

Βρυξέλλες, 16 Ιουνίου 2023
(OR. en)

10719/23

Διοργανικός φάκελος:
2022/0195(COD)

ENV 702
CLIMA 309
FORETS 70
AGRI 327
POLMAR 35
CODEC 1144

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 10607/22 + ADD 1

Θέμα: Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
για την αποκατάσταση της φύσης
– Γενική προσέγγιση

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 22 Ιουνίου 2022, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης¹, η οποία θέτει ως στόχο να αποκαταστήσει τους ευρωπαϊκούς οικοτόπους που βρίσκονται σε κακή κατάσταση και να επαναφέρει τη φύση σε όλα τα οικοσυστήματα, από τα δάση και τις γεωργικές εκτάσεις έως τα θαλάσσια οικοσυστήματα, τα οικοσυστήματα γλυκών υδάτων και τα αστικά οικοσυστήματα. Στο πλαίσιο αυτής της πρότασης θα εφαρμοστούν, συμπληρωματικά προς την ισχύουσα νομοθεσία, νομικά δεσμευτικοί στόχοι για την αποκατάσταση της φύσης σε διάφορα οικοσυστήματα.
2. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδότησε επί της πρότασης στις 25 Ιανουαρίου 2023. Η Επιτροπή των Περιφερειών γνωμοδότησε επί της πρότασης στις 9 Φεβρουαρίου 2023.

¹ 10607/22 + ADD 1.

3. Οι συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την πρόταση συνεχίζονται. Εισηγητής ορίστηκε ο βουλευτής του ΕΚ César Luena (S&D). Η επιτροπή ENVI εξέτασε το σχέδιο έκθεσης του εισηγητή κατά τη συνεδρίασή της στις 12 Ιανουαρίου 2023. Στις 15 Ιουνίου 2023, η Επιτροπή ENVI πραγματοποίησε ψηφοφορία για μέρος του σχεδίου έκθεσης και υπέβαλε τροπολογίες· η ψηφοφορία θα συνεχιστεί κατά τη συνεδρίασή της στις 26 και 27 Ιουνίου 2023. Η ψηφοφορία στην Ολομέλεια αναμένεται να πραγματοποιηθεί τον Ιούλιο.

II. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

4. Υπό την τσεχική και τη σουηδική Προεδρία, η Ομάδα «Περιβάλλον» εξέτασε επισταμένα την πρόταση για την αποκατάσταση της φύσης. Έχουν υποβληθεί διαρκώς τροποποιούμενα συμβιβαστικά κείμενα της Προεδρίας, τα οποία αντικατοπτρίζουν τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε 20 συνεδριάσεις της Ομάδας και τις επακόλουθες παρατηρήσεις των αντιπροσωπιών.
5. Το Συμβούλιο Περιβάλλοντος πραγματοποίησε συζήτηση προσανατολισμού σχετικά με το επίπεδο φιλοδοξίας και την απαίτηση μη υποβάθμισης κατά τη σύνοδό του στις 22 Δεκεμβρίου 2022. Το Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας συζήτησε τις γεωργικές και δασοκομικές πτυχές της πρότασης κατά τις συνόδους του στις 21 Νοεμβρίου 2022 και στις 20 Μαρτίου 2023, υπό το σημείο «Διάφορα»², και το Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας συζήτησε πτυχές που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στις 28 Μαρτίου 2023, επίσης υπό το σημείο «Διάφορα»³.
6. Στις 26 Απριλίου 2023 και στις 24 Μαΐου 2023, η Προεδρία ζήτησε καθοδήγηση από την EMA σχετικά με τη συνέχιση των εργασιών.⁴ Κατά τις συνεδριάσεις αυτές, από τις συζητήσεις στο επίπεδο της EMA προέκυψε ότι, σε γενικές γραμμές, το συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Η EMA παρέσχε επίσης πολιτική καθοδήγηση σχετικά με την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί όσον αφορά ουσιώδη στοιχεία της πρότασης. Την 1η Ιουνίου 2023, η Προεδρία πραγματοποίησε διμερείς συναντήσεις με όλες τις αντιπροσωπιές προκειμένου να προσδιορίσει επακριβώς τις πλέον πιεστικές ανησυχίες των κρατών μελών.

² 7401/23.

³ 7670/23.

⁴ 8416/23 και 9378/23.

7. Σε συνέχεια της καθοδήγησης που έλαβε από την EMA και κατά τις διμερείς συναντήσεις, η Προεδρία υπέβαλε αναθεωρημένο συμβιβαστικό κείμενο για γενική προσέγγιση, το οποίο προοριζόταν να εξεταστεί από την EMA στις 9 Ιουνίου 2023. Το συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας έτυχε εν γένει υποστήριξης, αν και αρκετά κράτη μέλη συνέχισαν να εκφράζουν προβληματισμούς αναφορικά με συγκεκριμένα ζητήματα. Ως εκ τούτου, η Προεδρία υπέβαλε σε περαιτέρω αναθεώρηση το συμβιβαστικό κείμενό της για γενική προσέγγιση κυρίως όσον αφορά το άρθρο 1 (διευκρίνιση του αντικειμένου του κανονισμού), την παράγραφο 7 των άρθρων 4 και 5 που αφορά την απαίτηση μη υποβάθμισης, το άρθρο 5α που αφορά την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, το άρθρο 5β που αφορά την εθνική άμυνα και το άρθρο 6 που αφορά τα αστικά οικοσυστήματα. Το αναθεωρημένο συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας για γενική προσέγγιση υποβλήθηκε στην EMA στις 16 Ιουνίου 2023.
8. Υπενθυμίζεται ότι ο κανονισμός για την αποκατάσταση της φύσης αποτελεί μια σύνθετη πρόταση που περιλαμβάνει οριζόντια ζητήματα τα οποία θα έχουν επιπτώσεις σε άλλες πολιτικές της ΕΕ. Η Προεδρία άκουσε τους προβληματισμούς που εξέφρασαν οι αντιπροσωπίες και κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να λάβει υπόψη τις ειδικές εθνικές περιστάσεις και να δώσει περισσότερη ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, προσαρμόζοντας έτσι τα επίπεδα φιλοδοξίας. Η Προεδρία επεδίωξε επίσης να μειώσει τον άσκοπο διοικητικό φόρτο.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

9. Από τις συζητήσεις σε επίπεδο EMA που πραγματοποιήθηκαν στις 16 Ιουνίου 2023 προέκυψε ότι με το συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας επιτυγχάνεται μια λεπτή ισορροπία που έτυχε ευρείας υποστήριξης από τις αντιπροσωπίες, με ορισμένες εξ αυτών να επιφυλάσσονται ως προς συγκεκριμένες διατάξεις. Το συμβιβαστικό κείμενο της Προεδρίας παραμένει ως είχε όταν υποβλήθηκε στην EMA στις 16 Ιουνίου και παρατίθεται στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος. Οι αλλαγές στην πρόταση της Επιτροπής επισημαίνονται με μαύρα υπογραμμισμένα στοιχεία και οι διαγραφές με [...].
10. Το Συμβούλιο καλείται να συμφωνήσει ως προς μια γενική προσέγγιση, όπως παρατίθεται στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος. Η γενική προσέγγιση θα αποτελέσει την εντολή του Συμβουλίου για τις μελλοντικές διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την αποκατάσταση της φύσης

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,
Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 192
παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Είναι απαραίτητη η θέσπιση κανόνων σε επίπεδο Ένωσης για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων ώστε να διασφαλιστεί η ανάκαμψη της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας της φύσης σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων συμβάλλει επίσης στους στόχους της Ένωσης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν.

¹ ΕΕ C της , σ. .

- (2) Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία² καθόρισε έναν φιλόδοξο χάρτη πορείας για τη μετατροπή της Ένωσης σε δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία, με μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία, με στόχο την προστασία, τη διατήρηση και την ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης και την προστασία της υγείας και ευημερίας των πολιτών από κινδύνους και επιπτώσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Επιτροπή εξέδωσε τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030³.
- (3) Η Ένωση και τα κράτη μέλη της, ως συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, που εγκρίθηκε με την απόφαση 93/626/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁴, έχουν δεσμευτεί για το μακροπρόθεσμο στρατηγικό όραμα που ενέκρινε η διάσκεψη των μερών το 2010 με την απόφαση X/2 — Στρατηγικό σχέδιο για τη βιοποικιλότητα 2011-2020⁵, βάσει του οποίου, με ορίζοντα το 2050, η βιοποικιλότητα θα αναγνωρίζεται ως αξία, θα διατηρείται, θα αποκαθίσταται και θα χρησιμοποιείται συνετά, με τη διατήρηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, με τη διαφύλαξη ενός υγιούς πλανήτη και με την παροχή οφελών απαραίτητων για όλους τους ανθρώπους.

2 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, 11.12.2019 [COM(2019) 640 final].

3 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας, 20.5.2020 [COM(2020) 380 final].

4 Απόφαση 93/626/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 1993, σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλομορφία (ΕΕ L 309 της 13.12.1993, σ. 1).

5 <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=12268>.

- (4) [...] Στη 15η Διάσκεψη των συμβαλλόμενων μερών της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, τον Δεκέμβριο του 2022⁶, συμφωνήθηκε το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα, το οποίο καθορίζει παγκόσμιους στόχους προσανατολισμένους στη δράση για την ανάληψη επείγουσας δράσης κατά τη διάρκεια της δεκαετίας έως το 2030, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι όλες οι περιοχές αποτελούν αντικείμενο συμμετοχικού και ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού που λαμβάνει υπόψη τη βιοποικιλότητα και/ή αποτελεσματικών διαδικασιών διαχείρισης που αντιμετωπίζουν το ζήτημα της αλλαγής της χρήσης της γης και της θάλασσας· να φτάσει η απώλεια περιοχών υψηλής σημασίας για τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημάτων υψηλής οικολογικής ακεραιότητας, σχεδόν στο μηδέν έως το 2030, με παράλληλο σεβασμό των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών και των τοπικών κοινοτήτων, όπως ορίζονται στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών (UNDRIP)· να εξασφαλιστεί ότι, έως το 2030, τουλάχιστον το 30 τοις εκατό των περιοχών των υποβαθμισμένων χερσαίων, θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημάτων εσωτερικών υδάτων θα βρίσκονται υπό αποτελεσματική αποκατάσταση, ώστε να ενισχυθούν η βιοποικιλότητα, οι λειτουργίες και οι υπηρεσίες οικοσυστήματος, καθώς και η οικολογική ακεραιότητα και συνδεσιμότητα· να αποκατασταθεί, να διατηρηθεί και να ενισχυθεί η προσφορά της φύσης στον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργιών και των υπηρεσιών οικοσυστήματος, όπως η ρύθμιση του αέρα, των υδάτων και του κλίματος, η υγεία του εδάφους, η επικονίαση και η μείωση του κινδύνου εκδήλωσης ασθενειών, καθώς και η προστασία από φυσικούς κινδύνους και καταστροφές, μέσω λύσεων που βασίζονται στη φύση και/ή προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα, προς όφελος όλων των ανθρώπων και της φύσης. Με το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα θα μπορέσει να σημειωθεί πρόοδος προς την επίτευξη των προσανατολισμένων στα αποτελέσματα στόχων για το 2050.
- (5) Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ⁷, και ειδικότερα οι στόχοι 14.2, 15.1, 15.2 και 15.3, αναφέρονται στην ανάγκη διασφάλισης της διατήρησης, αποκατάστασης και βιώσιμης χρήσης των χερσαίων και εσωτερικών οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων και των υπηρεσιών τους, ιδίως των δασών, των υγροτόπων, των βουνών και των ξηρών εκτάσεων.
- (6) Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, σε ψήφισμα της 1ης Μαρτίου 2019⁸, ανακήρυξε την περίοδο 2021–2030 ως δεκαετία του ΟΗΕ για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, με στόχο την υποστήριξη και κλιμάκωση των προσπαθειών για την πρόληψη, ανάσχεση και αναστροφή της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων παγκοσμίως και την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τη σημασία της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων.

6 Παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ. Σχέδιο απόφασης που υπέβαλε ο Πρόεδρος, CBD/COP/DEC/15/4, 19 Δεκεμβρίου 2022.

7 [United Nations Sustainable Development – 17 Goals to Transform Our World \(Ηνωμένα Έθνη - Βιώσιμη Ανάπτυξη: 17 στόχοι για τον μετασχηματισμό του κόσμου μας\)](#).

8 Ψήφισμα 73/284, της 1ης Μαρτίου 2019, σχετικά με τη δεκαετία του ΟΗΕ για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων (2021–2030).

- (7) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι η βιοποικιλότητα της Ευρώπης θα τεθεί σε πορεία ανάκαμψης έως το 2030, προς όφελος των ανθρώπων, του πλανήτη, του κλίματος και της οικονομίας μας. Καθορίζει ένα φιλόδοξο σχέδιο αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ με αρκετές βασικές δεσμεύσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η δέσμευση για υποβολή πρότασης για νομικά δεσμευτικούς στόχους αποκατάστασης της φύσης στην ΕΕ με στόχο την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, ιδίως εκείνων που διαθέτουν το μεγαλύτερο δυναμικό δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα, και την πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών.
- (8) Στο ψήφισμά του της 9ης Ιουνίου 2021⁹, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επικρότησε θερμά τη δέσμευση για την εκπόνηση νομοθετικής πρότασης με δεσμευτικούς στόχους αποκατάστασης της φύσης και, επιπλέον, θεώρησε ότι, εκτός από έναν συνολικό στόχο αποκατάστασης, θα πρέπει να περιλαμβάνονται συγκεκριμένοι στόχοι αποκατάστασης για οικοσυστήματα, οικοτόπους και είδη, που θα καλύπτουν τα δάση, τους λειμώνες, τους υγροτόπους, τους τυρφώνες, τους επικονιαστές, τους ποταμούς ελεύθερης ροής, τις παράκτιες περιοχές και τα θαλάσσια οικοσυστήματα.
- (9) Στα συμπεράσματά του της 23ης Οκτωβρίου 2020¹⁰, το Συμβούλιο αναγνώρισε ότι η πρόληψη της περαιτέρω υποβάθμισης της σημερινής κατάστασης της βιοποικιλότητας και της φύσης έχει μεν ουσιαστική σημασία αλλά δεν επαρκεί για να επαναφέρει τη φύση στη ζωή μας. Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε εκ νέου ότι απαιτείται περισσότερη φιλοδοξία όσον αφορά την αποκατάσταση της φύσης, όπως προτείνεται στο νέο σχέδιο της ΕΕ για την αποκατάσταση της φύσης, το οποίο περιλαμβάνει μέτρα για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας πέρα από τις προστατευόμενες περιοχές. Το Συμβούλιο δήλωσε επίσης ότι αναμένει πρόταση για νομικά δεσμευτικούς στόχους αποκατάστασης της φύσης, με την επιφύλαξη εκτίμησης επιπτώσεων.

9 Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2021 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030: επαναφορά της φύσης στη ζωή μας [2020/2273(INI)].

10 Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη βιοποικιλότητα – η ανάγκη για επείγουσα δράση, 12210/20.

(10) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 καθορίζει δέσμευση για νομική προστασία τουλάχιστον του 30 % της χερσαίας έκτασης, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών υδάτων, και του 30 % της θαλάσσιας περιοχής στην Ένωση, εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα τρίτο θα πρέπει να τελεί υπό αυστηρή προστασία, συμπεριλαμβανομένων όλων των εναπομεινάντων πρωτογενών και παλαιών δασών. Τα κριτήρια και οι κατευθύνσεις για τον χαρακτηρισμό πρόσθετων προστατευόμενων περιοχών από τα κράτη μέλη¹¹ (στο εξής: κριτήρια και κατευθύνσεις), που ανέπτυξε η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, τονίζουν ότι, εάν οι αποκατεστημένες περιοχές συμμορφώνονται ή αναμένεται να συμμορφώνονται, όταν η αποκατάσταση παράξει πλήρως τα αποτελέσματά της, με τα κριτήρια για τις προστατευόμενες περιοχές, οι εν λόγω αποκατεστημένες περιοχές θα συμβάλουν επίσης στους στόχους της Ένωσης για τις προστατευόμενες περιοχές. Στα κριτήρια και τις κατευθύνσεις επισημαίνεται, επίσης, ότι οι προστατευόμενες περιοχές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στους στόχους αποκατάστασης της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, με τη δημιουργία των προϋποθέσεων ώστε να είναι επιτυχείς οι προσπάθειες αποκατάστασης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για περιοχές που μπορούν να ανακάμψουν με φυσικό τρόπο σταματώντας ή περιορίζοντας ορισμένες από τις πιέσεις που ασκούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες. Η θέση τέτοιου είδους περιοχών, μεταξύ άλλων στο θαλάσσιο περιβάλλον, υπό αυστηρή προστασία, θα είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις, επαρκής για να οδηγήσει στην ανάκαμψη των φυσικών αξιών που φιλοξενούν. Επιπλέον, τονίζεται στα κριτήρια και την καθοδήγηση ότι όλα τα κράτη μέλη αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης για τις προστατευόμενες περιοχές που ορίζονται στη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, σε βαθμό ανάλογο με τις φυσικές αξίες που φιλοξενούν και τις δυνατότητες που έχουν για αποκατάσταση της φύσης.

11 Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Κριτήρια και κατευθύνσεις σχετικά με τις ονομασίες προστατευόμενων περιοχών [SWD(2022) 23 final].

- (11) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 θέτει τον στόχο να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει επιδείνωση των τάσεων διατήρησης ή της κατάστασης των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών και ότι τουλάχιστον το 30 % των ειδών και οικοτόπων που δεν βρίσκονται επί του παρόντος σε ικανοποιητική κατάσταση θα ενταχθούν στην εν λόγω κατηγορία ή θα παρουσιάσουν ισχυρή θετική τάση για ένταξη στην εν λόγω κατηγορία έως το 2030. Οι κατευθυντήριες γραμμές¹² που ανέπτυξε η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη για να υποστηρίξει την επίτευξη των στόχων αυτών υπογραμμίζουν ότι είναι πιθανό να απαιτηθούν προσπάθειες διατήρησης και αποκατάστασης για τους περισσότερους από αυτούς τους οικοτόπους και τα είδη, είτε με την ανάσχεση των τρεχουσών αρνητικών τους τάσεων έως το 2030 είτε με τη διατήρηση των τρεχουσών σταθερών ή βελτιούμενων τάσεων είτε με την πρόληψη της μείωσης των οικοτόπων και των ειδών με ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. Οι κατευθυντήριες γραμμές υπογραμμίζουν περαιτέρω ότι οι εν λόγω προσπάθειες αποκατάστασης πρέπει πρωτίστως να προγραμματιστούν, να εφαρμοστούν και να συντονιστούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο και ότι, κατά την επιλογή και την ιεράρχηση των ειδών και των οικοτόπων που πρόκειται να βελτιωθούν έως το 2030, πρέπει να επιδιωχθούν συνέργειες με άλλους ενωσιακούς και διεθνείς στόχους, ιδίως στόχους πολιτικής για το περιβάλλον και το κλίμα.
- (12) Στην έκθεση της Επιτροπής του 2020 για την κατάσταση της φύσης¹³ επισημαίνεται ότι η Ένωση δεν έχει ακόμα κατορθώσει να αναχαιτίσει την επιδείνωση της κατάστασης των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Ένωση όσον αφορά τη διατήρησή τους. Η εν λόγω μείωση προκαλείται κυρίως από την εγκατάλειψη της εκτατικής γεωργίας, την εντατικοποίηση των πρακτικών διαχείρισης, την τροποποίηση των υδρολογικών καθεστώτων, την αστικοποίηση και τη ρύπανση, καθώς και από τις μη βιώσιμες δασοκομικές δραστηριότητες και την εκμετάλλευση των ειδών. Επιπλέον, τα χωροκατακτητικά ξένα είδη και η κλιματική αλλαγή αντιπροσωπεύουν πολύ σοβαρές και αυξανόμενες απειλές για την αυτόχθονα χλωρίδα και πανίδα της Ένωσης.
- (13) Είναι σκόπιμο να τεθεί ένας πρωταρχικός στόχος για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων με στόχο την προώθηση του οικονομικού και κοινωνικού μετασχηματισμού, της δημιουργίας θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Τα οικοσυστήματα με βιοποικιλότητα, όπως τα οικοσυστήματα υδροτόπων, γλυκών υδάτων, δασών, καθώς και τα γεωργικά, με αραιή βλάστηση, θαλάσσια, παράκτια και αστικά οικοσυστήματα προσφέρουν, εάν βρίσκονται σε καλή κατάσταση, σειρά βασικών υπηρεσιών οικοσυστήματος, τα δε οφέλη της αποκατάστασης της καλής κατάστασης των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων σε όλες τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές υπερβαίνουν κατά πολύ το κόστος αποκατάστασης. Οι υπηρεσίες αυτές συμβάλλουν σε ευρύ φάσμα κοινωνικοοικονομικών οφελών, ανάλογα με τα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, περιφερειακά και τοπικά χαρακτηριστικά.

12 Διαθέσιμο στο [Circabc \(europa.eu\)](https://circabc.europa.eu) [Να συμπληρωθεί η παραπομπή].

13 Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τίτλο «Η κατάσταση της φύσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση — Έκθεση σχετικά με την κατάσταση και τις τάσεις κατά την περίοδο 2013-2018 όσον αφορά τα είδη και τους οικοτόπους που προστατεύονται βάσει των οδηγιών για τα άγρια πτηνά και τους οικοτόπους» [COM(2020) 635 final].

- (14) Η Στατιστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών θέσπισε, κατά την 52η σύνοδό της τον Μάρτιο του 2021, το Σύστημα Περιβαλλοντικών Οικονομικών Λογαριασμών – Λογιστική Οικοσυστημάτων (SEEA EA)¹⁴. Το SEEA EA αποτελεί ένα ολοκληρωμένο και πλήρες στατιστικό πλαίσιο για την οργάνωση δεδομένων σχετικά με τους οικοτόπους και τα τοπία, τη μέτρηση του βαθμού, της κατάστασης και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων, την παρακολούθηση αλλαγών στα στοιχεία των οικοσυστημάτων και τη σύνδεση των πληροφοριών αυτών με την οικονομική και άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα.
- (15) Η εξασφάλιση οικοσυστημάτων με βιοποικιλότητα και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής συνδέονται εγγενώς. Η φύση και οι λύσεις που βασίζονται στη φύση, όπως τα φυσικά αποθέματα και οι φυσικές καταβόθρες άνθρακα, είναι θεμελιώδους σημασίας για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης. Ταυτόχρονα, η κλιματική κρίση αποτελεί ήδη μοχλό αλλαγής των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και η Ένωση πρέπει να προετοιμαστεί για την αυξανόμενη ένταση, συχνότητα και ευρύτητα των επιπτώσεών της. Στην ειδική έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC)¹⁵ σχετικά με τις επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη κατά 1,5 °C επισημάνθηκε ότι ορισμένες επιπτώσεις μπορεί να είναι μακροχρόνιες ή μη αναστρέψιμες. Η έκτη έκθεση αξιολόγησης της IPCC¹⁶ αναφέρει ότι η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων θα είναι θεμελιώδους σημασίας στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής καθώς και στη μείωση των κινδύνων για την επισιτιστική ασφάλεια. Η διακυβερνητική πλατφόρμα επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (IPBES), στην έκθεση συνολικής αξιολόγησης σχετικά με τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων του 2019¹⁷, θεωρεί την κλιματική αλλαγή βασικό μοχλό της αλλαγής στη φύση και αναμένει ότι οι επιπτώσεις της θα αυξηθούν τις επόμενες δεκαετίες, ξεπερνώντας σε ορισμένες περιπτώσεις τον αντίκτυπο άλλων παραγόντων αλλαγής των οικοσυστημάτων, όπως η αλλαγή στη χρήση της γης και της θάλασσας.

14 https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/documents/EA/seea_ea_white_cover_final.pdf.

15 Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC): Ειδική έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη κατά 1,5 °C και τις σχετικές παγκόσμιες διαδρομές εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της παγκόσμιας αντίδρασης στην απειλή της κλιματικής αλλαγής, της βιώσιμης ανάπτυξης και των προσπαθειών για την εξάλειψη της φτώχειας [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P.R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J.B.R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M.I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, and T. Waterfield (επιμ.)] <https://www.ipcc.ch/sr15/>

16 [Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability | Κλιματική αλλαγή 2022: επιπτώσεις, προσαρμογή και ευπάθεια \(ipcc.ch\)](https://www.ipcc.ch/sr15/).

17 IPBES (2019): Έκθεση συνολικής αξιολόγησης σχετικά με τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων της διακυβερνητικής πλατφόρμας επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz και H. T. Ngo (επιμ). Γραμματεία IPBES, Βόννη, Γερμανία. 1148 σελίδες. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3831673>.

- (16) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸ ορίζει δεσμευτικό στόχο για κλιματική ουδετερότητα στην Ένωση έως το 2050 και αρνητικές εκπομπές στη συνέχεια, καθώς και για προτεραιότητα στην ταχεία και προβλέψιμη μείωση των εκπομπών και, ταυτόχρονα, ενίσχυση των απορροφήσεων από φυσικές καταβόθρες. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση, τη διαχείριση και την ενίσχυση των φυσικών καταβόθρων και στην αύξηση της βιοποικιλότητας, συμβάλλοντας παράλληλα στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 απαιτεί επίσης από τα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν διαρκή πρόοδο στη βελτίωση της προσαρμοστικής ικανότητας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τη μείωση της ευπάθειας στην κλιματική αλλαγή. Απαιτεί επίσης από τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν την προσαρμογή σε όλους τους τομείς πολιτικής και να προωθήσουν λύσεις που βασίζονται στη φύση¹⁹ και μια προσαρμογή που βασίζεται στα οικοσυστήματα.
- (17) Η ανακοίνωση της Επιτροπής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, του 2021²⁰, τονίζει την ανάγκη προώθησης λύσεων που βασίζονται στη φύση και αναγνωρίζει ότι η οικονομικά αποδοτική προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μπορεί να επιτευχθεί με την προστασία και αποκατάσταση των υγροτόπων και των τυρφώνων, καθώς και παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, με την ανάπτυξη αστικών χώρων πρασίνου και την εγκατάσταση πράσινων στεγών και τοίχων, καθώς και με την προώθηση και τη βιώσιμη διαχείριση των δασών και των γεωργικών εκτάσεων. Η ύπαρξη μεγαλύτερου αριθμού οικοσυστημάτων με βιοποικιλότητα έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και παρέχει αποτελεσματικότερες μορφές μείωσης και πρόληψης των καταστροφών.

18 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») (ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1).

19 Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση ορίζονται ως οικονομικά αποδοτικές λύσεις που εμπνέονται και υποστηρίζονται από τη φύση και παρέχουν ταυτόχρονα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη και συμβάλλουν στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας. Οι λύσεις αυτές φέρνουν περισσότερη, και πιο ποικιλόμορφη, φύση και φυσικά χαρακτηριστικά και διεργασίες στις πόλεις και στα τοπία της ξηράς και της θάλασσας, μέσω τοπικά προσαρμοσμένων, αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων και συστημικών παρεμβάσεων. Επομένως, οι λύσεις που βασίζονται στη φύση πρέπει να ωφελούν τη βιοποικιλότητα και να στηρίζουν την παροχή διαφόρων υπηρεσιών οικοσυστημάτων.

20 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Διαμορφώνοντας μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή – η νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή [COM(2021) 82 final].

- (18) Η πολιτική της Ένωσης για το κλίμα αναθεωρείται προκειμένου να ακολουθήσει τη διαδρομή που προτείνεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 για μείωση των καθαρών εκπομπών κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Ειδικότερα, η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/841 και (ΕΕ) 2018/1999²¹ στοχεύει στην ενίσχυση της συμβολής του τομέα της γης στη γενική κλιματική φιλοδοξία για το 2030 και ευθυγραμμίζει τους στόχους όσον αφορά τη λογιστική καταγραφή των εκπομπών και των απορροφήσεων από τον τομέα χρήσης γης, της αλλαγής χρήσης γης και της δασοπονίας (στο εξής: LULUCF) με σχετικές πρωτοβουλίες πολιτικής για τη βιοποικιλότητα. Η εν λόγω πρόταση δίνει έμφαση στην ανάγκη για προστασία και ενίσχυση των απορροφήσεων άνθρακα χάρη στη φύση, για βελτίωση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή, για αποκατάσταση υποβαθμισμένων εδαφών και οικοσυστημάτων και για επανύγρανση των τυρφώνων. Στοχεύει περαιτέρω στη βελτίωση της παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων για εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και απορροφήσεις της χρήσης γης που υπόκειται σε προστασία και αποκατάσταση. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό τα οικοσυστήματα σε όλες τις κατηγορίες γης, όπως δάση, λειμώνες, καλλιέργειες και υγρότοποι, να βρίσκονται σε καλή κατάσταση προκειμένου να μπορούν να δεσμεύουν και να αποθηκεύουν αποτελεσματικά τον άνθρακα.
- (19) Οι γεωπολιτικές εξελίξεις τόνισαν περαιτέρω την ανάγκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας των συστημάτων τροφίμων.²² Τα στοιχεία δείχνουν ότι η αποκατάσταση των γεωργικών οικοσυστημάτων έχει θετικό αντίκτυπο στην παραγωγικότητα των τροφίμων μακροπρόθεσμα και ότι η αποκατάσταση της φύσης λειτουργεί ως ασφαλιστήριο συμβόλαιο για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας της ΕΕ.
- (20) Στην τελική έκθεση της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης, οι πολίτες απευθύνουν έκκληση στην Ένωση για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, του τοπίου και των ωκεανών, την εξάλειψη της ρύπανσης και την προώθηση της γνώσης, της ευαισθητοποίησης, της εκπαίδευσης και των διαλόγων σχετικά με το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή, τη χρήση της ενέργειας και τη βιωσιμότητα.²³

21 Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, την απλούστευση των κανόνων συμμόρφωσης, τον καθορισμό των στόχων των κρατών μελών για το 2030 και τη δέσμευση για συλλογική επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2035 στον τομέα της χρήσης γης, της δασοπονίας και της γεωργίας, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 όσον αφορά τη βελτίωση της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων, της παρακολούθησης της προόδου και της επανεξέτασης [COM(2021) 554 final].

22 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων τροφίμων [COM(2022) 133 final].

23 *Conference on the Future of Europe – Report on the Final Outcome* (Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης — Έκθεση για τα τελικά αποτελέσματα), Μάιος 2022, πρόταση 2 (1, 4, 5), σ. 44, και πρόταση 6 (6), σ. 48.

- (21) Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, σε συνδυασμό με τις προσπάθειες για τη μείωση του εμπορίου και της κατανάλωσης άγριων ειδών, θα συμβάλει επίσης στην πρόληψη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε πιθανές μελλοντικές μεταδοτικές νόσους με ζωνοοσκόνο δυναμικό, μειώνοντας, κατά συνέπεια, τους κινδύνους εμφάνισης επιδημικών εξάρσεων και πανδημιών, και θα συμβάλει στη στήριξη των ενωσιακών και παγκόσμιων προσπαθειών για την εφαρμογή της προσέγγισης «Μία υγεία», η οποία αναγνωρίζει την εγγενή σύνδεση μεταξύ της υγείας των ανθρώπων, της υγείας των ζώων και της υγιούς και ανθεκτικής φύσης.
- (22) Τα εδάφη αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χερσαίων οικοσυστημάτων. Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2021 με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για το έδαφος με ορίζοντα το 2030»²⁴ περιγράφει την ανάγκη αποκατάστασης των υποβαθμισμένων εδαφών και ενίσχυσης της βιοποικιλότητας του εδάφους. **Ο Παγκόσμιος Μηχανισμός και η γραμματεία της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερίμενης (UNCCD) έχουν θεσπίσει το πρόγραμμα καθορισμού στόχων για ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης, προκειμένου να βοηθήσουν τις χώρες να επιτύχουν ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης έως το 2030.**
- (23) Η οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου²⁵ και η οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁶ αποσκοπούν στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης προστασίας, διατήρησης και επιβίωσης των πιο πολύτιμων και απειλούμενων ειδών και οικοτόπων της Ευρώπης, καθώς και των οικοσυστημάτων στα οποία εντάσσονται. Βασικό μέσο υλοποίησης των στόχων των δύο αυτών οδηγιών αποτελεί το δίκτυο Natura 2000, το οποίο θεσπίστηκε το 1992 και είναι το μεγαλύτερο συντονισμένο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών στον κόσμο. **Ο παρών κανονισμός θα πρέπει, όπως και οι δύο αυτές οδηγίες, να εφαρμόζεται στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στα οποία εφαρμόζονται οι Συνθήκες και, ως εκ τούτου, να ευθυγραμμίζεται και με την οδηγία 2008/56/ΕΚ.**

24 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Στρατηγική της ΕΕ για το έδαφος με ορίζοντα το 2030 – Αποκομίζοντας τα οφέλη του υγιούς εδάφους για τους ανθρώπους, τα τρόφιμα, τη φύση και το κλίμα [COM(2021) 699 final].

25 Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

26 Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

- (24) Υπάρχουν ήδη πλαίσιο και κατευθυντήριες γραμμές²⁷ για τον προσδιορισμό της καλής κατάστασης των τύπων οικοτόπων που προστατεύονται βάσει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για τον προσδιορισμό της επαρκούς ποιότητας και ποσότητας των οικοτόπων των ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας. Οι στόχοι αποκατάστασης για τους εν λόγω τύπους οικοτόπων και οικοτόπους των ειδών μπορούν να τεθούν βάσει του συγκεκριμένου πλαισίου και των συγκεκριμένων κατευθυντήριων γραμμών. Ωστόσο, η αποκατάσταση αυτού του είδους δεν θα είναι επαρκής για να αναστραφεί η απώλεια βιοποικιλότητας και να ανακάμψουν όλα τα οικοσυστήματα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεσπιστούν πρόσθετες υποχρεώσεις βάσει ειδικών δεικτών προκειμένου να ενισχυθεί η βιοποικιλότητα σε κλίμακα ευρύτερων οικοσυστημάτων.
- (25) Με βάση τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, και προκειμένου να υποστηριχθεί η επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στις εν λόγω οδηγίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα αποκατάστασης ώστε να διασφαλίσουν την ανάκαμψη των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών, μεταξύ άλλων των άγριων πτηνών, σε όλες τις περιοχές της Ένωσης, καθώς και σε περιοχές που δεν εμπίπτουν στο δίκτυο Natura 2000.
- (26) Η οδηγία 92/43/ΕΟΚ αποσκοπεί στη διατήρηση και αποκατάσταση, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των φυσικών οικοτόπων και ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας ενωσιακού ενδιαφέροντος. Ωστόσο, δεν θέτει προθεσμία για την επίτευξη αυτού του στόχου. Ομοίως, η οδηγία 2009/147/ΕΚ δεν ορίζει προθεσμία για την ανάκαμψη των πληθυσμών πτηνών στην Ένωση.
- (27) Ως εκ τούτου, θα πρέπει να καθοριστούν προθεσμίες για τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης εντός και εκτός των τόπων Natura 2000, προκειμένου να βελτιωθεί σταδιακά η κατάσταση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς και για την επαναφορά τους μέχρι την επίτευξη της ικανοποιητικής έκτασης αναφοράς που απαιτείται για την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των εν λόγω τύπων οικοτόπων στην Ένωση. Για να δοθεί η απαραίτητη ευελιξία στα κράτη μέλη προκειμένου να καταβάλουν προσπάθειες αποκατάστασης μεγάλης κλίμακας, είναι σκόπιμο να ομαδοποιηθούν οι τύποι οικοτόπων ανάλογα με το οικοσύστημα στο οποίο ανήκουν και να τεθούν χρονικά περιορισμένοι και ποσοτικά προσδιορισμένοι στόχοι βάσει περιοχής για ομάδες τύπων οικοτόπων. Με τον τρόπο αυτό τα κράτη μέλη θα μπορέσουν να επιλέξουν ποιους οικοτόπους θα αποκαταστήσουν πρώτα εντός της ομάδας.

27 ΓΔ Περιβάλλοντος 2017, «Reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Explanatory notes and guidelines for the period 2013-2018» (Υποβολή εκθέσεων βάσει του άρθρου 17 της οδηγίας για τους οικοτόπους: επεξηγηματικές σημειώσεις και κατευθυντήριες γραμμές για την περίοδο 2013-2018) και ΓΔ Περιβάλλοντος 2013, «Interpretation manual of European Union habitats Eur 28» (Εγχειρίδιο ερμηνείας των οικοτόπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28).

- (28) Παρόμοιες απαιτήσεις θα πρέπει να τεθούν για τους οικοτόπους ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, αλλά και για τους οικοτόπους άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, λαμβανομένης ιδιαίτερα υπόψη της συνδεσιμότητας που απαιτείται μεταξύ των δύο αυτών οικοτόπων ώστε να ευδοκιμούν οι πληθυσμοί των ειδών.
- (29) Είναι απαραίτητο τα μέτρα αποκατάστασης για τους τύπους οικοτόπων να είναι επαρκή και κατάλληλα για την επίτευξη καλής κατάστασης και των ικανοποιητικών εκτάσεων αναφοράς όσο το δυνατόν συντομότερα, με σκοπό την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους. Είναι σημαντικό τα μέτρα αποκατάστασης να είναι τα απαραίτητα για την επίτευξη των χρονικά περιορισμένων και ποσοτικά προσδιορισμένων στόχων βάσει περιοχής. Είναι επίσης απαραίτητο τα μέτρα αποκατάστασης για τους οικοτόπους των ειδών να είναι επαρκή και κατάλληλα για την επίτευξη της επαρκούς ποιότητας και ποσότητάς τους όσο το δυνατόν συντομότερα, με σκοπό την επίτευξη της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών.
- (29α) Τα μέτρα αποκατάστασης δυνάμει του παρόντος κανονισμού για την αποκατάσταση ή τη διατήρηση ορισμένων τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι, όπως λειμώνων, χέρσων εδαφών ή υγροτόπων, ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να απαιτούν την εκκαθάριση δασών προκειμένου να αποκατασταθεί μια διαχείριση με γνώμονα τη διατήρηση, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως η χορτοκοπή ή η βόσκηση. Η αποκατάσταση της φύσης και η ανάσχεση της απονίλωσης των δασών είναι σημαντικοί, αλλά και αλληλοενισχυόμενοι περιβαλλοντικοί στόχοι. Η Επιτροπή θα συντάξει κατευθυντήριες γραμμές, κατά τα αναφερόμενα στην αιτιολογική σκέψη 36 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. [XXXX/2023] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διαθεσιμότητα στην αγορά της Ένωσης και την εξαγωγή από την Ένωση ορισμένων βασικών και παράγωγων προϊόντων που συνδέονται με την απονίλωση και την υποβάθμιση των δασών και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η ερμηνεία του ορισμού της «γεωργικής χρήσης» στο άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, ιδίως σε σχέση με τη μετατροπή δασών σε εκτάσεις που δεν έχουν ως σκοπό τη γεωργική χρήση.**
- (30) Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα αποκατάστασης που θεσπίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού αποφέρουν συγκεκριμένη και μετρήσιμη βελτίωση στην κατάσταση των οικοσυστημάτων, τόσο σε επίπεδο επιμέρους περιοχών που υπόκεινται σε αποκατάσταση όσο και σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

- (31) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα αποκατάστασης είναι αποτελεσματικά και ότι τα αποτελέσματά τους μπορούν να μετρηθούν με την πάροδο του χρόνου, είναι σημαντικό οι περιοχές που υπόκεινται στα εν λόγω μέτρα αποκατάστασης να παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση έως ότου επιτευχθεί καλή κατάσταση με σκοπό τη βελτίωση της κατάστασης των οικοτόπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ώστε να επανέλθουν οι οικοτόποι αυτοί και να βελτιωθεί η συνδεσιμότητά τους.
- (32) Είναι επίσης σημαντικό οι περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και ποσότητας των οικοτόπων ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και οι οικοτόποι άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, να παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη επαρκούς ποσότητας και ποιότητας των οικοτόπων των εν λόγω ειδών.
- (33) Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η σταδιακή αύξηση των περιοχών που καλύπτονται από τύπους οικοτόπων οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και βρίσκονται σε καλή κατάσταση σε όλη την επικράτεια των κρατών μελών και της Ένωσης συνολικά, μέχρι να επιτευχθεί η ικανοποιητική έκταση αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου και τουλάχιστον το 90 % της έκτασης αυτής σε επίπεδο κράτους μέλους να είναι σε καλή κατάσταση, ώστε να μπορούν οι εν λόγω τύποι οικοτόπων στην Ένωση να επιτύχουν ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης.
- (34) Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η σταδιακή αύξηση της ποιότητας και ποσότητας των οικοτόπων ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και των οικοτόπων άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, σε όλη την επικράτεια των κρατών μελών και, εν τέλει, της Ένωσης, έως ότου επαρκούν ώστε να διασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη επιβίωση των εν λόγω ειδών.

(35) Είναι σημαντικό [...] οι περιοχές που καλύπτονται από εμπύπτοντες στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού τύπους οικοτόπων και υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης, να παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση έως ότου φτάσουν σε καλή κατάσταση, και στη συνέχεια να μην επιδεινώνονται σημαντικά, ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η μακροπρόθεσμη διατήρηση ή η επίτευξη καλής κατάστασης. Είναι επίσης σημαντικό τα κράτη μέλη να επιχειρούν να καταβάλουν προσπάθειες με στόχο την πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης σε περιοχές που καλύπτονται από τέτοιους τύπους οικοτόπων είτε βρίσκονται ήδη σε καλή κατάσταση είτε δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση και εξακολουθούν να μην υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης. Τέτοια μέτρα είναι σημαντικά για να αποφεύγεται η αύξηση [...] των αναγκών αποκατάστασης στο μέλλον και θα πρέπει να εστιάζουν σε περιοχές τύπων οικοτόπων, όπως αυτές προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη στα οικεία εθνικά σχέδια αποκατάστασης, που πρέπει οπωσδήποτε να αποκαθίστανται προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι αποκατάστασης. Είναι σκόπιμο να εξεταστεί η πιθανότητα ανωτέρας βίας, όπως οι φυσικές καταστροφές, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην υποβάθμιση περιοχών που καλύπτονται από αυτούς τους τύπους οικοτόπων, καθώς και σε αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή. Εκτός των τόπων Natura 2000 είναι σκόπιμο να εξετάζεται επίσης το αποτέλεσμα σχεδίου ή έργου υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, για το οποίο δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις. [...]. Για περιοχές που υπόκεινται σε αποκατάσταση, αυτό θα πρέπει να καθορίζεται κατά περίπτωση[...]. Για τους τόπους Natura 2000, τα σχέδια και τα έργα εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Όταν μια περιοχή μετασχηματίζεται από έναν τύπο οικοτόπου σε άλλον τύπο οικοτόπου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού χάρη σε μέτρο αποκατάστασης, δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι η περιοχή υποβαθμίζεται.

(35α) Για τους σκοπούς των παρεκκλίσεων από τις υποχρεώσεις για συνεχή βελτίωση και για μη υποβάθμιση εκτός των τόπων Natura 2000 του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεωρούν ότι οι μονάδες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η σύνδεσή τους με το δίκτυο, το ίδιο το δίκτυο και τα στοιχεία αποθήκευσης εξυπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη δύνανται να αποφασίζουν να περιορίσουν την εφαρμογή αυτού του τεκμηρίου σε δεόντως αιτιολογημένες και ειδικές περιστάσεις, όπως για λόγους που σχετίζονται με την εθνική άμυνα. Επιπλέον τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν τα εν λόγω έργα από την υποχρέωση να αποδεικνύουν ότι δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις για τους σκοπούς της εφαρμογής των εν λόγω παρεκκλίσεων, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα αυτά έχουν υποβληθεί σε στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων Εάν εκτιμηθεί ότι οι προαναφερθείσες μονάδες εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και περιοριστεί, κατά περίπτωση, η απαίτηση αξιολόγησης λιγότερο επιζήμιων εναλλακτικών λύσεων, τα εν λόγω έργα θα μπορούν να επωφελούνται από απλουστευμένη αξιολόγηση όσον αφορά τις παρεκκλίσεις από την αξιολόγηση του υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

(35β) Θα πρέπει να δίδεται ύψιστη προτεραιότητα σε δραστηριότητες που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την άμυνα ή την εθνική ασφάλεια. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη μπορούν, όταν θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης, να εξαιρούν περιοχές που χρησιμοποιούνται για δραστηριότητες που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την εθνική άμυνα, εάν τα μέτρα αυτά κρίνεται ότι είναι ασύμβατα με τη συνεχιζόμενη χρήση των εν λόγω περιοχών για στρατιωτικούς σκοπούς. Επιπλέον, προκειμένου να εφαρμόζονται οι διατάξεις σχετικά με τις παρεκκλίσεις από τις υποχρεώσεις για συνεχή βελτίωση και μη υποβάθμιση εκτός των τόπων Natura 2000 στον παρόντα κανονισμό, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεωρούν ότι τα σχέδια και τα έργα που αφορούν τις εν λόγω δραστηριότητες εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξαιρούν τα εν λόγω έργα από την υποχρέωση να αποδεικνύουν ότι δεν διατίθενται λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις, αλλά θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα, στον βαθμό που αυτό είναι εύλογο και εφικτό, με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων στους τύπους οικοτόπων στους οποίους εφαρμόζουν την εν λόγω εξαίρεση.

(36) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 τονίζει την ανάγκη εντονότερης δράσης για την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων θαλάσσιων οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των πλούσιων σε άνθρακα οικοσυστημάτων και των σημαντικών περιοχών φωτοκίας και αναπαραγωγής ιχθύων. Η στρατηγική ανακοινώνει επίσης ότι η Επιτροπή πρόκειται να υποβάλει νέο σχέδιο δράσης για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων και την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

(37) Οι τύποι θαλάσσιων οικοτόπων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ορίζονται ευρέως και περιλαμβάνουν πολλούς οικολογικά διαφορετικούς επιμέρους τύπους με διαφορετικό δυναμικό αποκατάστασης, γεγονός το οποίο καθιστά δύσκολο για τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης στο επίπεδο των εν λόγω τύπων οικοτόπων. Οι τύποι θαλάσσιων οικοτόπων θα πρέπει, επομένως, να προσδιοριστούν περαιτέρω με τη χρήση των σχετικών επιπέδων ταξινόμησης θαλάσσιων οικοτόπων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών για τη Φύση (EUNIS). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν ικανοποιητικές εκτάσεις αναφοράς για την επίτευξη της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης καθενός από τους εν λόγω τύπους οικοτόπων, στον βαθμό που αυτές οι εκτάσεις αναφοράς δεν καλύπτονται ήδη από άλλη νομοθεσία της Ένωσης. **Η ομάδα των θαλάσσιων τύπων οικοτόπων μαλακών ιζημάτων, που αντιστοιχούν σε ορισμένους από τους ευρείς τύπους βενθικών οικοτόπων που προσδιορίζονται στην οδηγία 2008/56/ΕΚ, εκπροσωπείται ευρέως στα θαλάσσια ύδατα αρκετών κρατών μελών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να περιορίζουν τα μέτρα αποκατάστασης, τα οποία τίθενται σταδιακά σε εφαρμογή, σε μικρότερο ποσοστό της έκτασης των εν λόγω τύπων οικοτόπων που δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση, υπό την προϋπόθεση ότι τούτο δεν εμποδίζει την καλή περιβαλλοντική κατάσταση, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ, λαμβανομένων υπόψη ιδίως των κατώτατων τιμών για τα χαρακτηριστικά περιγραφής 1 και 6, που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας, για την έκταση της απώλειας των εν λόγω τύπων οικοτόπων, για δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση των εν λόγω τύπων οικοτόπων και για τη μέγιστη επιτρεπόμενη έκταση των εν λόγω δυσμενών επιπτώσεων.**

- (38) Όταν η προστασία των παράκτιων και θαλάσσιων οικοτόπων απαιτεί τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας, εφαρμόζεται η κοινή αλιευτική πολιτική. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁸ προβλέπει, ειδικότερα, ότι η κοινή αλιευτική πολιτική θα πρέπει να υλοποιεί μια οικοσυστημική προσέγγιση της διαχείρισης της αλιείας προκειμένου να διασφαλίσει ότι θα μετριαστούν οι αρνητικές επιπτώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει επίσης ότι η πολιτική αυτή συνίσταται στην επιδίωξη να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας και αλιείας δεν συμβάλλουν στην υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- (39) Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της συνεχούς, μακροπρόθεσμης και βιώσιμης ανάκαμψης της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας της φύσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες που παρέχονται στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Στο πλαίσιο της αποκλειστικής αρμοδιότητας της Ένωσης όσον αφορά τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν μέτρα που δεν εισάγουν διακρίσεις για τη διατήρηση και διαχείριση αποθεμάτων ιχθύων και για τη διατήρηση ή βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων εντός του ορίου των 12 ναυτικών μιλίων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη που έχουν άμεσο διαχειριστικό συμφέρον έχουν τη δυνατότητα να συμφωνήσουν στην υποβολή κοινών συστάσεων για τα μέτρα διατήρησης που είναι απαραίτητα για τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο για το περιβάλλον. Τα μέτρα αυτά θα αξιολογηθούν και θα εγκριθούν σύμφωνα με τους κανόνες και τις διαδικασίες που προβλέπονται βάσει της κοινής αλιευτικής πολιτικής.
- (40) Η οδηγία 2008/56/ΕΚ απαιτεί από τα κράτη μέλη να συνεργάζονται σε διμερές επίπεδο και στο πλαίσιο μηχανισμών περιφερειακής και υποπεριφερειακής συνεργασίας, μεταξύ άλλων μέσω περιφερειακών συμβάσεων για τη θάλασσα²⁹, καθώς και, όσον αφορά τα μέτρα αλιείας, στο πλαίσιο των περιφερειακών ομάδων που έχουν συσταθεί βάσει της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

28 Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1954/2003 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και (ΕΚ) αριθ. 639/2004 και της απόφασης 2004/585/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22).

29 Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος του βορειοανατολικού Ατλαντικού του 1992 – Σύμβαση OSPAR (OSPAR), Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην περιοχή της Βαλτικής του 1992 – Σύμβαση του Ελσίνκι (HELCOM), Διεθνής Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παρακτίων περιοχών της Μεσογείου του 1995 – Σύμβαση της Βαρκελώνης (UNEP-MAP) και Σύμβαση για την προστασία του Ευξείνου του 1992 – Σύμβαση του Βουκουρεστίου.

- (41) Είναι σημαντικό να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης και για τους οικοτόπους ορισμένων θαλάσσιων ειδών, όπως οι καρχαρίες και τα σελάχια, τα οποία, για παράδειγμα, εμπίπτουν μεν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας ή στους καταλόγους των συμβάσεων για τις ευρωπαϊκές περιφερειακές θάλασσες, που περιλαμβάνουν απειλούμενα ή υπό εξαφάνιση είδη, βρίσκονται όμως εκτός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δεδομένου ότι έχουν σημαντική λειτουργία στο οικοσύστημα.
- (42) Για να υποστηρίξουν την αποκατάσταση και τη μη υποβάθμιση των χερσαίων, παράκτιων και θαλάσσιων οικοτόπων και των οικοτόπων γλυκών υδάτων, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να χαρακτηρίσουν πρόσθετες περιοχές ως «προστατευόμενες περιοχές» ή «αυστηρά προστατευόμενες περιοχές», να εφαρμόσουν άλλα αποτελεσματικά μέτρα διατήρησης βάσει περιοχής και να προωθήσουν μέτρα διατήρησης ιδιωτικής γης.
- (43) Τα αστικά οικοσυστήματα αντιπροσωπεύουν το 22 % περίπου της επιφάνειας του εδάφους της Ένωσης και αποτελούν την περιοχή στην οποία ζει η πλειονότητα των πολιτών της Ένωσης. Οι αστικοί χώροι πρασίνου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, αστικά δάση, πάρκα και κήπους, αστικά αγροκτήματα, δενδροστοιχίες, αστικούς λειμώνες και αστικούς φυτοφράκτες. Όπως και τα άλλα οικοσυστήματα που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, τα αστικά οικοσυστήματα [...] παρέχουν σημαντικούς οικοτόπους για τη βιοποικιλότητα, ιδίως φυτά, πτηνά και έντομα, συμπεριλαμβανομένων των επικονιαστών. Παρέχουν επίσης πολλές άλλες ζωτικής σημασίας υπηρεσίες οικοσυστήματος, όπως μείωση και έλεγχο του κινδύνου φυσικών καταστροφών (π.χ. πλημμύρες, φαινόμενο θερμικής νησίδας), δροσιά, αναψυχή, φιλτράρισμα νερού και αέρα, καθώς και μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτήν. Η αύξηση του αστικού χώρου πρασίνου αποτελεί σημαντική παράμετρο για την αύξηση της δυνατότητας των αστικών οικοσυστημάτων να παρέχουν αυτές τις σημαντικές υπηρεσίες. Η αύξηση της κάλυψης πρασίνου σε μια δεδομένη αστική περιοχή επιβραδύνει την απορροή των υδάτων (μειώνοντας τον κίνδυνο ρύπανσης των ποταμών από την υπερχείλιση των ομβρίων υδάτων) και συμβάλλει στη συγκράτηση των θερμοκρασιών της θερινής περιόδου, αναπτύσσοντας ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, παρέχει δε πρόσθετο χώρο στη φύση για να θάλλει. Σε πολλές περιπτώσεις, η αύξηση του επιπέδου του αστικού χώρου πρασίνου θα βελτιώσει την υγεία του αστικού οικοσυστήματος. Με τη σειρά τους, τα υγιή αστικά οικοσυστήματα είναι απαραίτητα για τη στήριξη της υγείας άλλων βασικών ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων, καθώς συνδέουν φυσικές περιοχές στη γύρω ύπαιθρο, βελτιώνουν την υγεία των ποταμών μακριά από την πόλη, παρέχουν καταφύγιο και τόπους αναπαραγωγής για είδη πτηνών και επικονιαστών που συνδέονται με γεωργικούς και δασικούς οικοτόπους, και παρέχουν σημαντικούς οικοτόπους για τα αποδημητικά πτηνά, για παράδειγμα.

- (44) Πρέπει να ενισχυθεί δραστικά η ανάληψη δράσεων ώστε να διασφαλιστεί ότι η κάλυψη των αστικών χώρων πρασίνου, ιδίως των δένδρων, δεν θα κινδυνεύει πλέον να [...] μειωθεί. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αστικοί χώροι πρασίνου θα συνεχίσουν να παρέχουν τις απαραίτητες υπηρεσίες οικοσυστήματος, θα πρέπει να ανασχεθεί η απώλειά τους και να αποκατασταθούν και να επεκταθούν, μεταξύ άλλων με την [...] ενσωμάτωση πράσινων υποδομών και λύσεων που βασίζονται στη φύση [...], όπως πράσινων στεγών και πράσινων τοίχων, στον σχεδιασμό κτιρίων. Η ενσωμάτωση αυτή μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στην έκταση του αστικού χώρου πρασίνου, αλλά, εάν συμπεριληφθούν τα δένδρα, και στην περιοχή της αστικής συγκόμωσης.
- (45) Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων και των φυσικών λειτουργιών των ποταμών. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων θα πρέπει να περιλαμβάνει προσπάθειες για την αποκατάσταση της φυσικής [...] συνδεσιμότητας των ποταμών, καθώς και των παρόχθιων και πλημμυρικών περιοχών τους, μεταξύ άλλων μέσω της άρσης των τεχνητών φραγμών με σκοπό την υποστήριξη της επίτευξης ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για ποταμούς, λίμνες και αλλουβιακούς οικοτόπους και είδη που ζουν στους εν λόγω οικοτόπους τα οποία προστατεύονται από τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, καθώς και την επίτευξη ενός από τους βασικούς στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, δηλαδή της αποκατάστασης τουλάχιστον 25 000 χλμ. ποταμών ελεύθερης ροής, εκτιμώμενων με βάση το 2020 οπότε και ανακοινώθηκε η στρατηγική. Κατά την άρση των φραγμών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στους απαρχαιωμένους φραγμούς, οι οποίοι δεν είναι πλέον απαραίτητοι για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, την εσωτερική ναυσιπλοΐα, την υδροδότηση ή άλλες χρήσεις.
- (46) Στην Ένωση, οι επικονιαστές έχουν μειωθεί δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες, με ένα στα τρία είδη μελισσών και πεταλούδων σε μείωση και ένα στα δέκα από αυτά τα είδη στα πρόθυρα της εξαφάνισης. Οι επικονιαστές είναι απαραίτητοι για τη λειτουργία των χερσαίων οικοσυστημάτων, την ανθρώπινη ευημερία και την επισιτιστική ασφάλεια, με την επικονίαση άγριων και καλλιεργούμενων φυτών. Σχεδόν 5 δις. EUR της ετήσιας γεωργικής παραγωγής της ΕΕ αποδίδονται άμεσα στα έντομα-επικονιαστές³⁰.

30 Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E., Teller, A., Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA). Τελική έκθεση από τη φάση II του έργου INCA με στόχο την ανάπτυξη πιλοτικού συστήματος για ένα ολοκληρωμένο σύστημα λογαριασμών οικοσυστήματος για την ΕΕ. Στατιστική έκθεση. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2021.

- (47) Η Επιτροπή δρομολόγησε την πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές³¹ την 1η Ιουνίου 2018 ανταποκρινόμενη στις εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αντιμετώπιση της μείωσης των επικονιαστών. Η έκθεση προόδου για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας³² κατέδειξε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την αντιμετώπιση των παραγόντων μείωσης των επικονιαστών, μεταξύ άλλων η χρήση φυτοφαρμάκων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³³ και το Συμβούλιο³⁴ ζήτησαν να αναληφθεί ισχυρότερη δράση για την αντιμετώπιση της μείωσης των επικονιαστών, να θεσπιστεί πλαίσιο παρακολούθησης των επικονιαστών σε επίπεδο Ένωσης, καθώς και να καθοριστούν σαφείς στόχοι και δείκτες σχετικά με τη δέσμευση για την αναστροφή της μείωσής τους. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο συνέστησε στην Επιτροπή να δημιουργήσει κατάλληλους μηχανισμούς διακυβέρνησης και παρακολούθησης για τις δράσεις που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση των απειλών για τους επικονιαστές³⁵.

Στις 24 Ιανουαρίου 2023 η Επιτροπή παρουσίασε αναθεωρημένη πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές.³⁶ Η αναθεώρηση καθορίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών έως το 2030.

- (48) Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ορθολογική χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων [*προς έγκριση στις 22 Ιουνίου 2022, να συμπεριληφθεί τίτλος και αριθμός της εγκριθείσας πράξης όταν είναι διαθέσιμα*] αποσκοπεί στη ρύθμιση ενός από τους παράγοντες μείωσης των επικονιαστών με την απαγόρευση της χρήσης φυτοφαρμάκων σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, πολλές από τις οποίες καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, για παράδειγμα περιοχές όπου διαβιούν είδη επικονιαστών τα οποία ταξινομούνται ως απειλούμενα με εξαφάνιση στους ευρωπαϊκούς κόκκινους καταλόγους³⁷.

31 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές [COM(2018) 395 final].

32 Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Πρόσδος προς την υλοποίηση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές [COM(2021) 261 final].

33 Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2021 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030: επαναφορά της φύσης στη ζωή μας [2020/2273(INI)], διαθέσιμο στη διεύθυνση https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0277_EL.pdf.

34 Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με την ειδική έκθεση αριθ. 15/2020 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο «Προστασία των άγριων επικονιαστών στην ΕΕ: Οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής δεν έχουν αποδώσει καρπούς» (14168/20).

35 Ειδική Έκθεση 15/2020, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_15/SR_Pollinators_EL.pdf.

36 **Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Αναθεώρηση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές: Μια νέα συμφωνία για τους επικονιαστές [COM(2023) 35 final].**

37 [Ευρωπαϊκός κόκκινος κατάλογος – Περιβάλλον – Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32023R0001)

- (49) Για την παροχή ασφαλών, βιώσιμων, θρεπτικών και οικονομικά προσιτών τροφίμων απαιτούνται βιώσιμα, ανθεκτικά γεωργικά οικοσυστήματα, με βιοποικιλότητα. Τα πλούσια σε βιοποικιλότητα γεωργικά οικοσυστήματα αυξάνουν επίσης την ανθεκτικότητα της γεωργίας στην κλιματική αλλαγή και τους περιβαλλοντικούς κινδύνους, διασφαλίζοντας παράλληλα την επισιτιστική ασφάλεια και την ασφάλεια των τροφίμων και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας στις αγροτικές περιοχές, ιδίως θέσεις εργασίας που συνδέονται με τη βιολογική γεωργία, καθώς και με τον αγροτουρισμό και την αναψυχή. Ως εκ τούτου, η Ένωση οφείλει να βελτιώσει τη βιοποικιλότητα στα γεωργικά εδάφη της μέσω μιας ποικιλίας υφιστάμενων πρακτικών που είναι επωφελείς ή συμβατές με την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, όπως η εκτατική γεωργία. Η εκτατική γεωργία είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση πολλών ειδών και οικοτόπων σε περιοχές πλούσιες σε βιοποικιλότητα. Υπάρχουν πολλές πρακτικές εκτατικής γεωργίας που έχουν πολλαπλά και σημαντικά οφέλη για την προστασία της βιοποικιλότητας, τις υπηρεσίες οικοσυστήματος και τα χαρακτηριστικά τοπίου, όπως η γεωργία ακριβείας, η βιολογική γεωργία, η αγροοικολογία, η αγροδοασκοκομία και οι μόνιμοι λειμώνες χαμηλής έντασης.
- (50) Πρέπει να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των γεωργικών οικοσυστημάτων σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων στις περιοχές που δεν καλύπτονται από τύπους οικοτόπων οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Ελλείψει κοινής μεθόδου για την αξιολόγηση της κατάστασης των γεωργικών οικοσυστημάτων που θα επέτρεπε τον καθορισμό ειδικών στόχων αποκατάστασης για τα γεωργικά οικοσυστήματα, είναι σκόπιμο να τεθεί μια γενική υποχρέωση για βελτίωση της βιοποικιλότητας σε γεωργικά οικοσυστήματα και να μετρηθεί η εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης με βάση υφιστάμενους δείκτες.
- (51) Δεδομένου ότι τα πτηνά γεωργικών εκτάσεων αποτελούν γνωστούς και ευρέως αναγνωρισμένους βασικούς δείκτες της υγείας των γεωργικών οικοσυστημάτων, είναι σκόπιμο να τεθούν στόχοι για την ανάκαμψή τους. Η υποχρέωση επίτευξης των στόχων αυτών θα ισχύει για τα κράτη μέλη και όχι για μεμονωμένους γεωργούς. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτύχουν τους εν λόγω στόχους θεσπίζοντας αποτελεσματικά μέτρα αποκατάστασης των γεωργικών εκτάσεων, συνεργαζόμενα με τους γεωργούς και στηρίζοντας τους γεωργούς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στον σχεδιασμό και την εφαρμογή τους στην πράξη.

(52) Τα χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας σε γεωργικές εκτάσεις, όπως ζώνες ανάσχεσης, εκτάσεις σε εκ περιτροπής ή μη αγρανάπαυση, θαμνοστοιχίες, μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων, δενδροστοιχίες, παρυφές αγρών, αγροτεμάχια, τάφροι, ρέματα, μικροί υγρότοποι, αναβαθμίδες, σωροί λίθων που χρησιμεύουν ως ορόσημα, πέτρινοι τοίχοι, μικρές λίμνες και πολιτιστικά χαρακτηριστικά, παρέχουν χώρο για άγριαφυτά και ζώα, συμπεριλαμβανομένων των επικονιαστών, αποτρέπουν τη διάβρωση και εξάντληση των εδαφών, φιλτράρουν τον αέρα και τα ύδατα, στηρίζουν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και τη γεωργική παραγωγικότητα των καλλιεργειών που εξαρτώνται από την επικονίαση. Τα παραγωγικά δένδρα που αποτελούν μέρος γεωργοδασοκομικών συστημάτων αρόσιμης γης και τα παραγωγικά στοιχεία σε μη παραγωγικούς φυτοφράκτες μπορούν επίσης να θεωρηθούν ως χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής βιοποικιλότητας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία με λιπάσματα ή φυτοφάρμακα και εάν η συγκομιδή πραγματοποιείται μόνο σε στιγμές κατά τις οποίες δεν θα έθετε σε κίνδυνο υψηλά επίπεδα βιοποικιλότητας. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να τεθεί απαίτηση ώστε να διασφαλιστεί η αυξητική τάση του μεριδίου γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας. Η εν λόγω απαίτηση θα δώσει στην Ένωση τη δυνατότητα να επιτύχει μια από τις άλλες βασικές δεσμεύσεις της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, δηλαδή να καλύπτεται τουλάχιστον το 10 % των γεωργικών εκτάσεων από χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας. Θα πρέπει επίσης να επιτευχθούν αυξητικές τάσεις και για άλλους υφιστάμενους δείκτες, όπως ο δείκτης πεταλούδων των λειμώνων και το απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων.

(53) Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) αποσκοπεί στη στήριξη και την ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας. Στους ειδικούς σκοπούς της περιλαμβάνεται η ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, η ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και η διατήρηση των οικοτόπων και των τοπίων. Το νέο πρότυπο αιρεσιμότητας της ΚΓΠ υπ' αριθ. 8 για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση της γης (ΚΓΠΚ 8)³⁸, απαιτεί από τους δικαιούχους ενισχύσεων που συνδέονται με την έκταση να διαθέτουν τουλάχιστον το 4 % της αρόσιμης γης σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης για μη παραγωγικές περιοχές και χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της γης υπό αγρανάπαυση, και να διατηρούν τα υφιστάμενα χαρακτηριστικά τοπίου. Το ποσοστό του 4 % που αποδίδεται στη συμμόρφωση με το εν λόγω πρότυπο ΚΓΠΚ μπορεί να μειωθεί στο 3 % εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις³⁹. Η υποχρέωση αυτή θα συμβάλει στην επίτευξη θετικής τάσης για τα κράτη μέλη όσον αφορά τα χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας στις γεωργικές εκτάσεις. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ΚΓΠ, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να θεσπίσουν οικολογικά προγράμματα για γεωργικές πρακτικές που εφαρμόζονται από γεωργούς σε γεωργικές περιοχές, που μπορούν να περιλαμβάνουν τη διατήρηση και τη δημιουργία χαρακτηριστικών τοπίου ή μη παραγωγικών περιοχών. Ομοίως, στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συμπεριλάβουν γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενισχυμένης διαχείρισης των χαρακτηριστικών του τοπίου που υπερβαίνουν την αιρεσιμότητα του ΚΓΠΚ 8 και/ή οικολογικά προγράμματα. Τα έργα LIFE για τη φύση και τη βιοποικιλότητα θα συμβάλουν επίσης στο να τεθεί η βιοποικιλότητα της Ευρώπης σε γεωργικές εκτάσεις σε τροχιά ανάκαμψης έως το 2030, στηρίζοντας την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, καθώς και της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.

38 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (ΕΕ L 435 της 6.12.2021, σ. 1).

39 Όταν ένας γεωργός δεσμεύεται να αφιερώσει τουλάχιστον το 7 % της αρόσιμης γης του σε μη παραγωγικές περιοχές ή χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της γης υπό αγρανάπαυση, στο πλαίσιο ενισχυμένου οικολογικού προγράμματος ή αν υπάρχει ελάχιστο ποσοστό τουλάχιστον 7 % της αρόσιμης γης σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης που περιλαμβάνει επίσης εμβόλιμες ή αζωτοδεσμευτικές καλλιέργειες στις οποίες δεν γίνεται χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

(54) Η αποκατάσταση και η επανύγρυνση⁴⁰ των οργανικών εδαφών⁴¹ γεωργικής χρήσης (δηλ. ως λειμώνες και καλλιεργήσιμες εκτάσεις) που αποτελούν αποστραγγισμένους τυρφώνες συμβάλλουν στην επίτευξη σημαντικών οφελών στη βιοποικιλότητα, σημαντικής μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και άλλων περιβαλλοντικών οφελών, και ταυτόχρονα συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός ποικιλόμορφου γεωργικού τοπίου. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν από ένα ευρύ φάσμα μέτρων αποκατάστασης των αποστραγγισμένων τυρφώνων γεωργικής χρήσης, τα οποία ποικίλλουν από τη μετατροπή καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε μόνιμους λειμώνες και μέτρα εκτατικοποίησης που συνοδεύονται από μειωμένη αποστράγγιση έως την πλήρη επανύγρυνση επ' ευκαιρία καλλιέργειας ελωδών εκτάσεων ή τη φύτευση βλάστησης προς τυρφοποίηση. Τα σημαντικότερα οφέλη για το κλίμα προκύπτουν από την αποκατάσταση και επανύγρυνση καλλιεργήσιμων εκτάσεων και, στη συνέχεια, την αποκατάσταση εντατικά καλλιεργούμενων λειμώνων. Για να καταστεί δυνατή η ευέλικτη υλοποίηση του στόχου αποκατάστασης των αποστραγγισμένων τυρφώνων υπό γεωργική χρήση, τα κράτη μέλη μπορούν να υπολογίζουν τα μέτρα αποκατάστασης και επανύγρυνσης των αποστραγγισμένων τυρφώνων σε περιοχές με χώρους εξόρυξης τύρφης, καθώς και, σε ορισμένο βαθμό, την αποκατάσταση και επανύγρυνση των αποστραγγισμένων τυρφώνων υπό άλλες χρήσεις γης (π.χ. δάσος) ως συμβολή στην επίτευξη των στόχων για αποστραγγισμένους τυρφώνες υπό γεωργική χρήση. **Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, και εάν η επανύγρυνση αποστραγγισμένων τυρφώνων υπό γεωργική χρήση δεν μπορεί να εφαρμοστεί λόγω σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στα κτίρια, τις υποδομές, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ή άλλα δημόσια συμφέροντα, και δεν είναι εφικτή η επανύγρυνση τυρφώνων υπό άλλες χρήσεις γης, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν μικρότερη έκταση τυρφώνων προς επανύγρυνση.**

-
- 40 Επανύγρυνση είναι η διαδικασία μετατροπής ενός αποστραγγισμένου εδάφους σε υγρό έδαφος. Κεφάλαιο 1 της IPCC 2014, 2013 και συμπλήρωμα των κατευθυντήριων γραμμών της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων θερμοκηπίου: υγρότοποι, Hiraishi, T., Krug, T., Tanabe, K., Srivastava, N., Baasansuren, J., Fukuda, M. and Troxler, T.G. (επιμ.).
- 41 Ο όρος «οργανικό έδαφος» ορίζεται στην IPCC 2006, κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων θερμοκηπίου [εκπονήθηκε από το πρόγραμμα εθνικών απογραφών αερίων θερμοκηπίου, Eggleston H.S., Buendia L., Miwa K., Ngara T. and Tanabe K. (επιμ.)].

- (55) Για να επιτευχθούν τα πλήρη οφέλη της βιοποικιλότητας, η αποκατάσταση και επανύγρανση περιοχών αποστραγγισμένων τυρφώνων θα πρέπει να επεκταθεί πέρα από τις περιοχές των τύπων οικοτόπων/υγροτόπων που αναφέρονται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και πρόκειται να αποκατασταθούν και να επανέλθουν. Τα δεδομένα σχετικά με την έκταση των οργανικών εδαφών, καθώς και τις οικείες εκπομπές και απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου, παρακολουθούνται και διατίθενται μέσω υποβολής εκθέσεων του τομέα LULUCF σε εθνικούς καταλόγους απογραφής αερίων του θερμοκηπίου, τους οποίους τα κράτη μέλη υποβάλλουν στη UNFCCC. Οι τυρφώνες που έχουν αποκατασταθεί και επανυγρυνθεί μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται παραγωγικά με εναλλακτικούς τρόπους. Για παράδειγμα, η καλλιέργεια ελωδών εκτάσεων, η πρακτική δηλ. της καλλιέργειας σε υγρούς τυρφώνες, μπορεί να περιλαμβάνει την καλλιέργεια διαφόρων τύπων καλαμιών, ορισμένες μορφές ξυλείας, την καλλιέργεια μύρτιλλων και μακρόκαρων μύρτιλλων, την καλλιέργεια σφάγνου και τη βόσκηση νεροβούβαλων. Οι εν λόγω πρακτικές θα πρέπει να βασίζονται στις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης και να αποσκοπούν στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας, ώστε να μπορούν να έχουν υψηλή αξία τόσο από οικονομική όσο και από οικολογική άποψη. Η καλλιέργεια ελωδών εκτάσεων μπορεί επίσης να είναι επωφελής για πολλά είδη που απειλούνται με εξαφάνιση στην Ένωση, αλλά και να διευκολύνει τη συνδεσιμότητα περιοχών με υγροτόπους και των πληθυσμών συναφών ειδών στην Ένωση. Η χρηματοδότηση για μέτρα αποκατάστασης και επανύγρανσης αποστραγγισμένων τυρφώνων και για την αντιστάθμιση πιθανών απωλειών εισοδήματος μπορεί να προέλθει από ευρύ φάσμα πηγών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της Ένωσης και των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης.
- (56) Στη νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030⁴² προσδιορίστηκε η ανάγκη αποκατάστασης της δασικής βιοποικιλότητας. Τα δάση και οι λοιπές δασικές εκτάσεις καλύπτουν πάνω από το 43,5 % του χερσαίου χώρου της ΕΕ. Τα δασικά οικοσυστήματα που φιλοξενούν πλούσια βιοποικιλότητα είναι ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή, αποτελούν όμως και έναν φυσικό σύμμαχο στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την καταπολέμησή της καθώς και των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα, μεταξύ άλλων μέσω των λειτουργιών αποθέματος άνθρακα και απορρόφησης άνθρακα, και παρέχουν ακόμη πολλές άλλες ζωτικής σημασίας υπηρεσίες οικοσυστήματος και οφέλη, όπως η παροχή ξυλείας και ξύλου, τροφίμων και άλλων προϊόντων εκτός της ξυλείας, η ρύθμιση του κλίματος, η σταθεροποίηση του εδάφους και ο έλεγχος της διάβρωσης, καθώς και ο καθαρισμός του αέρα και των υδάτων.

42 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030 [COM(2021) 572 final].

(57) Πρέπει να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων στις περιοχές που δεν καλύπτονται από τύπους οικοτόπων οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Ελλείψει κοινής μεθόδου για την αξιολόγηση της κατάστασης των δασικών οικοσυστημάτων που θα επέτρεπε τον καθορισμό ειδικών στόχων αποκατάστασης για τα δασικά οικοσυστήματα, είναι σκόπιμο να τεθεί μια γενική υποχρέωση για βελτίωση της βιοποικιλότητας σε δασικά οικοσυστήματα και να μετρηθεί η εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης με βάση υφιστάμενους βασικούς δείκτες, όπως το όρθιο και πεσμένο νεκρό ξύλο [...] και ο δείκτης κοινών δασικών πτηνών⁴³. Ανάλογα με τον τύπο δασικού οικοσυστήματος, ενδείκνυται επίσης να μετρηθεί η εκπλήρωση της υποχρέωσης με βάση επιλογή από άλλους δείκτες, όπως το μερίδιο δασών με μη ομήλικη δομή, η δασική συνδεσιμότητα, [...] το μερίδιο δασών όπου κυριαρχούν γηγενή είδη δένδρων, η ποικιλότητα ειδών δένδρων και το απόθεμα οργανικού άνθρακα.

43 Common bird index (EU aggregate) - Products Datasets - Eurostat (europa.eu) [Δείκτης κοινών πτηνών (συγκεντρωτικά στοιχεία ΕΕ) – Παράγωγα σύνολα δεδομένων – Eurostat].

(58) Οι στόχοι αποκατάστασης και οι υποχρεώσεις για τους οικοτόπους και τα είδη που προστατεύονται δυνάμει των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, για τους επικονιαστές και για τα οικοσυστήματα γλυκών υδάτων, τα αστικά, γεωργικά και δασικά οικοσυστήματα θα πρέπει να είναι συμπληρωματικοί και να λειτουργούν σε συνέργεια, με σκοπό την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων σε όλες τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές [...] **των κρατών μελών**. Τα μέτρα αποκατάστασης που απαιτούνται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου θα συμβάλουν σε πολλές περιπτώσεις στην επίτευξη άλλων στόχων ή υποχρεώσεων. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάζουν στρατηγικά μέτρα αποκατάστασης με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητάς τους όσον αφορά τη συμβολή τους στην αποκατάσταση της φύσης σε ολόκληρη την Ένωση. Τα μέτρα αποκατάστασης θα πρέπει επίσης να σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε να αντιμετωπίζουν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καθώς και την πρόληψη και τον έλεγχο των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, **καθώς επίσης την υποβάθμιση της γης**. Θα πρέπει να αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση των οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών λειτουργιών των οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένου του δυναμικού παραγωγικότητάς τους, λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη των σχετικών περιφερειών και κοινοτήτων. Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να εκπονήσουν λεπτομερή εθνικά σχέδια αποκατάστασης με βάση τα καλύτερα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία.[...] [...] **Οι κρίσεις περί ικανοποιητικής έκτασης αναφοράς τύπων οικοτόπων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τεκμηριωμένες καταγραφές της κατανομής και των εκτάσεων, καθώς και τις προβλεπόμενες μεταβολές των περιβαλλοντικών συνθηκών λόγω της κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, είναι σημαντικό** να παρέχονται εγκαίρως στο κοινό πραγματικές ευκαιρίες συμμετοχής στην κατάρτιση των σχεδίων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές συνθήκες και ανάγκες στην επικράτειά τους, ώστε τα σχέδια να ανταποκρίνονται στις σχετικές πιέσεις, απειλές και παράγοντες απώλειας βιοποικιλότητας, θα πρέπει δε να συνεργάζονται ώστε να διασφαλίζεται διασυννοριακή αποκατάσταση και συνδεσιμότητα.

(59) Για να διασφαλιστούν συνέργειες μεταξύ των διαφόρων μέτρων που έχουν ληφθεί και πρόκειται να ληφθούν για την προστασία, τη διατήρηση και την αποκατάσταση της φύσης στην Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, κατά την εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα εξής: τα μέτρα διατήρησης που θεσπίστηκαν για τους τόπους Natura 2000 και τα πλαίσια δράσης προτεραιότητας που εκπονούνται σύμφωνα με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ· μέτρα για την επίτευξη καλής οικολογικής και χημικής κατάστασης των υδατικών συστημάτων που περιλαμβάνονται σε σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, τα οποία εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ· θαλάσσιες στρατηγικές για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης για όλες τις θαλάσσιες περιοχές της Ένωσης που εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2008/56/ΕΚ· εθνικά προγράμματα ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που εκπονούνται βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284· εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα που αναπτύσσονται σύμφωνα με το άρθρο 6 της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, καθώς και μέτρα διατήρησης που θεσπίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 και τεχνικά μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁴.

44 Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με τη διατήρηση αλιευτικών πόρων και την προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων μέσω τεχνικών μέτρων, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1967/2006, (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, (ΕΕ) 2016/1139, (ΕΕ) 2018/973, (ΕΕ) 2019/472 και (ΕΕ) 2019/1022 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 894/97, (ΕΚ) αριθ. 850/98, (ΕΚ) αριθ. 2549/2000, (ΕΚ) αριθ. 254/2002, (ΕΚ) αριθ. 812/2004 και (ΕΚ) αριθ. 2187/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 198 της 25.7.2019, σ. 105).

- (60) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των στόχων του παρόντος κανονισμού και, ιδίως, της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001⁴⁵, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999⁴⁶ και της οδηγίας 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές⁴⁷, κατά την εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη δυνατότητα των έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων αποκατάστασης της φύσης.
- (61) Δεδομένης της σημασίας της συνεπούς αντιμετώπισης των διττών προκλήσεων της απώλειας βιοποικιλότητας και της κλιματικής αλλαγής, η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αντιστρόφως.

Οι δραστηριότητες αποκατάστασης μπορούν να συνδυαστούν, όπου αυτό είναι εφικτό, με την ανάπτυξη έργων ανανεώσιμης ενέργειας, μεταξύ άλλων σε περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και περιοχές που προορίζονται για το δίκτυο.[...] ⁴⁸[...] Με βάση την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 τα κράτη μέλη καλούνται να προβούν σε συντονισμένη χαρτογράφηση για την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας στην επικράτεια τους προκειμένου να προσδιοριστεί το εγγώριο δυναμικό και τα διαθέσιμα εδάφη, υπεδάφη, θαλάσσια ή εσωτερικά ύδατα που είναι αναγκαία για την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τις σχετικές με αυτό υποδομές, όπως εγκαταστάσεις δικτύου και αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένης αποθήκευσης θερμότητας, που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν τουλάχιστον στις εθνικές τους συνεισφορές προς τον αναθεωρημένο στόχο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για το 2030. Οι περιοχές αυτές, συμπεριλαμβανομένων των υφιστάμενων μονάδων και μηχανισμών συνεργασίας, είναι ανάλογες προς τις εκτιμώμενες πορείες και τη συνολική προβλεπόμενη εγκατεστημένη ισχύ από τεχνολογίες ανανεώσιμης ενέργειας που καθορίζονται [...]στα[...] εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα[...].[...] ⁴⁹[...] ⁵⁰[...]

45 Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

46 Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

47 Οδηγία 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με την ποιότητα των καυσίμων βενζίνης και ντίζελ και την τροποποίηση της οδηγίας 93/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 350 της 28.12.1998, σ. 58).

48 [...]

49 [...]

50 [...]

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν ένα υποσύνολο τέτοιων περιοχών ως περιοχές επιτάχυνσης[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Πρόκειται για συγκεκριμένες περιοχές, είτε στην ξηρά είτε στη θάλασσα, ιδιαίτερα κατάλληλες για την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, [...], όπου η ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου τύπου ανανεώσιμης ενέργειας δεν αναμένεται να επιφέρει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, δεδομένων των ιδιοτήτων της επιλεγμένης περιοχής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα σε τεχνητές και δομημένες επιφάνειες, όπως στέγες **και προσόψεις κτιρίων**, χώροι μεταφορικών υποδομών **και οι γύρω από αυτούς περιοχές** [...], χώροι στάθμευσης, **αγροκτήματα**, χώροι απορριμμάτων, βιομηχανικοί χώροι, ορυχεία, τεχνητά εσωτερικά υδάτινα συστήματα, τεχνητές λίμνες ή δεξαμενές και, κατά περίπτωση, χώροι επεξεργασίας αστικών λυμάτων, καθώς και υποβαθμισμένα εδάφη που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για γεωργικούς σκοπούς. **Με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 ορίζεται επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν να εγκρίνουν ένα ή περισσότερα σχέδια για τον καθορισμό χώρων που προορίζονται για υποδομές για την ανάπτυξη έργων δικτύου και αποθήκευσης που είναι αναγκαία για την ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, όπου η ανάπτυξη αυτή δεν αναμένεται να επιφέρει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή οι επιπτώσεις αυτές μπορούν να μετριαστούν δεόντως ή, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, να παρέχεται σχετική αποζημίωση. Στόχος των περιοχών αυτών θα είναι να λειτουργούν υποστηρικτικά και συμπληρωματικά στις περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.** Κατά τον χαρακτηρισμό των περιοχών **επιτάχυνσης**[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας **και των περιοχών που προορίζονται για υποδομές**, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφεύγουν τις προστατευόμενες περιοχές και να λαμβάνουν υπόψη τα εθνικά τους σχέδια αποκατάστασης της φύσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συντονίζουν την ανάπτυξη εθνικών σχεδίων αποκατάστασης με τη **χαρτογράφηση των περιοχών που είναι αναγκαίες για την κάλυψη των εθνικών συνεισφορών για την επίτευξη του στόχου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για το 2030 και, κατά περίπτωση, με τον καθορισμό των περιοχών επιτάχυνσης**[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας **και των περιοχών που προορίζονται για το δίκτυο**. Κατά την κατάρτιση των σχεδίων αποκατάστασης της φύσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν συνέργειες **με την ανάπτυξη των υποδομών ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας και** με τις ήδη καθορισμένες περιοχές **επιτάχυνσης**[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας **και περιοχές που προορίζονται για το δίκτυο** και να διασφαλίζουν ότι η λειτουργία **αυτών των** περιοχών [...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αδειοδότησης που ισχύουν για τις περιοχές **αυτές**[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι οποίες προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, παραμένει αμετάβλητη.

- (62) Προκειμένου να διασφαλιστούν συνέργειες με μέτρα αποκατάστασης που έχουν ήδη προγραμματιστεί ή τεθεί σε εφαρμογή στα κράτη μέλη, τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης θα πρέπει να αναγνωρίζουν τα εν λόγω μέτρα αποκατάστασης και τα λαμβάνουν υπόψη. Υπό το

πρίσμα της επείγουσας ανάγκης που επισήμανε η έκθεση της IPCC του 2022 όσον αφορά τη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν τα εν λόγω μέτρα παράλληλα με την εκπόνηση των σχεδίων αποκατάστασης.

- (63) Τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης **και τα μέτρα αποκατάστασης οικοτόπων, καθώς και τα μέτρα για την πρόληψη της υποβάθμισης των οικοτόπων,** θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα των ερευνητικών έργων σχετικά με την αξιολόγηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων, τον προσδιορισμό και τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης και τους σκοπούς παρακολούθησης **και, κατά περίπτωση, να λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 191 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπως οι κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές απαιτήσεις και τα περιφερειακά και τοπικά χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της πυκνότητας του πληθυσμού.**

- (64) Είναι σκόπιμο να λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ένωσης, όπως παρατίθενται στο άρθρο 349 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η οποία προβλέπει ειδικά μέτρα προς στήριξη των συγκεκριμένων περιοχών. Όπως προβλέπεται στη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων των εξόχως απόκεντρων περιοχών, δεδομένης της εξαιρετικά πλούσιας αξίας τους όσον αφορά τη βιοποικιλότητα. **Ταυτόχρονα, θα πρέπει να συνυπολογίζονται το κόστος που σχετίζεται με την προστασία και την αποκατάσταση αυτών των οικοσυστημάτων και ο απομακρυσμένος ή νησιωτικός χαρακτήρας, το μικρό μέγεθος, η δύσκολη τοπογραφία και το κλίμα των εξόχως απόκεντρων περιοχών, ιδίως κατά την κατάρτιση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης. Τα κράτη μέλη παροτρύνονται να συμπεριλάβουν, σε προαιρετική βάση, ειδικά μέτρα αποκατάστασης σε όσες εξόχως απόκεντρες περιοχές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.**
- (65) Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (στο εξής: ΕΟΠ) θα πρέπει να στηρίζει τα κράτη μέλη στην εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, καθώς και στην παρακολούθηση της προόδου προς την εκπλήρωση των στόχων και των υποχρεώσεων αποκατάστασης. Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογεί κατά πόσον τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης είναι επαρκή για την επίτευξη των εν λόγω στόχων και υποχρεώσεων.

(66) Η έκθεση της Επιτροπής του 2020 για την κατάσταση της φύσης κατέδειξε ότι σημαντικό μέρος των πληροφοριών που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁵¹ και το άρθρο 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, ιδίως όσον αφορά την κατάσταση και τις τάσεις διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών που προστατεύονται δυνάμει των εν λόγω οδηγιών, προέρχεται από μεικτές έρευνες ή βασίζεται αποκλειστικά σε γνώμες εμπειρογνομόνων. Η εν λόγω έκθεση κατέδειξε επίσης ότι η κατάσταση πολλών τύπων οικοτόπων και ειδών που προστατεύονται βάσει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ είναι ακόμη άγνωστη. Η πλήρωση αυτής της έλλειψης γνώσης και η επένδυση στην παρακολούθηση και επιτήρηση είναι απαραίτητες προκειμένου να υποστηριχθούν έγκυρα εθνικά σχέδια αποκατάστασης που βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία. Για να ενισχυθεί το επίκαιρο του χαρακτήρα, η αποτελεσματικότητα και η συνοχή των διαφόρων μεθόδων παρακολούθησης, η παρακολούθηση και επιτήρηση θα πρέπει να αξιοποιούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα αποτελέσματα των έργων έρευνας και καινοτομίας που χρηματοδοτούνται από την Ένωση και των νέων τεχνολογιών, όπως η επιτόπια παρακολούθηση και η τηλεπισκόπηση με τη χρήση διαστημικών δεδομένων και υπηρεσιών που προσφέρονται στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος της Ένωσης (EGNOS/Galileo και Copernicus). Οι αποστολές της ΕΕ «Αποκατάσταση των ωκεανών και των υδάτων μας», «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» και «Μια ευρωπαϊκή συμφωνία για το έδαφος» θα στηρίζουν την υλοποίηση των στόχων αποκατάστασης⁵².

(66α) Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες τεχνικές και οικονομικές προκλήσεις που συνδέονται με τη χαρτογράφηση και την παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τα κράτη μέλη μπορούν, συμπληρωματικά προς τις πληροφορίες που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ, να χρησιμοποιούν πληροφορίες σχετικά με πιέσεις και απειλές ή άλλες σχετικές πληροφορίες ως βάση για παρέκταση κατά την αξιολόγηση της κατάστασης των θαλάσσιων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II. Κατ' επέκταση, μια τέτοια προσέγγιση μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τον σχεδιασμό μέτρων αποκατάστασης σε θαλάσσιους οικοτόπους σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Η συνολική αξιολόγηση της κατάστασης των θαλάσσιων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II θα πρέπει να βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες γνώσεις και στην πλέον πρόσφατη τεχνική και επιστημονική πρόοδο.

51 Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

52 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για τις ευρωπαϊκές αποστολές [COM(2021) 609 final].

- (67) Προκειμένου να παρακολουθείται η πρόοδος στην εφαρμογή των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, των μέτρων αποκατάστασης που έχουν ληφθεί, των περιοχών που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης, καθώς και των δεδομένων σχετικά με την απογραφή των φραγμών στη συνέχεια ποταμού, θα πρέπει να θεσπιστεί σύστημα που θα απαιτεί από τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν, να τηρούν ενημερωμένα και να καθιστούν προσβάσιμα σχετικά δεδομένα που αφορούν τα αποτελέσματα της εν λόγω παρακολούθησης. Η ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων στην Επιτροπή θα πρέπει να πραγματοποιείται με χρήση του συστήματος Reportnet του ΕΟΠ και να αποσκοπεί στο να διατηρεί τον διοικητικό φόρτο σε όλες τις οντότητες όσο το δυνατόν πιο περιορισμένο. Για να διασφαλιστεί κατάλληλη υποδομή για την πρόσβαση του κοινού, την υποβολή εκθέσεων και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των δημόσιων αρχών, τα κράτη μέλη θα πρέπει, κατά περίπτωση, να βασίζονται τις προδιαγραφές δεδομένων στις προδιαγραφές που αναφέρονται στην οδηγία 2003/4/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵³, στην οδηγία 2007/2/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁴ και στην οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁵.
- (68) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίζει τα κράτη μέλη κατόπιν αιτήματος μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης⁵⁶, το οποίο παρέχει εξατομικευμένη τεχνική υποστήριξη για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων. Στην τεχνική υποστήριξη, για παράδειγμα, περιλαμβάνεται η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, η εναρμόνιση των νομοθετικών πλαισίων και η ανταλλαγή σχετικών βέλτιστων πρακτικών.
- (69) Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο που σημειώνουν τα κράτη μέλη προς την εκπλήρωση των στόχων και των υποχρεώσεων αποκατάστασης του παρόντος κανονισμού με βάση εκθέσεις προόδου σε επίπεδο Ένωσης που καταρτίζει ο ΕΟΠ καθώς και άλλες αναλύσεις και εκθέσεις που διατίθενται από τα κράτη μέλη σε σχετικούς τομείς πολιτικής, όπως η πολιτική για τη φύση και τα ύδατα ή η θαλάσσια πολιτική.

53 Οδηγία 2003/4/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 41 της 14.2.2003, σ. 26).

54 Οδηγία 2007/2/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2007, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Inspire) (ΕΕ L 108 της 25.4.2007, σ. 1).

55 Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56).

56 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1).

(70) Για να διασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, είναι εξαιρετικά σημαντικό να πραγματοποιηθούν επαρκείς ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις για την αποκατάσταση, ενώ τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέψουν δαπάνες για τους στόχους βιοποικιλότητας στους εθνικούς προϋπολογισμούς τους, μεταξύ άλλων σε σχέση με το κόστος ευκαιρίας και μετάβασης που προκύπτει από την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, καθώς και να αντικατοπτρίζουν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται η χρηματοδότηση της Ένωσης. Όσον αφορά την ενωσιακή χρηματοδότηση, οι δαπάνες στο πλαίσιο του προϋπολογισμού και των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης, όπως το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE)⁵⁷, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)⁵⁸, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)⁵⁹, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Συνοχής⁶⁰ και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης⁶¹, καθώς και το ενωσιακό πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας, «Ορίζων Ευρώπη»⁶², συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων βιοποικιλότητας με τη φιλοδοξία να διατεθεί σε στόχους βιοποικιλότητας για το μεν 2024 το 7,5 %, για τα δε 2026 και το 2027 το 10 % των ετήσιων δαπανών δυνάμει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027⁶³.

-
- 57 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 (ΕΕ L 172 της 17.5.2021, σ. 53).
- 58 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1004 (ΕΕ L 247 της 13.7.2021, σ. 1).
- 59 Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) τα έτη 2021 και 2022 και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 όσον αφορά τους πόρους και την εφαρμογή τους τα έτη 2021 και 2022 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή αυτής της στήριξης τα έτη 2021 και 2022 (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 1).
- 60 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 60).
- 61 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).
- 62 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).
- 63 Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11).

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)⁶⁴ αποτελεί μια ακόμη πηγή χρηματοδότησης για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Όσον αφορά το πρόγραμμα LIFE, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη χρήση των στρατηγικών έργων για τη φύση ως ειδικού εργαλείου που θα μπορούσε να στηρίξει την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού μέσω της ενσωμάτωσης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων κατά τρόπο αποτελεσματικό και αποδοτικό.

- (71) Διάφορες ενωσιακές, εθνικές και ιδιωτικές πρωτοβουλίες είναι διαθέσιμες για την τόνωση της ιδιωτικής χρηματοδότησης, όπως το πρόγραμμα InvestEU⁶⁵, το οποίο προσφέρει ευκαιρίες κινητοποίησης δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης για τη στήριξη, μεταξύ άλλων, της ενίσχυσης της φύσης και της βιοποικιλότητας μέσω πράσινων και γαλάζιων έργων υποδομής, και της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας ως πράσινου επιχειρηματικού μοντέλου⁶⁶.

(71α) Για να διασφαλιστεί η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού είναι απαραίτητη η πραγματοποίηση κατάλληλων ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων σε μέτρα για την αποκατάσταση της φύσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα πρέπει, εντός 12 μηνών από την έναρξη ισχύος του και σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη, να υποβάλει έκθεση με ανάλυση στην οποία θα προσδιορίζονται τυχόν κενά στην εφαρμογή του κανονισμού. Η έκθεση θα πρέπει να συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από προτάσεις για επαρκή πρόσθετα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών μέτρων για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που έχουν εντοπιστεί, όπως η θέσπιση ειδικού μέσου και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των συννομοθετών όσον αφορά την έγκριση του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2027.

64 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

65 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

66 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Βιώσιμοι κύκλοι άνθρακα [COM(2021) 800 final].

(71β) Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, βάσει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), εναπόκειται στα δικαστήρια των κρατών μελών να διασφαλίζουν τη δικαστική προστασία των δικαιωμάτων του προσώπου βάσει του δικαίου της Ένωσης. Εξάλλου, το άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Η Ένωση και τα κράτη μέλη αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (στο εξής: Σύμβαση του Aarhus). Σύμφωνα με τη Σύμβαση του Aarhus, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, σύμφωνα με το σχετικό εθνικό νομικό σύστημα, το ενδιαφερόμενο κοινό έχει πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

- (72) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθούν μια δίκαιη και συνολική κοινωνική προσέγγιση κατά την εκπόνηση και εφαρμογή των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, συμπεριλαμβάνοντας διαδικασίες για τη συμμετοχή του κοινού και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων και των ενδιαφερομένων.
- (73) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁷, τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη των μακροπρόθεσμων εθνικών αριθμητικών στόχων που ορίζονται ή απορρέουν από τις νομοθετικές πράξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα XIII του εν λόγω κανονισμού και να συμφωνούν μαζί τους. Ο παρών κανονισμός για την αποκατάσταση της φύσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη όταν, σύμφωνα με το άρθρο 159 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, η Επιτροπή επανεξετάσει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, τον κατάλογο που παρατίθεται στο παράρτημα XIII του εν λόγω κανονισμού.
- (74) Σύμφωνα με τη δέσμευση στο πλαίσιο του 8ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον έως το 2030⁶⁸, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταργήσουν σταδιακά τις περιβαλλοντικά επιβλαβείς επιδοτήσεις σε εθνικό επίπεδο, με τη βέλτιστη χρήση μέσων που βασίζονται στην αγορά και εργαλείων κατάρτισης πράσινων προϋπολογισμών, συμπεριλαμβανομένων όσων απαιτούνται για τη διασφάλιση μιας κοινωνικά δίκαιης μετάβασης, καθώς και τη στήριξη επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερομένων μερών στην ανάπτυξη τυποποιημένων λογιστικών πρακτικών όσον αφορά το φυσικό κεφάλαιο.

⁶⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

⁶⁸ [Να προστεθεί παραπομπή μετά τη δημοσίευση του 8ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον].

- (75) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αναγκαία προσαρμογή του παρόντος κανονισμού στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο, να ληφθεί υπόψη η εμπειρία από την εφαρμογή του κανονισμού ή να εξασφαλιστεί συνέπεια με τους τύπους οικοτόπων EUNIS, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ όσον αφορά την τροποποίηση των παραρτημάτων Ι έως VII, προκειμένου να προσαρμοστούν οι ομάδες οικοτόπων, ο κατάλογος των ειδών πτηνών που χρησιμοποιείται για [...] τον δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων, ο κατάλογος των δεικτών βιοποικιλότητας για τα γεωργικά οικοσυστήματα, ο κατάλογος δεικτών βιοποικιλότητας για τα δασικά οικοσυστήματα και οι κατάλογοι των θαλάσσιων οικοτόπων και ειδών [...], καθώς και τα παραδείγματα μέτρων αποκατάστασης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, εκτιμήσεις των επιπτώσεων και τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, [...] σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁵². Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (76) Για να εξασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες προκειμένου να προσδιορίσει τη μέθοδο για την παρακολούθηση των επικονιαστών, να καθορίσει τις μεθόδους παρακολούθησης των δεικτών για τα γεωργικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV του παρόντος κανονισμού και τους δείκτες για τα δασικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα VI του παρόντος κανονισμού, να δημιουργήσει [...] πλαίσια καθοδήγησης για τον καθορισμό ικανοποιητικών επιπέδων των αστικών χώρων πρασίνου, της αστικής συγκόμωσης σε αστικά οικοσυστήματα, των επικονιαστών, των δεικτών για τα γεωργικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV του παρόντος κανονισμού και των δεικτών για τα δασικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα VI του παρόντος κανονισμού, να καθορίσει ενιαίο μορφότυπο για τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης και να ορίσει τον μορφότυπο, τη δομή και τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για την ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων και πληροφοριών στην Επιτροπή. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶⁹.

69 Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16^{ης} Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

- (77) Η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργήσει αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού. Σύμφωνα με την παράγραφο 22 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να βασίζεται στα κριτήρια της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας, της συνάφειας, της συνεκτικότητας και της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας, και θα πρέπει να αποτελεί τη βάση των εκτιμήσεων επιπτώσεων για ενδεχόμενα περαιτέρω μέτρα. Επιπλέον, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει την ανάγκη καθορισμού πρόσθετων στόχων αποκατάστασης με βάση κοινές μεθόδους για την αξιολόγηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων που δεν καλύπτονται από τα άρθρα 4 και 5, λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία.
- (78) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων τους, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 [...] Σ[...]Ε[...]Ε[...]. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες που συμβάλλουν στα εξής:
 - α) στη συνεχή, μακροπρόθεσμη και βιώσιμη ανάκαμψη της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας της φύσης σε όλες τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές [...] **των κρατών μελών** μέσω της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων·
 - β) στην επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης όσον αφορά τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, [...] την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή **και την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης**·
 - γ) στην εκπλήρωση των διεθνών δεσμεύσεων της Ένωσης.
2. Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη θέτουν [...] σε εφαρμογή αποτελεσματικά μέτρα αποκατάστασης βάσει περιοχής [...] **με σκοπό να καλύπτουν από κοινού, ως ενωσιακό στόχο, για το σύνολο των περιοχών και των οικοσυστημάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής που ορίζεται στο άρθρο 2,** έως το 2030, τουλάχιστον το 20 % των χερσαίων και το **20 %** των θαλάσσιων περιοχών [...] και, έως το 2050, όλα τα οικοσυστήματα που χρήζουν αποκατάστασης.

Άρθρο 2

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα οικοσυστήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 10:

- α) στο έδαφος των κρατών μελών·

αα) στα παράκτια ύδατα, όπως ορίζονται στην οδηγία 2000/60/ΕΚ, των κρατών μελών, στον θαλάσσιο βυθό τους και στο υπέδαφός τους·

β) στα ύδατα, τον θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφος στη θαλάσσια πλευρά της γραμμής βάσης από την οποία υπολογίζονται τα χωρικά ύδατα, έως τα όρια της περιοχής όπου ένα κράτος μέλος έχει ή ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα ή δικαιοδοσία, σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μόνο στα οικοσυστήματα που βρίσκονται στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στα οποία εφαρμόζονται οι Συνθήκες.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «οικοσύστημα»: δυναμικό σύμπλεγμα κοινοτήτων φυτών, ζώων, μυκήτων και μικροοργανισμών, καθώς και του αβιοτικού περιβάλλοντός τους που αλληλοεπηρεάζονται ως μία λειτουργική μονάδα, το οποίο περιλαμβάνει τύπους οικοτόπων, οικοτόπους ειδών και πληθυσμούς ειδών·
- 2) «οικότοπος ενός είδους»: [...] οικότοπος ενός είδους όπως ορίζεται στο άρθρο 1 στοιχείο στ) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

- 3) «αποκατάσταση»: η διαδικασία ενεργητικής ή παθητικής υποβοήθησης της ανάκαμψης ενός οικοσυστήματος [...] προκειμένου να βελτιωθούν η δομή και οι λειτουργίες του με σκοπό τη διατήρηση ή την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας του οικοσυστήματος [...]· για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων γίνεται μέσω της βελτίωσης σε καλή κατάσταση ενός τύπου οικοτόπου, της επαναφοράς του σε ικανοποιητική έκταση αναφοράς [...] και της βελτίωσης σε επαρκή ποιότητα και ποσότητα του οικοτόπου ενός είδους [...] σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 3 και το άρθρο 5 παράγραφοι 1, 2, και 3 [...] και της εκπλήρωσης στόγων και υποχρεώσεων δυνάμει των άρθρων 6 έως 10 συμπεριλαμβανομένης της επίτευξης [...] ικανοποιητικών επιπέδων των δεικτών που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, στο άρθρο 9 παράγραφος 2 και στο άρθρο 10 παράγραφος 2 ως μέσου διατήρησης ή ενίσχυσης της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας του οικοσυστήματος·
- 4) «καλή κατάσταση» ενός τύπου οικοτόπου: κατάσταση κατά την οποία τα βασικά χαρακτηριστικά του [...], ιδίως η δομή [...] [...] και οι λειτουργίες του και τα τυπικά του είδη ή η τυπική σύνθεση ειδών του [...] αντικατοπτρίζουν το υψηλό επίπεδο οικολογικής ακεραιότητας, σταθερότητας και ανθεκτικότητας που απαιτείται για τη διασφάλιση της μακροχρόνιας διατήρησής του και συνεπώς συμβάλλουν στην επίτευξη ή τη διατήρηση ευνοϊκού καθεστώτος διατήρησης σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο ε) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, όταν ο σχετικός τύπος οικοτόπου περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας, και, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, συμβάλλουν στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ·

- 5) «ικανοποιητική έκταση αναφοράς»: η συνολική έκταση ενός τύπου οικοτόπου σε μια δεδομένη βιογεωγραφική περιοχή ή θαλάσσια περιοχή σε εθνικό επίπεδο που θεωρείται η ελάχιστη απαραίτητη για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του τύπου οικοτόπου και των τυπικών ειδών του ή της τυπικής σύνθεσης ειδών του, καθώς και όλων των σημαντικών οικολογικών του παραλλαγών στην περιοχή της φυσικής του κατανομής, και η οποία αποτελείται από την έκταση του τύπου οικοτόπου και, εάν αυτή η έκταση δεν είναι επαρκής, από την έκταση που απαιτείται για την επαναφορά του τύπου οικοτόπου· όταν ο σχετικός τύπος οικοτόπου περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, η εν λόγω επαναφορά συμβάλλει στην επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο ε) της εν λόγω οδηγίας και, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, η εν λόγω επαναφορά συμβάλλει στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 3 σημείο 5 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ·
- 6) «επαρκής ποιότητα οικοτόπου»: η ποιότητα οικοτόπου ενός είδους που επιτρέπει την κάλυψη των οικολογικών απαιτήσεων ενός είδους σε οποιοδήποτε στάδιο του βιολογικού του κύκλου, έτσι ώστε να διατηρείται σε μακροπρόθεσμη βάση ως βιώσιμο συστατικό του οικοτόπου του στην περιοχή της φυσικής του κατανομής, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο θ) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τα είδη που απαριθμούνται στα παραρτήματα ΙΙ, ΙV ή V της εν λόγω οδηγίας και διασφαλίζοντας τους πληθυσμούς ειδών άγριων πτηνών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ και, επιπλέον, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ·

- 7) «επαρκής ποσότητα οικοτόπου»: η ποσότητα οικοτόπου ενός είδους που επιτρέπει την κάλυψη των οικολογικών απαιτήσεων ενός είδους σε οποιοδήποτε στάδιο του βιολογικού του κύκλου, έτσι ώστε να διατηρείται σε μακροπρόθεσμη βάση ως βιώσιμο συστατικό του οικοτόπου του στην περιοχή φυσικής του κατανομής, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο θ) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τα είδη που απεικονίζονται στα παραρτήματα II, IV ή V της εν λόγω οδηγίας και διασφαλίζοντας τους πληθυσμούς ειδών άγριων πτηνών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ και, επιπλέον, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ.
- 8) «επικονιαστής»: άγριο [...] έντομο που μεταφέρει γύρη από τον ανθήρα ενός φυτού στο στίγμα ενός φυτού, επιτρέποντας τη γονιμοποίηση και την παραγωγή σπόρων.
- 9) «μείωση των πληθυσμών επικονιαστών»: μείωση όσον αφορά το πλήθος ή την ποικιλότητα, ή και τα δύο, των επικονιαστών.
- 9α) «αυτόχθονο είδος δένδρου»: είδος δένδρου που απαντάται στην περιοχή φυσικής του κατανομής (παλαιότερης ή υφιστάμενης) και στο δυναμικό διασποράς του (δηλαδή εντός της περιοχής που καταλαμβάνει φυσικά ή θα μπορούσε να καταλάβει χωρίς άμεση ή έμμεση εισαγωγή ή φροντίδα από τον άνθρωπο).**
- 10) «τοπική διοικητική μονάδα» ή «LAU»: διοικητική διαίρεση χαμηλού επιπέδου ενός κράτους μέλους, χαμηλότερου από επαρχίας, περιφέρειας ή πολιτείας, που θεσπίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷⁰.

⁷⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154, της 21.6.2003, σ. 1).

10α) «αστικά κέντρα» και «αστικά συμπλέγματα»: εδαφικές μονάδες οι οποίες ταξινομούνται σε πόλεις, κωμοπόλεις και προάστια με χρήση της τυπολογίας βάσει καννάβου, που θεσπίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 4β παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003·

11) «πόλεις»: LAU όπου τουλάχιστον το 50 % του πληθυσμού ζει σε ένα ή περισσότερα αστικά κέντρα, υπολογιζόμενο με χρήση του βαθμού αστικοποίησης που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4β παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003·

12) «κωμοπόλεις και προάστια»: LAU όπου λιγότερο από το 50 % του πληθυσμού ζει σε αστικό κέντρο, όμως τουλάχιστον το 50 % του πληθυσμού ζει σε αστικό σύμπλεγμα, υπολογιζόμενο με χρήση του βαθμού αστικοποίησης που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4β παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003·

12α) «περιαστικές περιοχές»: περιοχές που εφάπτονται με αστικά κέντρα ή αστικά συμπλέγματα, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον όλων των περιοχών εντός 1 γιλιόμετρου από τα εξωτερικά όρια των εν λόγω αστικών κέντρων ή αστικών συμπλεγμάτων, και βρίσκονται στην ίδια πόλη ή στην ίδια κωμόπολη και προάστιο με τα εν λόγω αστικά κέντρα ή αστικά συμπλέγματα·

13) «αστικός χώρος πρασίνου»: [...] **η συνολική έκταση δένδρων, θάμνων, γαμόδενδρων, μόνιμης ποώδους βλάστησης, λειχήνων και βρύων, μικρών λιμνών και υδάτινων διαδρομών** [...] που βρίσκονται εντός πόλεων ή κωμοπόλεων και προαστίων και υπολογίζεται με βάση τα δεδομένα τα οποία παρέχονται από την υπηρεσία παρακολούθησης ξηράς του Copernicus, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷¹, **και, εφόσον είναι διαθέσιμα για το σχετικό κράτος μέλος, άλλα κατάλληλα συμπληρωματικά δεδομένα που παρέχονται από το εν λόγω κράτος μέλος·**

71 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/696 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του ενωσιακού διαστημικού προγράμματος και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το διαστημικό πρόγραμμα, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 912/2010, (ΕΕ) αριθ. 1285/2013 και (ΕΕ) αριθ. 377/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 69).

- 14) «αστική συγκόμωση»: η συνολική έκταση δενδροκάλυψης εντός πόλεων και κωμοπόλεων και προαστίων, που υπολογίζεται με βάση τα δεδομένα πυκνότητας δενδροκάλυψης τα οποία παρέχονται από την υπηρεσία παρακολούθησης ξηράς του Copernicus, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και, εφόσον είναι διαθέσιμα για το σχετικό κράτος μέλος, άλλα κατάλληλα συμπληρωματικά δεδομένα που παρέχονται από το εν λόγω κράτος μέλος [...]
- 14α) «ποταμός ελεύθερης ροής»: ποταμός ή τμήμα ποταμού του οποίου η διαμήκης, πλευρική και κατακόρυφη συνδεσιμότητα δεν παρεμποδίζεται από τεχνητές δομές που σχηματίζουν φραγμό και του οποίου οι φυσικές λειτουργίες παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστες
- 14β) «επανύγρανση τυρφώνας»: η διαδικασία μετατροπής αποστραγγισμένου εδάφους τυρφώνας σε υγρό έδαφος
- 15) «περιοχές επιτάχυνσης [...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας»: περιοχές επιτάχυνσης [...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 9α) της οδηγίας 2018/2001/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷².

72 Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, COM(2022) 222 final.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Άρθρο 4

Αποκατάσταση χερσαίων και παράκτιων οικοσυστημάτων και οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση και επαναφορά σε καλή κατάσταση των περιοχών τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα I και δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Τέτοιου είδους μέτρα εφαρμόζονται: [...] **α) στο 30 % τουλάχιστον, έως το 2030, της συνολικής έκτασης όλων των τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12·**
β) στο 60 % τουλάχιστον, έως το 2040, και στο 90 % τουλάχιστον, έως το 2050, της έκτασης κάθε ομάδας τύπων οικοτόπων που παρατίθεται στο παράρτημα I, η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12.
2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για την επαναφορά των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I σε περιοχές που δεν καλύπτονται από τους εν λόγω τύπους οικοτόπων **με σκοπό την επίτευξη της ικανοποιητικής έκτασης αναφοράς**. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σε περιοχές που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 30 % της πρόσθετης συνολικής επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη της συνολικής ικανοποιητικής έκτασης αναφοράς κάθε ομάδας τύπων οικοτόπων που παρατίθεται στο παράρτημα I, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12, έως το 2030, τουλάχιστον το 60 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2040 και το 100 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2050.

3. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης για τους χερσαίους και παράκτιους οικοτόπους και τους οικοτόπους γλυκών υδάτων των ειδών που παρατίθενται στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για τους χερσαίους και παράκτιους οικοτόπους και τους οικοτόπους γλυκών υδάτων άγριων πτηνών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ που είναι, **επιπρόσθετα των μέτρων αποκατάστασης βάσει των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου,** απαραίτητα για τη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας των εν λόγω οικοτόπων, μεταξύ άλλων με την επαναφορά τους, καθώς και για την ενίσχυση της συνδεσιμότητας, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα και ποσότητα των εν λόγω οικοτόπων.
4. Ο καθορισμός των καταλληλότερων περιοχών για μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες γνώσεις και στα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία για την κατάσταση των τύπων οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στο παράρτημα I, που μετράται με βάση τη δομή και τις λειτουργίες που είναι απαραίτητες για τη μακροχρόνια συντήρησή τους, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών ειδών τους, όπως αναφέρονται στο άρθρο 1 στοιχείο ε) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και για την ποιότητα και ποσότητα των οικοτόπων ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, **με χρήση των πληροφοριών που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και του άρθρου 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 11 παράγραφος 9α.** [...]
- 4α. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, το αργότερο έως το 2030, ότι η κατάσταση είναι γνωστή για τουλάχιστον το 90 % της έκτασης, με κατανομή σε όλους τους τύπους οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα I. Η κατάσταση όλων των περιοχών των τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα I θα είναι γνωστή έως το 2040.**
5. Τα μέτρα αποκατάστασης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη για βελτιωμένη συνδεσιμότητα μεταξύ των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I και λαμβάνουν υπόψη τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και είναι απαντούν σε αυτούς τους τύπους οικοτόπων.

6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση της κατάστασης των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I έως ότου επιτευχθεί καλή κατάσταση, καθώς και συνεχή βελτίωση της ποιότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 3, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα των εν λόγω οικοτόπων. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δεν υποβαθμίζονται σημαντικά περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση και επαρκής ποιότητα των οικοτόπων των ειδών.
7. Τα κράτη μέλη, το αργότερο έως την ημερομηνία δημοσίευσης των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 6, επιχειρούν να θεσπίσουν τα μέτρα που απαιτούνται [...] για την πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης περιοχών όπου υπάρχουν οι τύποι οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα I και βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ή μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στην παράγραφο 1 [...].
8. Εκτός των τόπων Natura 2000, η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στην παράγραφο [...] 6 [...] δικαιολογείται εάν προκαλείται από:
- α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·
 - β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή· [...]
 - γ) σχέδιο ή έργο υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, που θα καθοριστεί κατά περίπτωση και για το οποίο δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή[...]
 - δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.

8α. Εκτός των τόπων Natura 2000, η υποχρέωση θέσπισης των αναγκαίων μέτρων που ορίζονται στην παράγραφο 7 δεν ισχύει για την υποβάθμιση που προκαλείται από

α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·

β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή·

γ) σχέδια ή έργα υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος για τα οποία δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή

δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.

9. Για τους τόπους Natura 2000, η μη εκπλήρωση της υποχρέωσης που ορίζεται στις παραγράφους 6 και 7 δικαιολογείται εάν προκαλείται από:

α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·

β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή[...]; ή

γ) σχέδιο ή έργο που έχει εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

10. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι σημειώνεται:

- α) αύξηση της έκτασης οικοτόπων σε καλή κατάσταση για τους τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I έως ότου τουλάχιστον το 90 % να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και έως ότου επιτευχθεί η ικανοποιητική έκταση αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου σε κάθε βιογεωγραφική περιοχή [...] [...] του οικείου κράτους μέλους·
- β) αυξανόμενη τάση προς την κατεύθυνση της επαρκούς ποιότητας και ποσότητας των χερσαίων και παράκτιων οικοτόπων και των οικοτόπων γλυκών υδάτων των ειδών που αναφέρονται στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και των ειδών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ.

Άρθρο 5

Αποκατάσταση θαλάσσιων οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση και επαναφορά σε καλή κατάσταση των περιοχών τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II και δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Τέτοιου είδους μέτρα εφαρμόζονται [...]

α) στο 30 % τουλάχιστον, έως το 2030, της συνολικής έκτασης των ομάδων 1–6 των τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12·

β) στο 60 % τουλάχιστον, έως το 2040, και στο 90 % τουλάχιστον, έως το 2050, της έκτασης καθεμιάς από τις ομάδες 1–6 των τύπων οικοτόπων που παρατίθεται στο παράρτημα II, η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12·

γ) στα δύο τρίτα του ποσοστού που αναφέρεται στο στοιχείο δ), έως το 2040, της έκτασης της ομάδας 7 των τύπων οικοτόπων που παρατίθεται στο παράρτημα II, η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12 και·

δ) σε ποσοστό το οποίο καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2α, έως το 2050, της έκτασης της ομάδας 7 των τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12.

Το ποσοστό που αναφέρεται στο στοιχείο δ) καθορίζεται έτσι ώστε να μην εμποδίζει την επίτευξη ή τη διατήρηση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, όπως ορίζεται δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 1 της οδηγίας 2008/56/EK.

2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για την επαναφορά των τύπων οικοτόπων των ομάδων 1–6 που παρατίθενται στο παράρτημα II σε περιοχές που δεν καλύπτονται από τους εν λόγω τύπους οικοτόπων με σκοπό την επίτευξη της ικανοποιητικής έκτασης αναφοράς. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σε περιοχές που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 30 % της πρόσθετης συνολικής επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη της συνολικής ικανοποιητικής έκτασης αναφοράς κάθε ομάδας τύπων οικοτόπων, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 12, έως το 2030, τουλάχιστον το 60 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2040 και το 100 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2050.
3. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης για τους θαλάσσιους οικοτόπους των ειδών που παρατίθενται στο παράρτημα III και στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για τους θαλάσσιους οικοτόπους άγριων πτηνών που καλύπτονται βάσει της οδηγίας 2009/147/ΕΚ που είναι, επιπρόσθετα των μέτρων αποκατάστασης που θεσπίζονται δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, απαραίτητα προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα και η ποσότητα των εν λόγω οικοτόπων, μεταξύ άλλων με την επαναφορά τους, καθώς και να ενισχυθεί η συνδεσιμότητα, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα και ποσότητα των εν λόγω οικοτόπων.

4. Ο καθορισμός των καταλληλότερων περιοχών για μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες γνώσεις και στην πλέον πρόσφατη τεχνική και επιστημονική [...] πρόοδο για τον καθορισμό [...] της κατάστασης των τύπων οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στο παράρτημα II, [...] καθώς και της ποιότητας και της ποσότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, με χρήση των πληροφοριών που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, του άρθρου 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και του άρθρου 17 [...] της οδηγίας 2008/56/ΕΚ. [...]

4α. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, το αργότερο έως το 2030, ότι η κατάσταση είναι γνωστή για το 50 % τουλάχιστον της έκτασης με κατανομή σε όλους τους τύπους οικοτόπων των ομάδων 1–6 που απαριθμούνται στο παράρτημα II. Η κατάσταση όλων των περιοχών των τύπων οικοτόπων των ομάδων 1–6 που απαριθμούνται στο παράρτημα II είναι γνωστή έως το 2040. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, το αργότερο έως το 2040, ότι η κατάσταση είναι γνωστή για το 50 % τουλάχιστον της έκτασης με κατανομή σε όλους τους τύπους οικοτόπων που απαριθμούνται στην ομάδα 7 του παραρτήματος II. Η κατάσταση όλων των περιοχών των τύπων οικοτόπων της ομάδας 7 που απαριθμούνται στο παράρτημα II είναι γνωστή έως το 2050.

5. Τα μέτρα αποκατάστασης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 εξετάζουν την ανάγκη για βελτιωμένη οικολογική συνοχή και συνδεσιμότητα μεταξύ των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II και λαμβάνουν υπόψη τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και απαντούν σε αυτούς τους τύπους οικοτόπων.

6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση της κατάστασης των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II έως ότου επιτευχθεί καλή κατάσταση, καθώς και συνεχή βελτίωση της ποιότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 3, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα των εν λόγω οικοτόπων. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δεν υποβαθμίζονται σημαντικά περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση και επαρκής ποιότητα των οικοτόπων των ειδών.

7. Τα κράτη μέλη, το αργότερο έως την ημερομηνία δημοσίευσης των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 6, επιχειρούν να θεσπίσουν τα μέτρα που απαιτούνται [...] [...] για την πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης περιοχών όπου υπάρχουν οι τύποι οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II και βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ή μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στην παράγραφο 1 [...].
8. Εκτός των τόπων Natura 2000, η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στην παράγραφο [...] 6 [...] δικαιολογείται εάν προκαλείται από:
- α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·
 - β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή· [...]
 - γ) σχέδιο ή έργο υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, που θα καθοριστεί κατά περίπτωση και για το οποίο δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή [...]
 - δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.
- 8α. Εκτός των τόπων Natura 2000, η υποχρέωση θέσπισης των αναγκαίων μέτρων που ορίζονται στην παράγραφο 7 δεν ισχύει για την υποβάθμιση που προκαλείται από**
- α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·**
 - β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή·**
 - γ) σχέδια ή έργα υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος για τα οποία δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή**
 - δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.**

9. Για τους τόπους Natura 2000, η μη εκπλήρωση της υποχρέωσης που ορίζεται στις παραγράφους 6 και 7 δικαιολογείται εάν προκαλείται από:
- α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·
 - β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή[...]; ή
 - γ) σχέδιο ή έργο που έχει εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.
10. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι σημειώνεται:
- α) αύξηση της έκτασης οικοτόπων σε καλή κατάσταση για τους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνονται στις ομάδες 1–6 του παραρτήματος II έως ότου τουλάχιστον το 90 % να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και έως ότου επιτευχθεί η ικανοποιητική έκταση αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου σε κάθε βιογεωγραφική περιοχή [...] του οικείου κράτους μέλους·
 - αα) αύξηση της έκτασης οικοτόπων σε καλή κατάσταση για τους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνονται στην ομάδα 7 του παραρτήματος II έως ότου τουλάχιστον το ποσοστό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο δ) να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και έως ότου επιτευχθεί η ικανοποιητική έκταση αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου σε κάθε βιογεωγραφική περιοχή του οικείου κράτους μέλους·
 - β) θετική τάση προς την κατεύθυνση της επαρκούς ποιότητας και ποσότητας των θαλάσσιων οικοτόπων των ειδών που παρατίθενται στο παράρτημα III και στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και των ειδών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ.

Άρθρο 5α

Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές

Για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφοι 8 και 8α και του άρθρου 5 παράγραφοι 8 και 8α, ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και η σύνδεσή τους με το δίκτυο, το ίδιο το σχετικό δίκτυο και οι μονάδες αποθήκευσης θεωρείται ότι εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη μπορούν να τα εξαιρούν από την απαίτηση να μην υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφοι 8 και 8α και του άρθρου 5 παράγραφοι 8 και 8α, εάν έχει διενεργηθεί στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην οδηγία 2001/42/ΕΚ. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν, σε δεόντως αιτιολογημένες και ειδικές περιστάσεις, την εφαρμογή της παρούσας διάταξης σε ορισμένα τμήματα της επικράτειάς τους, καθώς και σε ορισμένους τύπους τεχνολογιών ή σε έργα με ορισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τις προτεραιότητες που καθορίζονται στα εθνικά ενοποιημένα σχέδιά τους για την ενέργεια και το κλίμα κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τους εφαρμοζόμενους περιορισμούς και τους αιτιολογούν.

Άρθρο 5β

Εθνική άμυνα

1. Κατά τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφοι 1, 2 και 3 και του άρθρου 5 παράγραφοι 1, 2 και 3, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν περιοχές που χρησιμοποιούνται για δραστηριότητες που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας, εάν τα μέτρα αυτά θεωρείται ότι δεν είναι συμβατά με τη συνεχιζόμενη χρήση των εν λόγω περιοχών για στρατιωτικούς σκοπούς.
2. Για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφοι 8 και 8α και του άρθρου 5 παράγραφοι 8 και 8α, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι σχέδια και έργα που προορίζονται αποκλειστικά για την εθνική άμυνα θεωρείται ότι εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον. Για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφοι 8 και 8α και του άρθρου 5 παράγραφοι 8 και 8α, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξαιρούν τα εν λόγω σχέδια και έργα από την απαίτηση να αποδεικνύουν ότι δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις. Ωστόσο, όταν εφαρμόζεται η εξαίρεση αυτή, το οικείο κράτος μέλος θεσπίζει μέτρα, στον βαθμό που αυτό είναι εύλογο και εφικτό, με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων στους τύπους οικοτόπων.

Άρθρο 6

Αποκατάσταση αστικών οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δεν θα υπάρξει καθαρή απώλεια στη συνολική εθνική έκταση αστικού χώρου πρασίνου και αστικής συγκόμωσης σε περιοχές αστικών οικοσυστημάτων, που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2β, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030, σε σύγκριση με το [έτος έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού][...]. Για να ανταποκριθούν σε αυτή την υποχρέωση τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν από την εν λόγω συνολική εθνική έκταση τις περιοχές αστικών οικοσυστημάτων όπου το μερίδιο του αστικού χώρου πρασίνου στα αστικά κέντρα και τα αστικά συμπλέγματα υπερβαίνει το 45 % και το μερίδιο της αστικής συγκόμωσης σε αυτά υπερβαίνει το 10 %.
2. Στη συνέχεια, τα κράτη μέλη [...] επιτυγχάνουν αυξητική τάση [...] στη συνολική εθνική έκταση αστικού χώρου πρασίνου, μεταξύ άλλων μέσω της ενσωμάτωσης αστικού χώρου πρασίνου σε κτίρια και υποδομές, σε περιοχές αστικών οικοσυστημάτων, που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2β, η οποία μετράται ανά έξι έτη μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2030, έως ότου επιτευχθεί ικανοποιητικό επίπεδο το οποίο προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 [...]. [...]
3. Τα κράτη μέλη [...] επιτυγχάνουν σε κάθε περιοχή αστικού οικοσυστήματος, που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2β, [...] α)[...][...]αυξητική τάση [...]της [...]αστικής συγκόμωσης, η οποία μετράται ανά έξι έτη μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2030, έως ότου επιτευχθεί ικανοποιητικό επίπεδο το οποίο προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3.
 - α) [...]
 - β) [...]

Άρθρο 7

Αποκατάσταση της φυσικής συνδεσιμότητας των ποταμών και των φυσικών λειτουργιών των σχετικών πλημμυρικών περιοχών

1. Τα κράτη μέλη προβαίνουν σε απογραφή των τεχνητών φραγμών στη [...] συνδεσιμότητα των επιφανειακών υδάτων και, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές λειτουργίες τους, εντοπίζουν τους φραγμούς που πρέπει να απομακρυνθούν ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στο άρθρο 4 του παρόντος κανονισμού και του στόχου αποκατάστασης τουλάχιστον 25 000 χλμ. ποταμών σε ποταμούς ελεύθερης ροής στην Ένωση έως το 2030, με την επιφύλαξη της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, ιδίως του άρθρου 4 παράγραφοι 3, 5 και 7, και του κανονισμού 1315/2013, και ιδίως του άρθρου 15.
2. Τα κράτη μέλη αίρουν τους τεχνητούς φραγμούς στη [...] συνδεσιμότητα των επιφανειακών υδάτων [...] βασίζόμενα στην απογραφή δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με το σχέδιο άρσης τους που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 στοιχείο ε) και στ). Κατά την άρση των φραγμών, τα κράτη μέλη δίνουν προτεραιότητα ως επί το πλείστον στους απαρχαιωμένους φραγμούς, οι οποίοι είναι εκείνοι που δεν είναι πλέον απαραίτητοι για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, την εσωτερική ναυσιπλοΐα, την υδροδότηση, την αντιπλημμυρική προστασία ή άλλες χρήσεις.
3. Τα κράτη μέλη συμπληρώνουν την άρση των φραγμών που αναφέρεται στην παράγραφο 2 με τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη βελτίωση των φυσικών λειτουργιών των σχετικών πλημμυρικών περιοχών.
4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι διατηρούνται η φυσική συνδεσιμότητα των ποταμών και οι φυσικές λειτουργίες των σχετικών πλημμυρικών περιοχών που αποκαθίστανται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3.

Άρθρο 8

Αποκατάσταση πληθυσμών επικονιαστών

1. Τα κράτη μέλη αναστρέφουν τη μείωση των πληθυσμών των επικονιαστών έως το 2030 και επιτυγχάνουν στη συνέχεια αυξητική τάση των πληθυσμών τους, που μετράται ανά [...] έξι έτη μετά το 2030, έως ότου επιτευχθούν ικανοποιητικά επίπεδα, όπως ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3.
2. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις με σκοπό τη θέσπιση μεθόδου για την παρακολούθηση των πληθυσμών των επικονιαστών. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 2.

3. Η μέθοδος που αναφέρεται στην παράγραφο 2 παρέχει τυποποιημένη προσέγγιση για τη συλλογή ετήσιων δεδομένων σχετικά με την αφθονία και ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών και για την αξιολόγηση των τάσεων του πληθυσμού τους.

Άρθρο 9

Αποκατάσταση γεωργικών οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι αναγκαία για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των γεωργικών οικοσυστημάτων, επιπλέον των περιοχών που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 3.
2. Τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν αυξητική τάση σε εθνικό επίπεδο καθενός από τους ακόλουθους δείκτες στα γεωργικά οικοσυστήματα, όπως προσδιορίζονται περαιτέρω στο παράρτημα IV, οι οποίοι μετρώνται κατά την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 και στη συνέχεια ανά [...] έξι έτη, έως ότου επιτευχθούν τα ικανοποιητικά επίπεδα που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3:
 - α) δείκτης πεταλούδων των λειμώνων·
 - β) απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων·
 - γ) ποσοστό γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας.
3. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης για να διασφαλίσουν ότι ο δείκτης κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων, σε εθνικό επίπεδο, με βάση τα είδη που προσδιορίζονται στο παράρτημα V και με καθορισμό του δείκτη στο 100 στις ... *[Υπηρεσία Εκδόσεων: να συμπληρωθεί η ημερομηνία = η πρώτη ημέρα του μήνα μετά από 12 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού]*, ανέρχεται στα ακόλουθα επίπεδα:
 - α) 110 έως το 2030, 120 έως το 2040 και 130 έως το 2050, για τα κράτη μέλη που αναφέρονται στο παράρτημα V με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν ιστορικά μεγαλύτερη εξάντληση·
 - β) 105 έως το 2030, 110 έως το 2040 και 115 έως το 2050, για τα κράτη μέλη που αναφέρονται στο παράρτημα IV με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν ιστορικά μικρότερη εξάντληση.

4. Για τα οργανικά εδάφη γεωργικής χρήσης που αποτελούν αποστραγγισμένους τυρφώνες, τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης. Τα εν λόγω μέτρα λαμβάνονται τουλάχιστον:

- α) για το 30 % των εν λόγω εκτάσεων έως το 2030, εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα τέταρτο επανυγραίνεται·
- β) για το 40[...] % των εν λόγω εκτάσεων έως το 2040, εκ των οποίων τουλάχιστον το ήμισυ επανυγραίνεται·
- γ) για το 50[...] % των εν λόγω εκτάσεων έως το 2050, εκ των οποίων τουλάχιστον το ήμισυ επανυγραίνεται·

Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένης της επανύγρανσης, σε περιοχές με τόπους εξόρυξης τύρφης και να προσμετρούν τις εν λόγω περιοχές ως συμβολή στην επίτευξη των αντίστοιχων στόχων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχεία α), β) και γ).

Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης για την επανύγρανση οργανικών εδαφών που αποτελούν αποστραγγισμένους τυρφώνες με χρήσεις γης άλλες από τη γεωργική χρήση και την εξόρυξη τύρφης, και να προσμετρούν τις εν λόγω περιοχές επανύγρανσης ως συμβολή, σε ποσοστό έως 40 [...] % κατ' ανώτατο όριο, στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχεία α), β) και γ).

Τα μέτρα αποκατάστασης που συνίστανται σε επανύγρανση τυρφώνων, συμπεριλαμβανομένων των επιπέδων των υδάτων που πρέπει να επιτευχθούν, συμβάλλουν στη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στην αύξηση της βιοποικιλότητας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις εθνικές και τοπικές συνθήκες.

Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο βαθμός της επανύγρανσης τυρφώνων υπό γεωργική χρήση μπορεί να μειωθεί σε λιγότερο από ό,τι απαιτείται βάσει των στοιχείων α), β) και γ) από κράτος μέλος, εάν η επανύγρανση πιθανολογείται ότι θα έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε υποδομές, σε κτίρια, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ή σε άλλα δημόσια συμφέροντα, και εάν δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί επανύγρανση σε γη εκτός της γεωργικής γης. Η εν λόγω μείωση καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 4β.

Άρθρο 10

Αποκατάσταση δασικών οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι αναγκαία για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων, επιπλέον των περιοχών που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 3.
2. Τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν αυξητική τάση σε εθνικό επίπεδο για καθέναν από τους ακόλουθους δείκτες στα δασικά οικοσυστήματα, όπως ορίζονται περαιτέρω στο παράρτημα VI, οι οποίοι μετρώνται κατά την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 και στη συνέχεια ανά [...] έξι έτη, έως ότου επιτευχθούν τα ικανοποιητικά επίπεδα που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3:
 - α) όρθιο νεκρό ξύλο·
 - β) πεσμένο νεκρό ξύλο·
 - γ) [...]
 - δ) [...]
 - [...] γ) δείκτης κοινών δασικών πτηνών [...]
 - στ) [...].

2α. Τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν αυξητική τάση σε εθνικό επίπεδο για τρεις από τους ακόλουθους δείκτες στα δασικά οικοσυστήματα, όπως ορίζονται περαιτέρω στο παράρτημα VI, οι οποίοι επιλέγονται με βάση την ικανότητά τους να αποδεικνύουν την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων εντός του οικείου κράτους μέλους. Η τάση μετράται κατά την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 και στη συνέχεια ανά έξι έτη, έως ότου επιτευχθούν τα ικανοποιητικά επίπεδα που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3:

α) ποσοστό δασών με μη ομήλικη δομή·

β) δασική συνδεσιμότητα·

γ) απόθεμα οργανικού άνθρακα·

δ) ποσοστό δασών που κυριαρχούνται από αυτόχθονα είδη δένδρων·

ε) ποικιλότητα ειδών δένδρων.

3. Η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 2α δικαιολογείται εάν προκαλείται από:

α) περιπτώσεις ανωτέρας βίας μεγάλης κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών, ιδίως απρόβλεπτων και ανεξέλεγκτων δασικών πυρκαγιών· ή

β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ
ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Άρθρο 11

Εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης

1. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν εθνικά σχέδια αποκατάστασης και διενεργούν την προπαρασκευαστική παρακολούθηση και έρευνα που απαιτούνται για τον προσδιορισμό των μέτρων αποκατάστασης τα οποία είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10, λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία.
2. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν ποσοτικά την έκταση που πρέπει να αποκατασταθεί ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι αποκατάστασης που ορίζονται στα άρθρα 4 και 5, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση των τύπων οικοτόπων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 και στο άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και την ποιότητα και ποσότητα των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 και στο άρθρο 5 παράγραφος 3[...]. Ο ποσοτικός προσδιορισμός βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες πληροφορίες:
 - α) για κάθε τύπο οικοτόπου:
 - i) στη συνολική έκταση του οικοτόπου και σε χάρτη της τρέχουσας κατανομής της·
 - ii) στην έκταση του οικοτόπου που δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση·
 - iii) στην ικανοποιητική έκταση αναφοράς λαμβανομένων υπόψη των **καταγραφών ιστορικής κατανομής [...]** και των προβλεπόμενων αλλαγών στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής·
 - iv) στις περιοχές που είναι οι καταλληλότερες για την επαναφορά τύπων οικοτόπων βάσει των εν εξελίξει και προβλεπόμενων αλλαγών στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής·

- β) στην επαρκή ποιότητα και ποσότητα των οικοτόπων των ειδών που απαιτούνται για την επίτευξη της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους, λαμβανομένων υπόψη των περιοχών που είναι οι καταλληλότερες για την επαναφορά των εν λόγω οικοτόπων και της συνδεσιμότητας που απαιτείται μεταξύ οικοτόπων ώστε να ευδοκιμούν οι πληθυσμοί των ειδών, καθώς και των εν εξελίξει και προβλεπόμενων αλλαγών στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής.

β-α) Για τον ποσοτικό προσδιορισμό της έκτασης κάθε τύπου οικοτόπου που πρέπει να αποκατασταθεί προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αποκατάστασης που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) και στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α), η έκταση οικοτόπου που δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση και αναφέρεται στο στοιχείο α) σημείο ii) περιλαμβάνει μόνο εκτάσεις για τις οποίες είναι γνωστή η κατάσταση.

β-β) Για τον ποσοτικό προσδιορισμό της έκτασης κάθε τύπου οικοτόπου που πρέπει να αποκατασταθεί προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αποκατάστασης που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ), η έκταση οικοτόπου που δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση και αναφέρεται στο στοιχείο α) σημείο ii) περιλαμβάνει μόνο εκτάσεις για τις οποίες η κατάσταση είναι γνωστή ή πρόκειται να γίνει γνωστή σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4α και το άρθρο 5 παράγραφος 4α.

2α. Όσον αφορά την ομάδα 7 των τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II, τα κράτη μέλη καθορίζουν το ποσοστό που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο δ).

2β. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν και χαρτογραφούν τις περιοχές αστικών οικοσυστημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 6 για όλες τις πόλεις και τις κωμοπόλεις και τα προάστια τους.

Η περιοχή αστικού οικοσυστήματος πόλης ή κωμόπολης και προαστίου περιλαμβάνει:

α) ολόκληρη την πόλη ή την κωμόπολη και το προάστιο· ή

β) τμήματα της πόλης ή της κωμόπολης και του προαστίου, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον των αστικών του κέντρων, των αστικών συμπλεγμάτων και, εάν το οικείο κράτος μέλος το κρίνει σκόπιμο, των περιαστικών περιοχών.

Τα κράτη μέλη μπορούν να συγκεντρώνουν τις περιοχές αστικών οικοσυστημάτων δύο ή περισσότερων παρακείμενων πόλεων και/ή κωμοπόλεων και προαστίων σε μία περιοχή αστικού οικοσυστήματος κοινή για τις εν λόγω πόλεις και/ή κωμοπόλεις και προάστια.

3. Τα κράτη μέλη καθορίζουν, το αργότερο έως το 2030, ικανοποιητικά επίπεδα για καθέναν από τους δείκτες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, στο άρθρο 9 παράγραφος 2, [...] στο άρθρο 10 παράγραφος 2, **για καθέναν από τους επιλεγμένους δείκτες του άρθρου 10 παράγραφος 2α και για τον αστικό χώρο πρασίνου που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 και για την αστική συγκόμωση που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3,** μέσω ανοικτής και αποτελεσματικής διαδικασίας και αξιολόγησης με βάση τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία [...], το πλαίσιο **καθοδήγησης** που αναφέρεται στο άρθρο 17 παράγραφος 9α και, **εφόσον υφίσταται, το πλαίσιο καθοδήγησης που αναφέρεται στο άρθρο 17 παράγραφος 9.**
4. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν και χαρτογραφούν τις γεωργικές και δασικές περιοχές που χρήζουν αποκατάστασης, ιδίως τις περιοχές που, λόγω εντατικοποίησης ή άλλων παραγόντων διαχείρισης, χρειάζονται ενισχυμένη συνδεσιμότητα και ποικιλομορφία τοπίου.

4α. Τα κράτη μέλη δύνανται, εντός ενός έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, να αναπτύσσουν μεθοδολογία που θα συμπληρώνει τη μεθοδολογία που αναφέρεται στο παράρτημα IV, με σκοπό την παρακολούθηση χαρακτηριστικών τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας που δεν καλύπτονται από την κοινή μέθοδο που αναφέρεται στην περιγραφή των χαρακτηριστικών τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας στο εν λόγω παράρτημα. Η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση σχετικά με το πλαίσιο ανάπτυξης της εν λόγω μεθοδολογίας εντός ενός μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.

4β. Τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση, καθορίζουν τη μείωση του βαθμού επανύφανσης τυρφώνων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 4 πέμπτο εδάφιο.

5. Τα κράτη μέλη εντοπίζουν συνέργειες με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, **την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης** και την πρόληψη των καταστροφών και δίνουν ανάλογη προτεραιότητα στα μέτρα αποκατάστασης. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν επίσης υπόψη:

- α) το ενοποιημένο εθνικό τους σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα που αναφέρεται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999·
- β) τη μακροπρόθεσμη στρατηγική τους που αναφέρεται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999·
- γ) τον δεσμευτικό στόχο σε επίπεδο Ένωσης για το 2030 που ορίζεται στο άρθρο 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

6. Τα κράτη μέλη συντονίζουν την ανάπτυξη εθνικών σχεδίων αποκατάστασης με τη **χαρτογράφηση των περιοχών που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν τουλάχιστον στις εθνικές τους συνεισφορές για την επίτευξη του στόχου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για το 2030 και, κατά περίπτωση, με τον** καθορισμό των περιοχών **επιτάχυνσης**[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας **και των περιοχών που προορίζονται για υποδομές**. Κατά την κατάρτιση των σχεδίων αποκατάστασης της φύσης, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν συνέργειες **με την ανάπτυξη των υποδομών ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας και** με τις ήδη καθορισμένες περιοχές **επιτάχυνσης**[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας **και περιοχές που προορίζονται για υποδομές**[...] και διασφαλίζουν ότι η λειτουργία **αυτών των** περιοχών [...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αδειοδότησης που ισχύουν για τις περιοχές **αυτές**[...] για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, **καθώς και η λειτουργία των έργων δικτύου που είναι αναγκαία για την ενσωμάτωση της ανανεώσιμης ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και οι αντίστοιχες διαδικασίες αδειοδότησης**, παραμένουν αμετάβλητες.

7. Κατά την εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν ιδίως υπόψη τα ακόλουθα:
- α) μέτρα διατήρησης που θεσπίστηκαν για τόπους Natura 2000 σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ·
 - β) πλαίσια δράσης προτεραιότητας που καταρτίστηκαν σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ·
 - γ) μέτρα για την επίτευξη καλής ποσοτικής, οικολογικής και χημικής κατάστασης των υδατικών συστημάτων που περιλαμβάνονται σε προγράμματα μέτρων και σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, τα οποία εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ και σε σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας που θεσπίζονται σύμφωνα με την οδηγία 2007/60/ΕΚ·
 - δ) κατά περίπτωση, θαλάσσιες στρατηγικές για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης για όλες τις θαλάσσιες περιοχές της Ένωσης που εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2008/56/ΕΚ·
 - ε) εθνικά προγράμματα ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που εκπονούνται βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284·
 - στ) εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα που αναπτύσσονται σύμφωνα με το άρθρο 6 της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα·
 - ζ) κατά περίπτωση, μέτρα διατήρησης και διαχείρισης που θεσπίζονται στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής·
 - η) στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ που καταρτίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115.
8. Τα κράτη μέλη, κατά την εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, μπορούν να [...] χρησιμοποιούν τα διάφορα παραδείγματα μέτρων αποκατάστασης που παρατίθενται στο παράρτημα VII, ανάλογα με τις ειδικές εθνικές και τοπικές συνθήκες, και τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία.

9. Κατά την κατάρτιση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη έχουν ως στόχο τη βελτιστοποίηση των οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών λειτουργιών των οικοσυστημάτων, καθώς και τη συμβολή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη των σχετικών περιφερειών και κοινοτήτων.
- 9α. Όταν τα κράτη μέλη καταρτίζουν τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης, μπορούν να λαμβάνουν υπόψη σε αυτά την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές που είναι συνυφασμένη με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, τα περιφερειακά και τοπικά χαρακτηριστικά και την πυκνότητα του πληθυσμού. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ένωσης, όπως ο απομακρυσμένος ή νησιωτικός χαρακτήρας, το μικρό μέγεθος, η δύσκολη τοπογραφία και το κλίμα, καθώς και η πλούσια βιοποικιλότητά τους και το κόστος που σχετίζεται με την προστασία και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων τους.
10. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν, όπου είναι δυνατόν, συνέργειες με τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης άλλων κρατών μελών, ιδίως για οικοσυστήματα που εκτείνονται πέραν των συνόρων ή όταν τα κράτη μέλη μοιράζονται θαλάσσια περιφέρεια ή υποπεριφέρεια κατά την έννοια της οδηγίας 2008/56/EK.
- 10α. Τα κράτη μέλη μπορούν, όπου είναι εφικτό και κατάλληλο, για τον σκοπό της κατάρτισης και εφαρμογής εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, σε σχέση με την αποκατάσταση και την επαναφορά των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, να χρησιμοποιούν υφιστάμενες περιφερειακές θεσμικές δομές συνεργασίας.
- 10β. Όταν τα κράτη μέλη εντοπίζουν ένα ζήτημα το οποίο είναι πιθανό να εμποδίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αποκατάστασης και επαναφοράς των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και το οποίο απαιτεί μέτρα για τα οποία δεν είναι αρμόδια, απευθύνονται, μεμονωμένα ή από κοινού, όπου απαιτείται, στα κράτη μέλη, στην Επιτροπή ή σε διεθνείς οργανισμούς, περιγράφοντας τα εντοπισθέντα ζητήματα [...] και τα πιθανά μέτρα, με σκοπό την εξέταση και την ενδεχόμενη υιοθέτησή τους.
11. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η εκπόνηση του σχεδίου αποκατάστασης είναι ανοικτή και αποτελεσματική, χωρίς αποκλεισμούς, και ότι παρέχονται εγκαίρως στο κοινό πραγματικές ευκαιρίες συμμετοχής στην επεξεργασία του. Οι διαβουλεύσεις συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται [...] στην οδηγία 2001/42/EK.

Άρθρο 12

Περιεχόμενο των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης

1. Το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης καλύπτει την περίοδο έως το 2050, με ενδιάμεσες προθεσμίες που αντιστοιχούν στους στόχους και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10.

1α. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 13 και το άρθρο 14 παράγραφος 6 μπορεί, όσον αφορά την περίοδο μετά τον Ιούνιο του 2032, και έως ότου επανεξεταστεί σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1, να περιορίζεται σε στρατηγική επισκόπηση:

α) των στοιχείων της παραγράφου 2, και:

β) των περιεχομένων των παραγράφων 3 και 3α.

Το αναθεωρημένο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που προκύπτει από την επανεξέταση που πρόκειται να πραγματοποιηθεί πριν από τον Ιούλιο του 2032 σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 μπορεί, όσον αφορά την περίοδο μετά τον Ιούνιο του 2042, και έως ότου αναθεωρηθεί πριν από τον Ιούλιο του 2042 σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1, να περιορίζεται σε στρατηγική επισκόπηση των εν λόγω στοιχείων και περιεχομένων.

2. Τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία στο εθνικό τους σχέδιο αποκατάστασης, χρησιμοποιώντας τον ενιαίο μορφότυπο που καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου:
 - α) τον ποσοτικό προσδιορισμό των περιοχών που πρόκειται να αποκατασταθούν με σκοπό την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10 με βάση τις προπαρασκευαστικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 11 και τους ενδεικτικούς [...] χάρτες [...] των ενδεχόμενων προς αποκατάσταση περιοχών.
 - β) περιγραφή των μέτρων αποκατάστασης που σχεδιάζονται, ή εφαρμόζονται, για την επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10 και προδιαγραφές σχετικά με το ποια από αυτά τα μέτρα αποκατάστασης σχεδιάζονται, ή εφαρμόζονται, στο πλαίσιο του δικτύου Natura 2000, το οποίο συστάθηκε σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

β-α) ειδικό τμήμα στο οποίο καθορίζονται τα μέτρα για την εκπλήρωση των

υποχρεώσεων του άρθρου 4 παράγραφος 4α και του άρθρου 5 παράγραφος 4α·

- γ) αναφορά των μέτρων που διασφαλίζουν ότι οι περιοχές που καλύπτονται από τους τύπους οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ δεν υποβαθμίζονται στις περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση και ότι οι οικότοποι των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 και στο άρθρο 5 παράγραφος 3 δεν υποβαθμίζονται στις περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί επαρκής ποιότητα των οικοτόπων των ειδών, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 6 και το άρθρο 5 παράγραφος 6·
- δ) αναφορά των μέτρων **με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ σε καλή κατάσταση στις περιοχές όπου υφίστανται και με σκοπό την [...] πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης άλλων [...]** περιοχών που καλύπτονται από τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ [...], σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 7 και το άρθρο 5 παράγραφος 7·
- ε) την απογραφή των φραγμών και τους φραγμούς που προσδιορίστηκαν προς απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1, το σχέδιο για την άρση τους σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 και [...] το μήκος των ποταμών ελεύθερης ροής που θα επιτευχθεί με την άρση των εν λόγω φραγμών **με εκτίμηση από το 2020 έως [...] το 2030 και [...] το 2050, καθώς και τυχόν άλλα μέτρα για την επαναφορά των φυσικών λειτουργιών των πλημμυρικών περιοχών σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3·**

ε-α) αιτιολόγηση, κατά περίπτωση, για την επανύγρανση τυρφώνων σε ποσοστό

χαμηλότερο από αυτό που ορίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο στοιχεία α) έως γ)·

ε-β) αναφορά των δεικτών για τα δασικά οικοσυστήματα που επελέγησαν σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2α, καθώς και της καταλληλότητάς τους να καταδείξουν την ενίσχυση της βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα εντός του οικείου κράτους μέλους·

- στ) το χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση των μέτρων αποκατάστασης σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 10·
- ζ) ειδική ενότητα στην οποία θα καθορίζονται προσαρμοσμένα μέτρα αποκατάστασης στις εξόχως απόκεντρες περιοχές τους, κατά περίπτωση·
- η) την παρακολούθηση των περιοχών που υπόκεινται σε αποκατάσταση σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 και τη διαδικασία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης που εφαρμόζονται σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 10 και για την αναθεώρηση των μέτρων αυτών, όπου χρειάζεται, ώστε να διασφαλιστεί ότι πληρούνται οι στόχοι και οι υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10·
- θ) αναφορά των διατάξεων προς διασφάλιση των συνεχών, μακροπρόθεσμων και βιώσιμων αποτελεσμάτων των μέτρων αποκατάστασης που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 10·
- ι) τα εκτιμώμενα παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής **και την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης** που συνδέονται με τα μέτρα αποκατάστασης με την πάροδο του χρόνου, καθώς και τα ευρύτερα κοινωνικοοικονομικά οφέλη των εν λόγω μέτρων·
- ια) ειδική ενότητα στην οποία καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης εξετάζει:
- i) τη συνάφεια των σεναρίων κλιματικής αλλαγής για τον σχεδιασμό του τύπου και της τοποθεσίας των μέτρων αποκατάστασης·
 - ii) το δυναμικό των μέτρων αποκατάστασης για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη φύση, για την πρόληψη **ή τον μετριασμό των επιπτώσεων των** φυσικών καταστροφών και για τη στήριξη της προσαρμογής·
 - iii) συνέργειες με εθνικές στρατηγικές ή σχέδια προσαρμογής και εθνικές εκθέσεις αξιολόγησης του κινδύνου καταστροφών·
 - iv) επισκόπηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μέτρων που περιλαμβάνονται στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης και του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα·

- ιβ) τις εκτιμώμενες χρηματοδοτικές ανάγκες για την υλοποίηση των μέτρων αποκατάστασης, οι οποίες περιλαμβάνουν την περιγραφή της στήριξης προς τα ενδιαφερόμενα μέρη που επηρεάζονται από τα μέτρα αποκατάστασης ή άλλες νέες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, καθώς και τα μέσα προβλεπόμενης χρηματοδότησης, δημόσιας ή ιδιωτικής, συμπεριλαμβανομένης της (συγ)χρηματοδότησης με χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης·
- ιγ) αναφορά των επιδοτήσεων που επηρεάζουν αρνητικά την επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό·
- ιδ) σύνοψη της διαδικασίας εκπόνησης και θέσπισης του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού και του τρόπου με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων και των ενδιαφερομένων μερών·
- ιε) ειδική ενότητα στην οποία υποδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι παρατηρήσεις της Επιτροπής επί του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 14 παράγραφος 4, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5. Εάν το οικείο κράτος μέλος δεν λάβει υπόψη παρατήρηση της Επιτροπής ή ουσιώδες μέρος αυτής, το εν λόγω κράτος μέλος γνωστοποιεί τους λόγους.

3. Τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, τα μέτρα διατήρησης **και διαχείρισης** που προτίθεται να λάβει το κράτος μέλος στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων διατήρησης που περιέχονται σε κοινές συστάσεις που προτίθεται να δρομολογήσει το κράτος μέλος σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, καθώς και κάθε σχετική πληροφορία ως προς τα μέτρα αυτά.

3α. Τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης περιλαμβάνουν επισκόπηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μέτρων που περιλαμβάνονται στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης και στο εθνικό στρατηγικό σχέδιο στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής.

3β. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης περιλαμβάνουν επισκόπηση των ζητημάτων που σχετίζονται με την ποικιλομορφία των καταστάσεων σε διάφορες περιοχές, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 11 παράγραφος 9α.

4. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τη θέσπιση ενιαίου μορφότυπου για τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 2. Η Επιτροπή επικουρείται κατά την κατάρτιση του ενιαίου μορφότυπου από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ). **Έως την [ημερομηνία = η πρώτη ημέρα του μήνα μετά από 3 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού], η Επιτροπή υποβάλλει τα σχέδια εκτελεστικών πράξεων στην επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 1.**

Άρθρο 13

Υποβολή του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή το προσχέδιο του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης που αναφέρεται στα άρθρα 11 και 12 έως την ... [Υπηρεσία Εκδόσεων: να συμπληρωθεί η ημερομηνία = η πρώτη ημέρα του μήνα μετά από 24 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού].

Άρθρο 14

Αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης

1. Η Επιτροπή αξιολογεί τα προσχέδια των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής. Κατά τη διεξαγωγή της εν λόγω αξιολόγησης, η Επιτροπή ενεργεί σε στενή συνεργασία με το οικείο κράτος μέλος.

2. Κατά την αξιολόγηση του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, η Επιτροπή αξιολογεί:
- α) τη συμμόρφωσή του με το άρθρο 12·[...]
- β) [...] την επάρκειά του για την επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10·[...]
- γ) τη συμβολή του στους [...] πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης που αναφέρονται στο άρθρο 1, στους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 για την αποκατάσταση τουλάχιστον 25 000 χιλιομέτρων ποταμών σε ποταμούς ελεύθερης ροής στην Ένωση έως το 2030 και στον στόχο του 2030 για κάλυψη τουλάχιστον του 10 % της γεωργικής έκτασης της Ένωσης με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας.
3. Για τους σκοπούς της αξιολόγησης των προσχεδίων των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, η Επιτροπή επικουρείται από εμπειρογνώμονες ή από τον ΕΟΠ.
4. Η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει παρατηρήσεις στα κράτη μέλη εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης.
5. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν [...] υπόψη τυχόν παρατηρήσεις της Επιτροπής στο τελικό εθνικό τους σχέδιο αποκατάστασης.
6. Τα κράτη μέλη οριστικοποιούν, δημοσιεύουν και υποβάλλουν στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής των παρατηρήσεων της Επιτροπής.

Άρθρο 15

Αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης

1. Τα κράτη μέλη επανεξετάζουν και αναθεωρούν το εθνικό τους σχέδιο αποκατάστασης και εντάσσουν σε αυτό συμπληρωματικά μέτρα πριν από τον Ιούλιο του 2032 και πριν από τον Ιούλιο του 2042. Τουλάχιστον μία φορά ανά 10 έτη, τα κράτη μέλη επανεξετάζουν το εθνικό τους σχέδιο αποκατάστασης και, εάν απαιτείται, το αναθεωρούν και εντάσσουν σε αυτό συμπληρωματικά μέτρα.[...] Οι επανεξετάσεις διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 12, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή των σχεδίων, τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία, καθώς και τις διαθέσιμες γνώσεις όσον αφορά αλλαγές ή αναμενόμενες αλλαγές στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής. Κατά τις επανεξετάσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν πριν από τον Ιούλιο του 2032 και πριν από τον Ιούλιο του 2042, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις γνώσεις σχετικά με την κατάσταση των τύπων οικοτόπων που απεικονίζονται στα παραρτήματα I και II οι οποίες έχουν αποκτηθεί σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του άρθρου 4 παράγραφος 4α και του άρθρου 5 παράγραφος 4α. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν και κοινοποιούν στην Επιτροπή το αναθεωρημένο εθνικό τους σχέδιο αποκατάστασης.
2. [...] Όταν η παρακολούθηση σύμφωνα με το άρθρο 17 δείχνει ότι τα μέτρα που ορίζονται στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης δεν θα είναι επαρκή για τη συμμόρφωση με τους στόχους και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10, [...] το κράτος μέλος[...] επανεξετάζει το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης και, εφόσον απαιτείται, το αναθεωρεί και εντάσσει συμπληρωματικά μέτρα. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν και κοινοποιούν στην Επιτροπή το αναθεωρημένο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης.

3. Με βάση τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 18 παράγραφοι 1 και 2 και την αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφοι 4 και 5, αν η Επιτροπή κρίνει ότι η πρόοδος που σημειώνεται από ένα κράτος μέλος δεν επαρκεί για τη συμμόρφωση με τους στόχους και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 10, μπορεί, μετά από διαβούλευση με το οικείο κράτος μέλος, να ζητήσει από το [...] κράτος μέλος να υποβάλει [...] αναθεωρημένο προσχέδιο του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, με συμπληρωματικά μέτρα. Αυτό το αναθεωρημένο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης με συμπληρωματικά μέτρα δημοσιεύεται και υποβάλλεται εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος της Επιτροπής. Κατόπιν αιτήματος του οικείου κράτους μέλους και εφόσον δικαιολογείται δεόντως, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει την εν λόγω προθεσμία κατά έξι επιπλέον μήνες.

Άρθρο 16

[...]

[...]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Άρθρο 17

Παρακολούθηση

1. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) την κατάσταση και την τάση της κατάστασης των τύπων οικοτόπων και την ποιότητα και την τάση της ποιότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 στις περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης βάσει της παρακολούθησης που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 στοιχείο η)·
 - β) την έκταση του αστικού χώρου πρασίνου και της συγκόμωσης εντός περιοχών αστικών οικοσυστημάτων που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2β [...], όπως αναφέρεται στο άρθρο 6·
 - γ) τους δείκτες βιοποικιλότητας στα γεωργικά οικοσυστήματα που αναφέρονται στο παράρτημα IV·
 - δ) τους πληθυσμούς των ειδών κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων που αναφέρονται στο παράρτημα V·
 - ε) τους τρεις δείκτες βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα που αναφέρονται στο [...] άρθρο 10 παράγραφος 2[...].

**ε-α) τρεις από τους δείκτες βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα που
απαριθμούνται στο άρθρο 10 παράγραφος 2α, οι οποίοι επιλέγονται από το κράτος
μέλος:**

- στ) την αφθονία και ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών, σύμφωνα με τη μέθοδο που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2·
- ζ) την έκταση και την κατάσταση των περιοχών που καλύπτονται από τους τύπους οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στα παραρτήματα I και II[...].
- η) την έκταση και την ποιότητα του οικοτόπου των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 και στο άρθρο 5 παράγραφος 3[...].

- 2. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) αρχίζει μόλις τεθούν σε εφαρμογή τα μέτρα αποκατάστασης.
- 3. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχεία β), γ), δ), ε) **και ε-α)** αρχίζει στις *[Υπηρεσία Εκδόσεων: να συμπληρωθεί η ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού]*.
- 4. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο στ) του παρόντος άρθρου αρχίζει ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της εκτελεστικής πράξης που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2.

5. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχεία α) και [...] β) διενεργείται τουλάχιστον ανά έξι έτη. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την εν λόγω παράγραφο στοιχείο [...] γ), [...] όσον αφορά το απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων και το μερίδιο γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας, και στοιχείο ε) όσον αφορά το όρθιο νεκρό ξύλο και [...], το πεσμένο νεκρό ξύλο, και, κατά περίπτωση, το ποσοστό των δασών με μη ομήλικη δομή, τη δασική συνδεσιμότητα, το ποσοστό δάσους όπου κυριαρχούν αυτόχθονα είδη δένδρων, την ποικιλότητα των ειδών δένδρων και το απόθεμα οργανικού άνθρακα, διεξάγεται τουλάχιστον ανά [...] έξι έτη [...] ή, όπου είναι απαραίτητο για την αξιολόγηση της επίτευξης αυξητικών τάσεων έως το 2030, σε συντομότερο διάστημα[...].
- Η παρακολούθηση σύμφωνα με την εν λόγω παράγραφο στοιχείο γ) όσον αφορά τον δείκτη πεταλούδων λειμώνων, την εν λόγω παράγραφο στοιχεία δ) και ε) όσον αφορά τον δείκτη κοινών δασικών πτηνών και την εν λόγω παράγραφο στοιχείο στ) διεξάγεται ετησίως.
- Η παρακολούθηση σύμφωνα με την εν λόγω παράγραφο στοιχεία ζ) και η) διεξάγεται τουλάχιστον ανά εξαετία και συντονίζεται με τον κύκλο υποβολής εκθέσεων βάσει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και την αρχική αξιολόγηση δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας 56/2008/ΕΚ.
6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι δείκτες για τα γεωργικά οικοσυστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο β) και οι δείκτες για τα δασικά οικοσυστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχεία α), β), και άρθρο 10 παράγραφος 2α στοιχείο γ), του παρόντος κανονισμού παρακολουθούνται κατά τρόπο συνεπή προς την παρακολούθηση που απαιτείται βάσει των κανονισμών (ΕΕ) 2018/841 και (ΕΕ) 2018/1999.
7. Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν τα δεδομένα που παράγονται από την παρακολούθηση η οποία διενεργείται βάσει του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με την οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷³ και σύμφωνα με τις συχνότητες παρακολούθησης που ορίζονται στην παράγραφο 5.

73 Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2007, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (INSPIRE) (ΕΕ L 108 της 25.4.2007, σ. 1).

8. Τα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών λειτουργούν βάσει ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων και συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών και μεγιστοποιούν την πρόσβαση και χρήση δεδομένων και υπηρεσιών από τεχνολογίες τηλεπισκόπησης, γεωσκόπησης (υπηρεσίες Copernicus), επιτόπιους αισθητήρες και συσκευές, ή επιστημονικών δεδομένων πολιτών, αξιοποιώντας τις ευκαιρίες που προσφέρουν η τεχνητή νοημοσύνη και η προηγμένη ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων.
9. Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις με σκοπό:
- α) τον προσδιορισμό των μεθόδων για την παρακολούθηση των δεικτών για τα γεωργικά οικοσυστήματα που παρατίθενται στο παράρτημα IV·
 - β) τον προσδιορισμό των μεθόδων για την παρακολούθηση των δεικτών για τα δασικά οικοσυστήματα που παρατίθενται στο παράρτημα VI·
 - γ) [...] τη θέσπιση πλαισίου καθοδήγησης για τον καθορισμό των ικανοποιητικών επιπέδων που αναφέρονται στο άρθρο [...] 10 παράγραφοι 2 και 2α.

9α. Έως το 2028, η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τη θέσπιση πλαισίου καθοδήγησης για τον καθορισμό των ικανοποιητικών επιπέδων που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3, στο άρθρο 8 παράγραφος 1 και στο άρθρο 9 παράγραφος 2.

9β. Οι [...] εκτελεστικές πράξεις δυνάμει των παραγράφων 9 και 9α εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 21 παράγραφος 2.

Άρθρο 18

Υποβολή εκθέσεων

1. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν ηλεκτρονικά έκθεση στην Επιτροπή για την περιοχή που υπόκειται στα μέτρα αποκατάστασης τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 10 και τους φραγμούς που αναφέρονται στο άρθρο 7 και έχουν αρθεί, [...] **τουλάχιστον ανά τριετία. Η πρώτη έκθεση θα υποβληθεί τον Ιούνιο του 2028.** [...]
2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν ηλεκτρονικά έκθεση με τα ακόλουθα στοιχεία και πληροφορίες στην Επιτροπή, επικουρούμενα από τον ΕΟΠ, τουλάχιστον ανά [...] **εξαετία**:
 - α) την πρόοδο στην εφαρμογή του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης και την πρόοδο στην επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 10·
 - β) τα αποτελέσματα της παρακολούθησης που διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 17. Η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης που διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχεία ζ) και η) [...] υποβάλλεται, **και** περιλαμβάνει [...] χάρτες με γεωγραφική αναφορά·
 - γ) τη θέση και την έκταση των περιοχών που υπόκεινται στα μέτρα αποκατάστασης τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 4, το άρθρο 5 και το άρθρο 9 παράγραφος 4, συμπεριλαμβανομένου χάρτη με γεωγραφική αναφορά των εν λόγω περιοχών·
 - δ) τον επικαιροποιημένο κατάλογο των φραγμών που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1·
 - ε) πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 στοιχείο ιβ), συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης των πραγματικών επενδύσεων σε σχέση με τις αρχικές παραδοχές επένδυσης.

Οι πρώτες εκθέσεις υποβάλλονται τον Ιούνιο του 2031 και καλύπτουν την περίοδο έως το 2030.

3. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον καθορισμό του μορφότυπου, της δομής και των λεπτομερών ρυθμίσεων για την παρουσίαση των πληροφοριών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 2.
Η Επιτροπή επικουρείται από τον ΕΟΠ κατά την κατάρτιση του μορφότυπου, της δομής και των λεπτομερών ρυθμίσεων για την ηλεκτρονική υποβολή εκθέσεων.
4. Ο ΕΟΠ παρέχει ανά τριετία στην Επιτροπή [...] τεχνική επισκόπηση της προόδου για την επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, με βάση τα στοιχεία που καθιστούν διαθέσιμα τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και το άρθρο 17 παράγραφος 7.
5. Ο ΕΟΠ παρέχει στην Επιτροπή τεχνική έκθεση σε επίπεδο Ένωσης σχετικά με την πρόοδο για την επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, με βάση τα στοιχεία που καθιστούν διαθέσιμα τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που υποβάλλονται βάσει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, του άρθρου 15 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, του άρθρου 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και του άρθρου 17[...] της οδηγίας 2008/56/ΕΚ. Η έκθεση υποβάλλεται έως τον Ιούνιο του 2032, οι δε επόμενες εκθέσεις υποβάλλονται ανά [...] εξαετία στη συνέχεια.
6. Κάθε έξι έτη, αρχής γενομένης από [τέσσερα έτη μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού] [...], η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

6α. Εντός 12 μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η οποία περιλαμβάνει:

α) επισκόπηση των χρηματοδοτικών πόρων που διατίθενται σε επίπεδο ΕΕ για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού·

β) αξιολόγηση των αναγκών χρηματοδότησης για την εφαρμογή των άρθρων 4 έως 10 και για την επίτευξη του στόχου που τίθεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2·

γ) ανάλυση για τον εντοπισμό τυχόν χρηματοδοτικών κενών στην εφαρμογή των υποχρεώσεων που θεσπίζει ο κανονισμός·

δ) κατά περίπτωση, προτάσεις για επαρκή πρόσθετα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών μέτρων για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που έχουν εντοπιστεί, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των συννομοθετών όσον αφορά την έγκριση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2027.

7. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 είναι επαρκείς και επικαιροποιημένες, καθώς και διαθέσιμες στο κοινό σύμφωνα με τις οδηγίες 2003/4/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2007/2/EK και (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Άρθρο 19

Τροποποίηση των παραρτημάτων

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20 για την τροποποίηση του παραρτήματος I, προκειμένου να προσαρμόζει τον τρόπο με τον οποίο ομαδοποιούνται οι [...] τύποι **οικοτόπων στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο και να λαμβάνει υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.**
2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 20, για την τροποποίηση του παραρτήματος II προκειμένου να προσαρμόζει:
 - α) [...] τον κατάλογο των τύπων οικοτόπων ώστε να εξασφαλίζεται συνέπεια με τις επικαιροποιήσεις [...] της ταξινόμησης οικοτόπων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών για τη Φύση (EUNIS), και:
 - β) τον τρόπο με τον οποίο ομαδοποιούνται οι [...] τύποι οικοτόπων στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο και να λαμβάνει υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
3. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20 για την τροποποίηση του παραρτήματος III προκειμένου να προσαρμόζει στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο τον κατάλογο των θαλάσσιων ειδών που αναφέρεται στο άρθρο 5 [...].
4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20 για την τροποποίηση του παραρτήματος IV προκειμένου να προσαρμόζει στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο την περιγραφή, τη μονάδα και τη μεθοδολογία των δεικτών για τα γεωργικά οικοσυστήματα [...].

5. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20 για την τροποποίηση του παραρτήματος V προκειμένου να [...] προσαρμόζει στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο τον κατάλογο των ειδών που χρησιμοποιούνται για τον δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων στα κράτη μέλη.
6. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20 για την τροποποίηση του παραρτήματος VI προκειμένου να προσαρμόζει στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο την περιγραφή, τη μονάδα και τη μεθοδολογία των δεικτών για τα δασικά οικοσυστήματα [...].
7. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20 για την τροποποίηση του παραρτήματος VII, προκειμένου να προσαρμόζει τον κατάλογο των παραδειγμάτων μέτρων αποκατάστασης στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο και να λαμβάνει υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 20

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 19 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο πέντε ετών από τις *[Υπηρεσία Εκδόσεων: να συμπληρωθεί η ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού]*. Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί το αργότερο εννέα μήνες πριν από τη λήξη της περιόδου των πέντε ετών. Η εξουσιοδότηση ανανεώνεται σιωπηρά για περιόδους ίδιας διάρκειας, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλουν αντιρρήσεις το αργότερο εντός τριών μηνών πριν από τη λήξη της κάθε περιόδου.

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 19 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁷⁴.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 19 τίθεται σε ισχύ μόνο αν δεν διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα κοινοποίησης της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

⁷⁴ Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1).

Άρθρο 21

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 21α

Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869

Το άρθρο 7 παράγραφος 8 πρώτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αντιμετωπίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, στο άρθρο 4 παράγραφος 7 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και στα άρθρα 4 παράγραφοι 8 και 8α και 5 παράγραφοι 8 και 8α [της πρότασης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αποκατάσταση της φύσης], εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στις εν λόγω οδηγίες, τα έργα στον ενωσιακό κατάλογο θεωρείται ότι συμβάλλουν στο δημόσιο συμφέρον από την άποψη της ενεργειακής πολιτικής και μπορεί να θεωρηθεί ότι υπαγορεύονται από λόγους επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος.»

Άρθρο 22

Επανεξέταση

1. Η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2035.
2. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Όταν η Επιτροπή το κρίνει σκόπιμο, η έκθεση συνοδεύεται από νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του παρόντος κανονισμού, στην οποία λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη καθορισμού πρόσθετων στόχων αποκατάστασης με βάση κοινές μεθόδους για την αξιολόγηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων που δεν καλύπτονται από τα άρθρα 4 και 5, καθώς και τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία.

Άρθρο 23

Εναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΧΕΡΣΑΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΛΥΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
— ΤΥΠΟΙ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΥΠΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ
ΑΡΘΡΟ 4 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 1 ΚΑΙ 2

Ο παρακάτω κατάλογος περιλαμβάνει όλους τους τύπους χερσαίων και παράκτιων οικοτόπων και οικοτόπων γλυκών υδάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και έξι ομάδες αυτών των τύπων οικοτόπων, και συγκεκριμένα 1) υγροτόπους (παράκτιους και εσωτερικούς), 2) λειμώνες και άλλους κτηνοτροφικούς οικοτόπους, 3) ποτάμους, λιμναίους, αλλουβιακούς και παρόχθιους οικοτόπους, 4) δάση, 5) οικοτόπους στέπας, χέρσων εδαφών και λοχμών και 6) βραχώδεις οικοτόπους και θίνες.

1. ΟΜΑΔΑ 1: Υγρότοποι (παράκτιοι & εσωτερικοί)

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου
Παράκτιοι και αλοφυτικοί οικοτόποι	
1130.	Ποταμόκολποι (εκβολές ποταμών)
<u>1140</u>	Λασπώδεις και αμμώδεις επίπεδες εκτάσεις που αποκαλύπτονται κατά την άμπωτη
1150.	Παράκτιες λιμνοθάλασσες
1310.	Πρωτογενής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών
1320.	Λειμώνες με θαλάσσια <i>Spartina</i> (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330.	Αλίπεδα του Ατλαντικού (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
1340.	Αλίπεδα της ενδοχώρας
1410.	Μεσογειακά αλίπεδα (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420.	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)

1530.	Παννωνικές αλατούχες στέπες και αλατούχα έλη
1650.	Στενοί κολπίσκοι (μυχοί) της βόρειας Βαλτικής
Υγρά χέρσα εδάφη και τυρφώνες	
4010.	Βόρεια υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με <i>Erica tetralix</i>
4020.	Εύκρατα υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με <i>Erica ciliaris</i> και <i>Erica tetralix</i>
6460.	Τυρφώνες του Τροόδους
Τυρφώνες και βάλτοι	
7110.	Ενεργοί τυρφώνες υψιπέδων
7120.	Υποβαθμισμένοι τυρφώνες υψιπέδων (που είναι ακόμη δυνατόν να ανασυσταθούν με φυσικό τρόπο)
7130.	Επιφανειακοί τυρφώνες
7140.	Μεταβατικοί και τρεμώδεις τυρφώνες
7150.	Καθιζήσεις τυρφωδών υποστρωμάτων του <i>Rhynchosporion</i>
7160.	Πηγές πλούσιες σε ανόργανα στοιχεία και φιννοσκανδιναβικές πηγές που δημιουργούνται σε βάλτους
7210.	Ασβεστούχοι βάλτοι με <i>Cladium mariscus</i> και είδη του <i>Caricion davallianae</i>
7220.	Πηγές όπου δημιουργείται επίπαγος (<i>Cratoneurion</i>)
7230.	Αλκαλικοί χαμηλοί τυρφώνες
7240.	Αλπικοί πρωτογενείς σχηματισμοί από <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i>
7310.	Τυρφώνες Aapa
7320.	Τυρφώνες Palsa

Υγρά δάση	
9080.	Βαλτώδη δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκανδιναβίας
91D0	Δασώδεις τυρφώνες

2. ΟΜΑΔΑ 2: Λειμώνες και άλλοι κτηνοτροφικοί οικότοποι

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου
Παράκτιοι οικότοποι και θίνες	
1630.	Παράκτιοι λειμώνες της βόρειας Βαλτικής
21A0	Machairs
Οικότοποι χέρσων εδαφών και λοχμών	
4030.	Ευρωπαϊκά ξηρά χέρσα εδάφη
4040.	Ξηρά παράκτια χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με <i>Erica vagans</i>
4090.	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους
5130.	Διαπλάσεις με <i>Juniperus communis</i> σε ασβεστούχους χερσότοπους ή λειμώνες
8240.	Ασβεστολιθικές πλάκες
Λειμώνες	
6110.	Παρόχθιοι ασβεστούχοι ή βασεόφιλοι λειμώνες από <i>Alyssa-Sedion albi</i>
6120.	Ξερικοί αμμώδεις ασβεστούχοι λειμώνες
6130.	Καλαμινούχοι λειμώνες από <i>Violetalia calaminariae</i>
6140.	Πυριτιούχοι λειμώνες των Πυρηναίων με <i>Festuca eskia</i>
6150.	Πυριτιούχοι βορειοαλπικοί λειμώνες
6160.	Πυριτιούχοι ορεινοί ιβηρικοί λειμώνες με <i>Festuca indigesta</i>
6170.	Ασβεστούχοι αλπικοί και υποαλπικοί λειμώνες
6180.	Μεσοφιλικό λειμώνες των Νήσων των Μακάρων

6190.	Παρόχθιοι παννωνικοί λειμώνες (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210.	Ξηροί ημιφυσικοί λειμώνες και περιοχές όπου φύονται θάμνοι σε ασβεστολιθικά υποστρώματα (<i>Festuco-Brometalia</i>)
6220.	Ψευδοστέπα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά από <i>Thero-Brachypodietea</i>
6230.	Χλοώδεις διαπλάσεις με <i>Nardus</i> , ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)
6240.	Υπο-παννωνικοί στεπικοί λειμώνες
6250.	Παννωνικοί στεπικοί λειμώνες σε loess
6260.	Παννωνικές αμμόδεις στέπες
6270.	Χαμηλού υψομέτρου φιννοσκανδιναβικοί λειμώνες, ξηροί έως μεσοφιλικόι, ποικίλων ειδών
6280.	Βόρειο Alvar και ασβεστολιθικά προ-καμβριακά επίπεδα βράχια
62A0	Ξηρές χλοώδεις διαπλάσεις της ανατολικής Μεσογείου (<i>Scorzonetalia villosae</i>)
62B0	Σερπεντινόφιλα λειβάδια της Κύπρου
62C0	Ποντο-σαρματικές στέπες
62D0	Οξιμόφιλοι λειμώνες της ορεινής Μοισίας
6410.	Λειμώνες με <i>Molinia</i> σε έδαφος ασβεστούχο, τυρφώδες ή αργίλο-λασπώδες (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420.	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από <i>Molinio-Holoschoenion</i>
6510.	Θεριζόμενοι λειμώνες χαμηλού υψομέτρου (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520.	Ορεινοί θεριζόμενοι λειμώνες

Δάση σκληροφύλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (dehesas) και λειμώνες με πυκνή βλάστηση	
6310.	Δάση σκληροφύλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (dehesas) με <i>Quercus spp.</i>
6530.	Φιννοσκανδιναβικοί λειμώνες με πυκνή βλάστηση
9070.	Δασώδεις φιννοσκανδιναβικοί βοσκότοποι

3. ΟΜΑΔΑ 3: Ποτάμιοι, λιμναίοι, αλλουβιακοί και παρόχθιοι οικότοποι

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου
Ποταμοί και λίμνες	
3110.	Ολιγοτροφικά ύδατα, με πολύ μικρή περιεκτικότητα σε ανόργανα άλατα, των αμμωδών πεδιάδων (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)
3120.	Ολιγοτροφικά ύδατα που περιέχουν πολύ περιορισμένα ορυκτά, κατά κανόνα σε αμμώδη εδάφη της δυτικής Μεσογείου με <i>Isoetes spp.</i>
3130.	Στάσιμα, ολιγοτροφικά έως μεσοτροφικά ύδατα με βλάστηση <i>Littorelletea uniflorae</i> και/ή <i>Isoëto-Nanojuncetetea</i>
3140.	Σκληρά ολιγο-μεσοτροφικά ύδατα με βενθική βλάστηση χαροειδών σχηματισμών με <i>Chara spp.</i>
3150.	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου <i>Magnopotamion</i> ή <i>Hydrocharition</i>
3160.	Φυσικές δυστροφικές λίμνες και τέλματα
3170.	Μεσογειακά εποχικά τέλματα
3180.	Πόλγες «turloughs»
3190.	Λίμνες καρστικού γύψου
31A0	Τρανσυλβανικές εκτάσεις με λωτό θερμών πηγών
3210.	Φυσικοί ποταμοί της Φιννοσκανδιναβίας
3220.	Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ποώδης βλάστησή τους
3230.	Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστησή τους με <i>Myricaria germanica</i>
3240.	Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστησή τους με <i>Salix elaeagnos</i>

3250.	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή, με <i>Glaucium flavum</i>
3260.	Ποταμοί από πεδινά σε ορεινά επίπεδα με βλάστηση <i>Ranunculion fluitantis</i> και <i>Callitricho-Batrachion</i>
3270.	Ποταμοί με λασπώδεις όχθες με βλάστηση <i>Chenopodion rubri</i> p.p. και <i>Bidention</i> p.p.
3280.	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή, με είδη <i>Paspalo-Agrostidion</i> και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από <i>Salix</i> και <i>Populus alba</i> στις όχθες τους
3290.	Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή, με είδη <i>Paspalo-Agrostidion</i>
32A0	Καταρράκτες τούφας καρστικών ποταμών στις Διναρικές Άλπεις
Αλλουβιακοί λειμώνες	
6430.	Υγρόφιλες περιφερειακές φυτοκοινωνίες με υψηλές πόες σε πεδιάδες και σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά
6440.	Αλλουβιακοί πλημμυριζόμενοι λειμώνες με <i>Cnidion dubii</i>
6450.	Αλλουβιακοί βορειο-σκανδιναβικοί λειμώνες
6540.	Υπομεσογειακοί λειμώνες με <i>Molinio-Hordeion secalini</i>
Αλλουβιακά/παρόχθια δάση	
9160.	Υποατλαντικά και μεσοευρωπαϊκά δάση δρυός έμμισχα ή δρυός-καρπίνου με <i>Carpinion betuli</i>
91E0	Αλλουβιακά δάση με <i>Alnus glutinosa</i> και <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Μεικτά δάση με <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> , και <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> ή <i>Fraxinus angustifolia</i> κατά μήκος μεγάλων ποταμών (<i>Ulmion minoris</i>)
92A0	Δάση-στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>
92B0	Δάση-στοές ποταμών της Μεσογείου με περιοδική ροή με <i>Rhododendron ponticum</i> , <i>Salix</i> και άλλα
92C0	Δάση <i>Platanus orientalis</i> και <i>Liquidambar orientalis</i> (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (<i>Nerio-Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370.	Φοινικοδάση με <i>Phoenix</i>

4. ΟΜΑΔΑ 4: Δάση

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου
Βόρεια δάση	
9010.	Δυτική Taïga
9020.	Παλαιά φυσικά ημιβόρεια δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκανδιναβίας πλούσια σε επίφυτα (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> ή <i>Ulmus</i>)
9030.	Φυσικά δάση των πρώτων φάσεων διαδοχής των αναδυόμενων παράκτιων επιφανειών
9040.	Βόρεια υποαλπικά/υποαρκτικά δάση με <i>Betula pubescens</i> ssp. <i>czerepanovii</i>
9050.	Φιννοσκανδιναβικά δάση πλούσια σε βλάστηση με <i>Picea abies</i>
9060.	Δάση κωνοφόρων σε, ή συνδεόμενα με, παγετω-ποτάμια eskers
Εύκρατα δάση	
9110.	Δάση οξιάς από <i>Luzulo-Fagetum</i>
9120.	Οξινόφιλα δάση οξιάς του Ατλαντικού με στρώμα θάμνων με <i>Ilex</i> και (καμιά φορά) <i>Taxus</i> (<i>Quercion robori-petraeae</i> ή <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130.	Δάση οξιάς με <i>Asperulo-Fagetum</i>
9140.	Μεσοευρωπαϊκά υποαλπικά δάση οξιάς με <i>Acer</i> και <i>Rumex arifolius</i>
9150.	Μεσοευρωπαϊκά ασβεστόφιλα δάση οξιάς <i>Cephalanthero-Fagion</i>
9170.	Δάση δρυός-καρπίνου με <i>Galio-Carpinetum</i>
9180.	Δάση σε πλαγιές, λιθώνες ή χαράδρες από <i>Tilio-Acerion</i>
9190.	Παλαιά οξινόφιλα δάση δρυός με <i>Quercus robur</i> σε αμμώδεις πεδιάδες
91A0	Παλαιά δάση δρυός με <i>Ilex</i> και <i>Blechnum</i> των βρετανικών νήσων
91B0	Δάση φράξιου θερμόφιλα με <i>Fraxinus angustifolia</i>
91G0	Πανωνικά δάση με <i>Quercus petraea</i> και <i>Carpinus betulus</i>
91H0	Πανωνικά δάση με <i>Quercus pubescens</i>
91I0	Δάση της ευρωσιβηρικής στέπας με <i>Quercus</i> spp.

91J0	Δάση των βρετανικών νήσων με <i>Taxus baccata</i>
91K0	Ιλλυρικά δάση με <i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Ιλλυρικά δάση δρυός-καρπίνου (<i>Erythronio-carpinion</i>)
91M0	Πανωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός
91P0	Δάση ελάτης (<i>Abietetum polonicum</i>)
91Q0	Δάση ασβεστοφίλου <i>Pinus sylvestris</i> των Δυτικών Καρπαθίων
91R0	Δάση πεύκης (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>) των διναρικών δολομιτών
91S0	Δάση οξιάς Δυτικής Ποντικής
91T0	Κεντροευρωπαϊκά δάση πεύκης με λειχήνες
91U0	Δάση πεύκης της σαρματικής στέπας
91V0	Δάση οξιάς της Δακίας (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Δάση οξιάς Μοισίας
91X0	Δάση οξιάς Δοβρουτζάς
91Y0	Δάση δρυός-καρπίνου Δακίας
91Z0	Δάση Μοισίας με φιλύρα πιληματώδη
91AA	Ανατολικά δάση λευκής δρυός
91BA	Δάση <i>Abies amabilis</i> Μοισίας
91CA	Πευκοδάση (<i>Pinus sylvestris</i>) Ροδόπης και Οροσειράς του Αίμου

Δάση της Μεσογείου και των Νήσων των Μακάρων	
9210.	Δάση οξιάς στα Απέννινα με <i>Taxus</i> και <i>Ilex</i>
9220.	Δάση οξιάς στα Απέννινα με <i>Abies alba</i> και δάση οξιάς με <i>Abies nebrodensis</i>
9230.	Γαλικιακά-Πορτογαλικά δάση δρυός με <i>Quercus robur</i> και <i>Quercus pyrenaica</i>
9240.	Ιβηρικά δάση δρυός με <i>Quercus faginea</i> και <i>Quercus canariensis</i>
9250.	Δάση δρυός με <i>Quercus trojana</i>
9260.	Δάση με <i>Castanea sativa</i>
9270.	Ελληνικά δάση οξιάς με <i>Abies borisii-regis</i>
9280.	Δάση με <i>Quercus frainetto</i>
9290.	Δάση με <i>Cupressus</i> (<i>Acero-Cupression</i>)
9310.	Δάση δρυός του Αιγαίου με <i>Quercus brachyphylla</i>
9320.	Δάση με <i>Olea</i> και <i>Ceratonia</i>
9330.	Δάση με <i>Quercus suber</i>
9340.	Δάση με <i>Quercus ilex</i> και <i>Quercus rotundifolia</i>
9350.	Δάση με <i>Quercus macrolepis</i>
9360.	Δαφνώνες των Νήσων των Μακάρων (<i>Laurus</i> , <i>Ocotea</i>)
9380.	Δάση με <i>Ilex aquifolium</i>
9390.	Θαμνώνες και δασικές συστάσεις της <i>Quercus alnifolia</i>
93A0	Δασικές συστάδες της <i>Quercus infectoria</i> (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)
Ορεινά δάση κωνοφόρων	
9410.	Οξινόφιλα δάση με <i>Picea</i> σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420.	Δάση αλπικά με <i>Larix decidua</i> και/ή <i>Pinus cembra</i>
9430.	Ορεινά και υποαλπικά δάση με <i>Pinus uncinata</i>
9510.	Υπο-απέννινα δάση με <i>Abies alba</i>
9520.	Δάση με <i>Abies pinsapo</i>

9530.	(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
9540.	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
9550.	Ενδημικά πευκοδάση των Καναρίων Νήσων
9560.	Ενδημικά δάση με <i>Juniperus</i> spp.
9570.	Δάση με <i>Tetraclinis articulata</i>
9580.	Μεσογειακά δάση με <i>Taxus baccata</i>
9590.	Δάση με <i>Cedrus brevifolia</i> (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Υπερορεινά μεσογειακά πευκοδάση

5. ΟΜΑΔΑ 5: Οικοτόποι στέπας, χέρσων εδαφών και λοχμών

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου
Στέπες όπου διαβιούν αλόφιλοι και γυψόφιλοι οργανισμοί	
1430.	Αλο-νιτρόφιλες λόχμες (<i>Pegano-Salsoletea</i>)
1510.	Μεσογειακές αλατούχες στέπες (<i>Limonieta</i>)
1520.	Γυψούχες ιβηρικές στέπες (<i>Gypsophiletalia</i>)
Εύκρατα χέρσα εδάφη και λόχμες	
4050.	Ενδημικά χέρσα εδάφη στις νήσους των Μακάρων
4060.	Αλπικά και βόρεια χέρσα εδάφη
4070.	Λόχμες με <i>Pinus mugo</i> και <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
4080.	Υποαρκτικές λόχμες με <i>Salix</i> spp.
40A0	Υπο-ηπειρωτικές περι-πανωνικές λόχμες
40B0	Συστάδες από <i>Potentilla fruticosa</i> της Ροδόπης
40C0	Ποντο-σαρματικές συστάδες φυλλοβόλων

Λόχμες με σκληρόφυλλη βλάστηση (matorrals)	
5110.	Σταθερές ξηροθερμόφιλες διαπλάσεις με <i>Buxus sempervirens</i> των βραχωδών κλιτύων (<i>Berberidion</i> p.p.)
5120.	Ορεινές διαπλάσεις με <i>Cytisus purgans</i>
5140.	Διαπλάσεις με <i>Cistus palhinhae</i> σε παράκτιους χερσότοπους
<u>5210.</u>	<u>Δενδροειδή matorrals με <i>Juniperus</i> spp.</u>
5220.	Δενδροειδή matorrals με <i>Zyziphus</i> spp.
5230.	Δενδροειδή matorrals με <i>Laurus nobilis</i>
5310.	Συστάδες από <i>Laurus nobilis</i>
5320.	Χαμηλές διαπλάσεις με <i>Euphorbia</i> κοντά σε απόκρημνες βραχώδεις ακτές
5330.	Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες
5410.	Δυτικό-Μεσογειακά φρύγανα των κορυφών απόκρημνων βραχωδών ακτών (<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae</i>)
5420.	Φρύγανα από <i>Sarcopoterium spinosum</i>
5430.	Ενδημικά φρύγανα από <i>Euphorbio-Verbascion</i>

6. ΟΜΑΔΑ 6: Βραχώδεις οικοτόποι και οικοτόποι θινών

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου
Απόκρημνες βραχώδεις ακτές, παραλίες και νησίδες	
1210.	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης
1220.	Πολυετής βλάστηση ακτών με κροκάλες
1230.	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στον Ατλαντικό και την Βαλτική
1240.	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά <i>Limonium</i> spp.
1250.	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στις νήσους των Μακάρων

1610.	Νήσοι esker της Βαλτικής με βλάστηση αμμωδών, βραχωδών ή χαλικωδών παραλίων και υποπαράλια βλάστηση
1620.	Νησίδες και μικρές νήσοι της βόρειας Βαλτικής
1640.	Αμμώδεις παραλίες με πολυετή βλάστηση της Βόρειας Βαλτικής
Παράκτιες και ενδοχωρικές θίνες	
2110.	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
2120.	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με <i>Ammophila arenaria</i> («λευκές θίνες»)
2130.	Σταθερές παράκτιες θίνες με ποώδη βλάστηση («γκρίζες θίνες»)
2140.	Απασβεστωμένες σταθερές θίνες με <i>Empetrum nigrum</i>
2150.	Απασβεστωμένες σταθερές θίνες του Ατλαντικού (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160.	Θίνες με <i>Hippophaë rhamnoides</i>
2170.	Θίνες με <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180.	Θίνες με πυκνή βλάστηση της ατλαντικής, ηπειρωτικής και βόρειας περιοχής
2190.	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών
2210.	Σταθερές θίνες των παραλίων με <i>Crucianellion maritimae</i>
2220.	Θίνες με <i>Euphorbia terracina</i>
2230.	Θίνες με λειμώνες με <i>Malcolmietalia</i>
2240.	Θίνες με λειμώνες με <i>Brachypodietalia</i> και μονοετή φυτά
2250.	Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus</i> spp.
2260.	Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων <i>Cisto-Lavenduletalia</i>
2270.	Θίνες με δάση από <i>Pinus pinea</i> και/ή <i>Pinus pinaster</i>
2310.	Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται <i>Calluna</i> και <i>Genista</i>
2320.	Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται <i>Calluna</i> και <i>Empetrum nigrum</i>
2330.	Ενδοχωρικές θίνες με ανοικτούς λειμώνες όπου φύονται <i>Corynephorus</i> και <i>Agrostis</i>
2340.	Πανωνικές ενδοχωρικές θίνες
91N0	Λόχμες πανωνικών ενδοχωρικών θινών (<i>Junipero-Populetum albae</i>)

Βραχώδεις οικότοποι	
8110.	Πυριτικοί λιθώνες σε επίπεδα ορεινά έως χιονοσκεπή (<i>Androsacetalia alpinae</i> και <i>Galeopsietalia ladani</i>)
8120.	Λιθώνες ασβεστώδεις και από ασβεστο-σχιστόλιθους σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)
8130.	Λιθώνες της Δυτικής Μεσογείου και θερμόφιλοι
8140.	Λιθώνες της Ανατολικής Μεσογείου
8150.	Πυριτικοί μεσοευρωπαϊκοί λιθώνες υψιπέδων
8160.	Μεσοευρωπαϊκοί ασβεστώδεις λιθώνες σε επίπεδα λόφων έως ορεινά
8210.	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
8220.	Πυριτικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
8230.	Πυριτικοί βράχοι με πρωτογενή βλάστηση <i>Sedo-Scleranthion</i> ή <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>
8310.	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση
8320.	Εκτάσεις λάβας και φυσικές κοιλότητες
8340.	Μόνιμοι παγετώνες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ — ΤΥΠΟΙ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΥΠΩΝ
ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 1 ΚΑΙ 2

Ο παρακάτω κατάλογος περιλαμβάνει τους τύπους θαλάσσιων οικοτόπων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και επτά ομάδες αυτών των τύπων οικοτόπων, και συγκεκριμένα 1) βυθούς με θαλάσσια βλάστηση, 2) δάση μακροφυκών, 3) στρώματα οστρακοειδών, 4) ασβεστοφυκικούς βυθούς, 5) σφουγγάρια, κοράλλια και κοραλλιογενή στρώματα, 6) αναβλύσεις και διηθήσεις και 7) μαλακά ιζήματα (πάνω από 1 000 μέτρα βάθος). Παρουσιάζεται επίσης η σχέση με τους τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Η ταξινόμηση των χρησιμοποιούμενων τύπων θαλάσσιων οικοτόπων, που διαφοροποιούνται ανά θαλάσσιες βιογεωγραφικές περιοχές, γίνεται σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για τη Φύση (EUNIS), όπως αναθεωρήθηκε για την τυπολογία θαλάσσιων οικοτόπων το 2022 από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ). Οι πληροφορίες για τους σχετικούς οικοτόπους που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασίζονται στη διασταύρωση στοιχείων που δημοσιεύτηκε από τον ΕΟΠ το 2021¹.

1. Ομάδα 1: Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου
Ατλαντικός		
MA522	Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση στην άμμο των ακτών του Ατλαντικού	1140· 1160.
MA623	Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση στην ιλύ των ακτών του Ατλαντικού	1140· 1160.
MB522	Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση στην υποπαραλιακή άμμο του Ατλαντικού	1110· 1150· 1160.

¹ [Ταξινόμηση θαλάσσιων οικοτόπων EUNIS 2022. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος.](#)

Βαλτική Θάλασσα		
MA332	Αδρά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένη βλάστηση	1130· 1160· 1610· 1620.
MA432	Μεικτά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένη βλάστηση	1130· 1140· 1160· 1610.
MA532	Άμμος της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1130· 1140· 1160· 1610.
MA632	Ιλύς της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής όπου κυριαρχούν τα βυθισμένα έρριζα φυτά	1130· 1140· 1160· 1650.
MB332	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1110· 1160.
MB432	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1110· 1160· 1650.
MB532	Υποπαραλιακή άμμος της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1110· 1130· 1150· 1160.
MB632	Υποπαραλιακό ίζημα ιλύος της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1130· 1150· 1160· 1650.
Μαύρη Θάλασσα		
MB546	Λειμώνες με θαλάσσια βλάστηση και ριζοματώδη φύκη στα γλυκά ύδατα της Μαύρης Θάλασσας που επηρεάζονται από τις λασπώδεις άμμους της υποπαραλιακής περιοχής	1110· 1130· 1160.
MB547	Θαλάσσιοι λειμώνες της Μαύρης Θάλασσας σε μετρίως εκτεθειμένες καθαρές άμμους στο ανώτερο τμήμα της υποπαραλιακής ζώνης	1110· 1160.
MB548	Θαλάσσιοι λειμώνες της Μαύρης Θάλασσας στις χαμηλότερες υποπαραλιακές άμμους	1110· 1160.
Μεσόγειος Θάλασσα		
MB252	Βιοκοινότητα <i>Posidonia oceanica</i>	1120.
MB2521	Οικομόρφωση λειμώνων γραμμωτής <i>Posidonia oceanica</i>	1120· 1130· 1160.
MB2522	Οικομόρφωση λειμώνων «κοραλλιογενούς υφάλου» <i>Posidonia oceanica</i>	1120· 1130· 1160.
MB2523	Επιφάνειες νεκρών «mattes» από <i>Posidonia oceanica</i> χωρίς πολύ επιχλωρίδα	1120· 1130· 1160.
MB2524	Σύνδεση με <i>Caulerpa prolifera</i> σε στρώματα <i>Posidonia</i>	1120· 1130· 1160.

MB5521	Σύνδεση με <i>Cymodocea nodosa</i> σε καλά ταξινομημένη λεπτή άμμο	1110· 1130· 1160.
MB5534	Σύνδεση με <i>Cymodocea nodosa</i> σε επιφανειακή λασπώδη άμμο σε προστατευμένη θαλάσσια περιοχή	1110· 1130· 1160.
MB5535	Σύνδεση με <i>Zostera noltei</i> σε επιφανειακή λασπώδη άμμο σε προστατευμένη θαλάσσια περιοχή	1110· 1130· 1160.
MB5541	Σύνδεση με <i>Ruppia cirrhosa</i> και/ή <i>Ruppia maritima</i> σε άμμο	1110· 1130· 1160.
MB5544	Σύνδεση με <i>Zostera noltei</i> σε ευρύαλο και ευρύθερμο περιβάλλον σε άμμο	1110· 1130· 1160.
MB5545	Σύνδεση με <i>Zostera marina</i> σε ευρύαλο και ευρύθερμο περιβάλλον	1110· 1130· 1160.

2. Ομάδα 2: Δάση μακροφυκών

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικοί κωδικοί παραρτήματος I (οδηγία για τους οικοτόπους)
Ατλαντικός		
MA123	Κοινότητες φυκών σε παράκτια πετρώματα πλήρους αλατότητας του Ατλαντικού	1160· 1170· 1130.
MA125	Φυκοειδή σε παράκτια πετρώματα μεταβλητής αλατότητας του Ατλαντικού	1170· 1130.
MB121	Κοινότητες αλγών και φυκών σε υποπαρالياκά πετρώματα του Ατλαντικού	1170· 1160.
MB123	Κοινότητες αλγών και φυκών σε υποπαρالياκά πετρώματα του Ατλαντικού που επηρεάζονται ή διαταράσσονται από ιζήματα	1170· 1160.
MB124	Κοινότητες φυκών σε υποπαρالياκά πετρώματα μεταβλητής αλατότητας του Ατλαντικού	1170· 1130· 1160.
MB321	Κοινότητες αλγών και φυκών σε υποπαρالياκά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1160.
MB521	Κοινότητες αλγών και φυκών στην υποπαρالياκή άμμο του Ατλαντικού	1160.
MB621	Κοινότητες με βλάστηση στην υποπαρالياκή ιλύ του Ατλαντικού	1160.

Βαλτική Θάλασσα		
MA131	Πετρώματα και κροκάλες της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από πολυετή άλγη	1160· 1170· 1130· 1610· 1620.
MB131	Πολυετής άλγη σε υποπαρالياκά πετρώματα και κρόκαλα της Βαλτικής	1170· 1160.
MB232	Υποπαρالياκοί πυθμένες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από κελύφη οστρακοειδών	1160· 1110.
MB333	Υποπαρالياκά αδρά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από πολυετή άλγη	1110· 1160.
MB433	Υποπαρالياκά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από πολυετή άλγη	1110· 1130· 1160· 1170.
Μαύρη Θάλασσα		
MB144	Εκτεθειμένο ανώτερο υποπαρالياκό πέτρωμα με φυκίδες της Μαύρης Θάλασσας όπου κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160.
MB149	Μέτρια εκτεθειμένο ανώτερο υποπαρالياκό πέτρωμα με φυκίδες της Μαύρης Θάλασσας όπου κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160.
MB14A	Φυκίδες και άλλα άλγη σε προφυλαγμένο ανώτερο υποπαρالياκό πέτρωμα, καλά φωτισμένο, στη Μαύρη Θάλασσα	1170· 1160.
Μεσόγειος Θάλασσα		
MA1548	Σύνδεση με <i>Fucus virsoides</i>	1160· 1170.
MB1512	Σύνδεση με <i>Cystoseira tamariscifolia</i> και <i>Saccorhiza polyschides</i>	1170· 1160.
MB1513	Σύνδεση με <i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>spicata</i>)	1170· 1160.
MB151F	Σύνδεση με <i>Cystoseira brachycarpa</i>	1170· 1160.
MB151G	Σύνδεση με <i>Cystoseira crinita</i>	1170· 1160.
MB151H	Σύνδεση με <i>Cystoseira crinitophylla</i>	1170· 1160.
MB151J	Σύνδεση με <i>Cystoseira sauvageauana</i>	1170· 1160.
MB151K	Σύνδεση με <i>Cystoseira spinosa</i>	1170· 1160.
MB151L	Σύνδεση με <i>Sargassum vulgare</i>	1170· 1160.
MB151M	Σύνδεση με <i>Dictyopteris polypodioides</i>	1170· 1160.
MB151W	Σύνδεση με <i>Cystoseira compressa</i>	1170· 1160.

MB1524	Σύνδεση με <i>Cystoseira barbata</i>	1170· 1160.
MC1511	Σύνδεση με <i>Cystoseira zosteroides</i>	1170· 1160.
MC1512	Σύνδεση με <i>Cystoseira usneoides</i>	1170· 1160.
MC1513	Σύνδεση με <i>Cystoseira dubia</i>	1170· 1160.
MC1514	Σύνδεση με <i>Cystoseira corniculata</i>	1170· 1160.
MC1515	Σύνδεση με <i>Sargassum</i> spp.	1170· 1160.
MC1518	Σύνδεση με <i>Laminaria ochroleuca</i>	1170· 1160.
MC3517	Σύνδεση με <i>Laminaria rodriguezii</i> σε υπολειμματικούς πυθμένες	1160.

3. Ομάδα 3: Στρώματα οστρακοειδών

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικοί κωδικοί παραρτήματος I (οδηγία για τους οικοτόπους)
Ατλαντικός		
MA122	Κοινότητες <i>Mytilus edulis</i> και/ή βαλανιδιών της θάλασσας σε εκτεθειμένα σε κύματα παράκτια πετρώματα του Ατλαντικού	1160· 1170.
MA124	Κοινότητες μυδιών και/ή βαλανιδιών της θάλασσας με φύκη σε παράκτια πετρώματα του Ατλαντικού	1160· 1170.
MA227	Ύφαλοι δίθυρων μαλακίων στην παράκτια ζώνη του Ατλαντικού	1170· 1140.
MB222	Ύφαλοι δίθυρων μαλακίων στην υποπαραλιακή ζώνη του Ατλαντικού	1170· 1130· 1160.
MC223	Ύφαλοι δίθυρων μαλακίων στην περιπαραλιακή ζώνη του Ατλαντικού	1170.
Βαλτική Θάλασσα		
MB231	Υποπαραλιακοί πυθμένες της Βαλτικής όπου κυριαρχούν τα επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	1170· 1160.
MC231	Περιπαραλιακοί πυθμένες της Βαλτικής όπου κυριαρχούν τα επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	1170· 1160· 1110.
MD231	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί βιογενείς πυθμένες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	1170.
MD232	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί πυθμένες με κελύφη οστράκων της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από δίθυρα μαλάκια	1170.
MD431	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί μεικτοί πυθμένες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από μακροσκοπικές επιβενθικές βιοτικές δομές	

MD531	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από μακροσκοπικές επιβενθικές βιοτικές δομές	
MD631	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	
Μαύρη Θάλασσα		
MB141	Κατώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας στο οποίο κυριαρχούν τα ασπόνδυλα	1170.
MB143	Εκτεθειμένο ανώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας με φυλλώδη άλγη (χωρίς φυκίδες) στο οποίο κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160.
MB148	Μέτρια εκτεθειμένο ανώτερο πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας με φυλλώδη άλγη (εκτός από φυκίδες) στο οποίο κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160.
MB242	Στρώματα μυδιών στην υποπαραλιακή ζώνη της Μαύρης Θάλασσας	1170· 1130· 1160.
MB243	Ύφαλοι στρειδιών σε κατώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας	1170.
MB642	Υποπαραλιακές χερσογενείς ιλύες της Μαύρης Θάλασσας	1160.
MC141	Περιπαραλιακά πετρώματα της Μαύρης Θάλασσας όπου κυριαρχούν τα ασπόνδυλα	1170.
MC241	Στρώματα μυδιών στις περιπαραλιακές χερσογενείς ιλύες της Μαύρης Θάλασσας	1170.
MC645	Κατώτερη περιπαραλιακή ιλύς	
Μεσόγειος Θάλασσα		
MA1544	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Mytilus galloprovincialis</i> σε ύδατα εμπλουτισμένα σε οργανική ουσία	1160· 1170.
MB1514	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Mytilus galloprovincialis</i>	1170· 1160.
	<u>Μεσογειακά υποπαραλιακά στρώματα στρειδιών</u>	
	<u>Μεσογειακά περιπαραλιακά στρώματα στρειδιών</u>	

4. Ομάδα 4: Ασβεστοφυκικοί βυθοί

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικοί κωδικοί παραρτήματος I (οδηγία για τους οικοτόπους)
Ατλαντικός		
MB322	Ασβεστοφυκικοί βυθοί σε υποπαριακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160.
MB421	Ασβεστοφυκικοί βυθοί σε υποπαριακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160.
MB622	Ασβεστοφυκικοί βυθοί σε υποπαριακά λασπώδη ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160.
Μεσόγειος Θάλασσα		
MB3511	Σύνδεση με ροδόλιθους σε αδρομερή άμμο και λεπτά χαλίκια ανακατεμένα από τα κύματα	1110· 1160.
MB3521	Σύνδεση με ροδόλιθους σε αδρομερή άμμο και λεπτά χαλίκια υπό την επίδραση ρευμάτων του πυθμένα	1110· 1160.
MB3522	Σύνδεση με ασβεστούχα θαλάσσια φύκη (=Σύνδεση με <i>Lithothamnion corallioides</i> και <i>Phymatolithon calcareum</i>) σε μεσογειακή αδρομερή άμμο και χαλίκι	1110· 1160.
MC3521	Σύνδεση με ροδόλιθους σε παράκτιους υπολειμματικούς πυθμένες	1110.
MC3523	Σύνδεση με ασβεστούχα θαλάσσια φύκη (<i>Lithothamnion corallioides</i> και <i>Phymatolithon calcareum</i>) σε παράκτιους υπολειμματικούς πυθμένες	1110.

5. Ομάδα 5: Σφουγγάρια, κοράλλια και κοραλλιογενή στρώματα

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικοί κωδικοί παραρτήματος I (οδηγία για τους οικοτόπους)
Ατλαντικός		
MC121	Κοινότητες πανίδας στον χλωροτάπητα σε περιπαριακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170.
MC124	Κοινότητες πανίδας σε περιπαριακό πέτρωμα μεταβλητής αλατότητας του Ατλαντικού	1170· 1130.
MC126	Κοινότητες περιπαριακών σπηλαίων και προεξοχών του Ατλαντικού	8330· 1170.
MC222	Κοραλλιογενείς ύφαλοι ψυχρών υδάτων στην περιπαριακή ζώνη του Ατλαντικού	1170.
MD121	Κοινότητες σφουγγαριών στο υπεράκτιο περιπαριακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170.

MD221	Κοραλλιογενείς ύφαλοι ψυχρών υδάτων στην υπεράκτια περιπαραλιακή ζώνη του Ατλαντικού	1170.
ME122	Κοινότητες σφουγγαριών στο πέτρωμα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	1170.
ME123	Μεικτές κοινότητες κοραλλιών ψυχρών υδάτων στο πέτρωμα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	1170.
ME221	Κοραλλιογενής ύφαλος ψυχρών υδάτων στην ανώτερη βαθύαλη ζώνη του Ατλαντικού	1170.
ME322	Μεικτή κοινότητα κοραλλιών ψυχρών υδάτων σε αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME324	Συσσωμάτωση σφουγγαριών σε αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME422	Συσσωμάτωση σφουγγαριών σε μεικτά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME623	Συσσωμάτωση σφουγγαριών στην ιλύ της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME624	Όρθιο κοραλλιογενές πεδίο στην ιλύ της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF121	Μεικτή κοινότητα κοραλλιών ψυχρών υδάτων στο πέτρωμα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	1170.
MF221	Κοραλλιογενής ύφαλος ψυχρών υδάτων στην κατώτερη βαθύαλη ζώνη του Ατλαντικού	1170.
MF321	Μεικτή κοινότητα κοραλλιών ψυχρών υδάτων στα αδρά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF622	Συσσωμάτωση σφουγγαριών στην ιλύ της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF623	Όρθιο κοραλλιογενές πεδίο στην ιλύ της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
Βαλτική Θάλασσα		
MB138	Υποπαραλιακά πετρώματα και κροκάλες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους	1170· 1160.
MB43A	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους (Porifera)	1160· 1170.
MC133	Περιπαραλιακά πετρώματα και κροκάλες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικά κνιδόζωα	1170· 1160.
MC136	Περιπαραλιακά πετρώματα και κροκάλες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους	1170· 1160.
MC433	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικά κνιδόζωα	1160· 1170.
MC436	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους	1160.

Μαύρη Θάλασσα		
MD24	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί βιογενείς οικότοποι της Μαύρης Θάλασσας	1170.
ME14	Πετρώματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μαύρης Θάλασσας	1170.
ME24	Βιογενής οικότοπος της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μαύρης Θάλασσας	1170.
MF14	Πέτρωμα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μαύρης Θάλασσας	1170.
Μεσόγειος Θάλασσα		
MB151E	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Cladocora caespitosa</i>	1170· 1160.
MB151Q	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Astroides calycularis</i>	1170· 1160.
MB151α	Επίπεδες επιφάνειες και σύνδεση κοραλλιογενούς βιοκοινότητας (σε θύλακα)	1170· 1160.
MC1519	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Eunicella cavolini</i>	1170· 1160.
MC151A	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Eunicella singularis</i>	1170· 1160.
MC151B	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Paramuricea clavata</i>	1170· 1160.
MC151E	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Leptogorgia sarmentosa</i>	1170· 1160.
MC151F	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Anthipatella subpinnata</i> και αραιή κόκκινη άλγη	1170· 1160.
MC151G	Επίπεδες επιφάνειες με ογκώδη σφουγγάρια και αραιή κόκκινη άλγη	1170· 1160.
MC1522	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Corallium rubrum</i>	8330· 1170.
MC1523	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Leptopsammia provoti</i>	8330· 1170.
MC251	Κοραλλιογενείς πλατφόρμες	1170.
MC6514	Επίπεδες επιφάνειες κολλώδους ιλύος με <i>Alcyonium palmatum</i> και <i>Parastichopus regalis</i> σε περιπαραλιακή ιλύ	1160.
MD151	Βιοκοινότητα μεσογειακών πετρωμάτων	1170.
MD25	Μεσογειακοί υπεράκτιοι περιπαραλιακοί βιογενείς οικότοποι	1170.
MD6512	Επίπεδες επιφάνειες κολλώδους ιλύος με <i>Alcyonium palmatum</i> και <i>Parastichopus regalis</i> σε κατώτερη περιπαραλιακή ιλύ	
ME1511	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Lophelia pertusa</i> της ανώτερης βαθύαλης ζώνης	1170.

ME1512	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> της ανώτερης βαθύαλης ζώνης	1170.
ME1513	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> και <i>Lophelia pertusa</i> της ανώτερης βαθύαλης ζώνης	1170.
ME6514	Μεσογειακές επίπεδες επιφάνειες της ανώτερης βαθύαλης ζώνης με <i>Pheronema carpensteri</i>	
MF1511	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Lophelia pertusa</i> της κατώτερης βαθύαλης ζώνης	1170.
MF1512	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> της κατώτερης βαθύαλης ζώνης	1170.
MF1513	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> και <i>Lophelia pertusa</i> της κατώτερης βαθύαλης ζώνης	1170.
MF6511	Μεσογειακές επίπεδες επιφάνειες της κατώτερης βαθύαλης ζώνης αμμώδους ιλύος με <i>Thenia muricata</i>	
MF6513	Μεσογειακές επίπεδες επιφάνειες της κατώτερης βαθύαλης ζώνης συμπαγούς ιλύος με <i>Isidella elongata</i>	

6. Ομάδα 6: Αναβλύσεις και διηθήσεις

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικοί κωδικοί παραρτήματος I (οδηγία για τους οικοτόπους)
Ατλαντικός		
MB128	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υποπαραλιακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170· 1160· 1180.
MB627	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υποπαραλιακή ιλύ του Ατλαντικού	1130· 1160.
MC127	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε περιπαραλιακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170· 1180.
MC622	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε περιπαραλιακή ιλύ του Ατλαντικού	1160.
MD122	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υπεράκτιο περιπαραλιακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170.
MD622	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύ του Ατλαντικού	

7. Ομάδα 7: Μαλακά ιζήματα (πάνω από 1 000 μέτρα βάθος)

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικοί κωδικοί παραρτήματος I (οδηγία για τους οικοτόπους)
Ατλαντικός		
MA32	Παράκτια αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1130· 1160.

MA42	Παράκτια μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1130· 1140· 1160.
MA52	Παράκτια άμμος του Ατλαντικού	1130· 1140· 1160.
MA62	Παράκτια ιλύς του Ατλαντικού	1130· 1140· 1160.
MB32	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1130· 1160.
MB42	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1130· 1150· 1160.
MB52	Υποπαραλιακή άμμος του Ατλαντικού	1110· 1130· 1150· 1160.
MB62	Υποπαραλιακή ιλύς του Ατλαντικού	1110· 1130· 1160.
MC32	Περιπαραλιακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160.
MC42	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160.
MC52	Περιπαραλιακή άμμος του Ατλαντικού	1110· 1160.
MC62	Περιπαραλιακή ιλύς του Ατλαντικού	1160.
MD32	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	
MD42	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	
MD52	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος του Ατλαντικού	
MD62	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς του Ατλαντικού	
ME32	Αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME42	Μεικτά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME52	Άμμος της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME62	Ιλύς της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF32	Αδρά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF42	Μεικτά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF52	Άμμος της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF62	Ιλύς της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
Βαλτική Θάλασσα		
MA33	Αδρά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1160· 1610· 1620.

MA43	Μεικτά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1140· 1160· 1610.
MA53	Άμμος της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1140· 1160· 1610.
MA63	Ιλύς της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1140· 1160· 1650.
MB33	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Βαλτικής	1110· 1150· 1160.
MB43	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής	1110· 1130· 1150· 1160· 1170· 1650.
MB53	Υποπαραλιακή άμμος της Βαλτικής	1110· 1130· 1150· 1160.
MB63	Υποπαραλιακή ιλύς της Βαλτικής	1130· 1150· 1160· 1650.
MC33	Περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Βαλτικής	1110· 1160.
MC43	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής	1160· 1170.
MC53	Περιπαραλιακή άμμος της Βαλτικής	1110· 1160.
MC63	Περιπαραλιακή ιλύς της Βαλτικής	1160· 1650.
MD33	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Βαλτικής	
MD43	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής	
MD53	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Βαλτικής	
MD63	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Βαλτικής	
Μαύρη Θάλασσα		
MA34	Παράκτια αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1160.
MA44	Παράκτια μεικτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1140· 1160.
MA54	Παράκτια άμμος της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1140· 1160.
MA64	Παράκτια ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1140· 1160.
MB34	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1110· 1160.
MB44	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1110· 1170.
MB54	Υποπαραλιακή άμμος της Μαύρης Θάλασσας	1110· 1130· 1160.
MB64	Υποπαραλιακή ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1160.

MC34	Περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1160.
MC44	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	
MC54	Περιπαραλιακή άμμος της Μαύρης Θάλασσας	1160.
MC64	Περιπαραλιακή ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1160.
MD34	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	
MD44	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	
MD54	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Μαύρης Θάλασσας	
MD64	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	
Μεσόγειος Θάλασσα		
MA35	Παράκτια αδρά ιζήματα της Μεσογείου	1160· 1130.
MA45	Παράκτια μεικτά ιζήματα της Μεσογείου	1140· 1160.
MA55	Παράκτια άμμος της Μεσογείου	1130· 1140· 1160.
MA65	Παράκτια ιλύς της Μεσογείου	1130· 1140· 1150· 1160.
MB35	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μεσογείου	1110· 1160.
MB45	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μεσογείου	
MB55	Υποπαραλιακή άμμος της Μεσογείου	1110· 1130· 1150· 1160.
MB65	Υποπαραλιακή ιλύς της Μεσογείου	1130· 1150.
MC35	Περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μεσογείου	1110· 1160.
MC45	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μεσογείου	
MC55	Περιπαραλιακή άμμος της Μεσογείου	1110· 1160.
MC65	Περιπαραλιακή ιλύς της Μεσογείου	1130· 1160.
MD35	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μεσογείου	
MD45	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα ζώνης της Μεσογείου	
MD55	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Μεσογείου	

MD65	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Μεσογείου	
ME35	Αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
ME45	Μεικτά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
ME55	Άμμος της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
ME65	Ιλύς της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF35	Αδρά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF45	Μεικτά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF55	Άμμος της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF65	Ιλύς της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΙΔΗ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3

- 1) [...]
- 2) ελασμοβράγχιος του είδους *Pristis clavata*.
- 3) πρίστης του είδους *Pristis pectinata*.
- 4) πρίστης του είδους *Pristis pristis*.
- 5) [...]
- 6) καρχαρίας προσκυνητής (*Cetorhinus maximus*) και λευκός καρχαρίας (*Carcharodon carcharias*).
- 7) λείος μαυροαγκαθίτης (*Etmopterus pusillus*).
- 8) γιγαντιαίο διαβολόψαρο του είδους *Mobula alfredi*.
- 9) γιγαντιαίο διαβολόψαρο του είδους *Manta birostris*.
- 10) διαβολόψαρο του είδους *Mobula mobular*.
- 11) σελάχι του είδους *Mobula rochebrunei*.
- 12) σελάχι του είδους *Mobula japanica*.
- 13) δροσίτης/γκριζογαλέος (*Mobula thurstoni*).
- 14) σελάχι του είδους *Mobula eregoodootenkee*.
- 15) [...]
- 16) σελάχι του είδους *Mobula tarapacana*.
- 17) σελάχι του είδους *Mobula kuhlii*.
- 18) σελάχι του είδους *Mobula hypostoma*.
- 19) νορβηγικός βάτος [*Raja (Dipturus) nidarosiensis*].
- 20) λευκόβατος (*Raja alba*).
- 21) ρινόβατοι (*Rhinobatidae*).
- 22) ρίνα (*Squatina squatina*).
- 23) σολομός Ατλαντικού (*Salmo salar*).
- 24) πέστροφα θαλάσσης (*Salmo trutta*).
- 25) πεστροφίδι ή πεστροφοκούβιδο (*Coregonus oxyrhynchus*).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 9 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

Δείκτης	Περιγραφή, μονάδες και μεθοδολογία για τον προσδιορισμό και την παρακολούθηση του δείκτη
Δείκτης πεταλούδων των λειμώνων	Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης αποτελείται από είδη που θεωρούνται χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών λειμώνων και τα οποία απαντώνται σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης και καλύπτονται από την πλειονότητα των προγραμμάτων παρακολούθησης πεταλούδων. Βασίζεται στον γεωμετρικό μέσο όρο των τάσεων των ειδών. Μονάδα: Δείκτης. Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από την Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C.A.M, <i>Assessing Butterflies in Europe - Butterfly Indicators 1990-2018</i>, τεχνική έκθεση, Butterfly Conservation Europe, 2020.
Απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων	Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης περιγράφει το απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε βάθος από 0 έως 30 cm. Μονάδα: τόνοι οργανικού άνθρακα/εκτάριο. Μεθοδολογία: όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου, και όπως υποστηρίζεται από τη στατιστική έρευνα του πλαισίου χρήσης/κάλυψης γης (LUCAS) Soil, Jones A. et al., <i>LUCAS Soil 2022</i>, τεχνική έκθεση του JRC, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021.
Ποσοστό γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας	Περιγραφή: Τα χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας, <u>όπως ζώνες ανάσχεσης, θαμνοστοιγίες, μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων, δενδροστοιγίες, παρυφές αγρών, αγροτεμάχια, τάφροι, ρέματα, μικροί υγρότοποι, αναβαθμίδες, σωροί λίθων που χρησιμεύουν ως ορόσημα, πέτρινοι τοίχοι, μικρές λίμνες και πολιτιστικά χαρακτηριστικά</u>, αποτελούν στοιχεία μόνιμης φυσικής ή ημιφυσικής βλάστησης που απαντούν σε ένα γεωργικό περιβάλλον και τα οποία παρέχουν υπηρεσίες οικοσυστήματος και στηρίζουν τη βιοποικιλότητα.

	Για να γίνει αυτό, τα χαρακτηριστικά τοπίου πρέπει να υπόκεινται σε όσο το δυνατόν λιγότερες <u>αρνητικές</u> εξωτερικές διαταραχές ώστε να παρέχουν ασφαλείς οικοτόπους για διάφορες ταξινομικές ομάδες και, επομένως, πρέπει να συμμορφώνονται με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: a) δεν μπορούν να τελούν υπό παραγωγική γεωργική χρήση (όπως η βόσκηση ή η παραγωγή χορτονομής), <u>εκτός εάν η χρήση αυτή είναι αναγκαία για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας</u> και β) δεν θα πρέπει να υφίστανται επεξεργασία με λιπάσματα ή φυτοφάρμακα, <u>με εξαίρεση την επεξεργασία χαμηλής εισροής με στερεή κοπριά</u>. Αγροί σε αγρανάπαυση, <u>ακόμη και προσωρινή</u>, μπορεί να θεωρηθεί ότι διαθέτουν χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας εάν συμμορφώνονται με τα κριτήρια α) και β) παραπάνω. Τα παραγωγικά δέντρα που αποτελούν μέρος <u>βιώσιμων</u> γεωργοδασοκομικών συστημάτων [...] <u>ή δένδρα σε εκτεταμένους παλαιούς οπωρώνες σε μόνιμους λειμώνες</u> και τα παραγωγικά στοιχεία σε [...] φυτοφράκτες μπορούν επίσης να θεωρηθούν χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας εάν συμμορφώνονται με το κριτήριο β) παραπάνω και εάν οι συγκομιδές πραγματοποιούνται μόνο σε εποχή κατά την οποία δεν θέτουν σε κίνδυνο τα υψηλά επίπεδα βιοποικιλότητας. Μονάδα: Ποσοστό (μερίδιο χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης). Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε υπό τον δείκτη I.21 του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, με βάση <u>την πιο πρόσφατη επικαιροποιημένη έκδοση του</u> LUCAS για τα στοιχεία τοπίου, Ballin M. et al., <i>Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey (LUCAS)</i>, Eurostat 2018, και για την αγρανάπαυση, <i>Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure</i>, δημοσίευση στο διαδίκτυο, Eurostat, <u>και κατά περίπτωση, για χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας που δεν καλύπτονται από την παραπάνω μεθοδολογία, μεθοδολογία που επεξεργάζονται τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 4α</u>. <u>Η μεθοδολογία LUCAS επικαιροποιείται τακτικά προκειμένου να ενισχύεται η αξιοπιστία των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε εθνικό επίπεδο από τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης της φύσης.</u>
--	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ

Περιγραφή

Ο δείκτης πτηνών γεωργικών εκτάσεων (FBI) συνοψίζει τις πληθυσμιακές τάσεις των κοινών και ευρέως διαδεδομένων πτηνών γεωργικών εκτάσεων και προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως μέσο για την αξιολόγηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας των γεωργικών οικοσυστημάτων στην Ευρώπη. Ο εθνικός δείκτης FBI είναι ένας σύνθετος δείκτης πολλαπλών ειδών που μετρά τον ρυθμό μεταβολής της σχετικής αφθονίας των ειδών πτηνών γεωργικών εκτάσεων σε επιλεγμένες τοποθεσίες έρευνας σε εθνικό επίπεδο. Ο δείκτης βασίζεται σε ειδικά επιλεγμένα είδη που εξαρτώνται από τους οικοτόπους των γεωργικών εκτάσεων για τροφή και/ή φωλεοποίηση. Οι εθνικοί δείκτες κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων βασίζονται σε σύνολα ειδών που σχετίζονται με κάθε κράτος μέλος. Ο δείκτης υπολογίζεται με αναφορά σε ένα έτος βάσης κατά το οποίο η τιμή του δείκτη ορίζεται συνήθως στο 100. Οι τιμές τάσης εκφράζουν τη συνολική μεταβολή του πληθυσμού στο μέγεθος πληθυσμού των πτηνών στις συμμετέχουσες γεωργικές εκτάσεις για μια περίοδο ετών.

Μεθοδολογία: Brlík et al. (2021): Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds. Sci Data 8, 21.
<https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>

Ως «κράτη μέλη με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν ιστορικά μεγαλύτερη εξάντληση» νοούνται τα κράτη μέλη στα οποία τα μισά ή περισσότερα είδη που συμβάλλουν στον εθνικό δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων έχουν αρνητική μακροπρόθεσμη πληθυσμιακή τάση. Στα κράτη μέλη όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις μακροπρόθεσμες πληθυσμιακές τάσεις για ορισμένα είδη, χρησιμοποιούνται στοιχεία σχετικά με την ευρωπαϊκή κατάσταση των ειδών.

Αυτά τα κράτη μέλη είναι τα εξής:

Τσεχία

Δανία

Εσθονία

Φινλανδία

Γαλλία

Γερμανία

Ουγγαρία

Ιταλία

Λουξεμβούργο

Κάτω Χώρες

Ισπανία

Ως «κράτη μέλη με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν ιστορικά μικρότερη εξάντληση» νοούνται τα κράτη μέλη στα οποία λιγότερα από τα μισά είδη που συμβάλλουν στον εθνικό δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων έχουν αρνητική μακροπρόθεσμη πληθυσμιακή τάση. Στα κράτη μέλη όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις μακροπρόθεσμες πληθυσμιακές τάσεις για ορισμένα είδη, χρησιμοποιούνται στοιχεία σχετικά με την ευρωπαϊκή κατάσταση των ειδών.

Αυτά τα κράτη μέλη είναι τα εξής:

Αυστρία

Βέλγιο

Βουλγαρία

Κροατία

Κύπρος

Ελλάδα

Ιρλανδία

Λετονία

Λιθουανία

Μάλτα

Πολωνία

Πορτογαλία

Ρουμανία

Σλοβακία

Σλοβενία

Σουηδία

Κατάλογος των ειδών που χρησιμοποιούνται για τον δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων στα κράτη μέλη

Αυστρία
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus spinoletta</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus citrinella</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Βέλγιο - Φλάνδρα	Βέλγιο - Βαλονία
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>	<i>Anthus pratensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hippolais icterina</i>	<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>	<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>	<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>	<i>Motacilla flava</i>
<i>Motacilla flava</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Numenius arquata</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>	<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Perdix perdix</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Phoenicurus ochruros</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Saxicola torquatus</i>	<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia communis</i>	<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>	

Βουλγαρία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>

<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Κροατία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Jynx torquilla</i>

<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Κύπρος
<i>Alectoris chukar</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Clamator glandarius</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Coracias garrulus</i>
<i>Corvus corone cornix</i>
<i>Coturnix coturnix</i>

<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla monticola</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Iduna pallida</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Oenanthe cypriaca</i>
<i>Parus major</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Τεχία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Δαυία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>

<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia curruca</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Εσθονία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

Φινλανδία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Delichon urbica</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Γαλλία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Buteo buteo</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>

<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Γερμανία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus milvus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Ελλάδα
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Apus apus</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Delichon urbicum</i>

<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco naumanni</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo daurica</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

<i>Sylvia melanocephala</i>
<i>Upupa epops</i>

Ουγγαρία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Ιρλανδία
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Corvus cornix</i>

<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla coelebs</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
Ιταλία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer domesticus italiae</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Λετονία
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carpodacus erythrinus</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>

<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Λιθουανία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Λουξεμβούργο
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Emberiza citrinella</i>

<i>Lanius collurio</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>
Μάλα
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Cettia cetti</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Monticola solitarius</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Κάτω Χώρες
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calidris pugnax</i>

<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>
<i>Hippolais icterina</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Spatula clypeata</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Tringa totanus</i>
<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Πολωνία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>

<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Πορτογαλία
<i>Athene noctua</i>
<i>Bubulcus ibis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>

<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius meridionalis</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus migrans</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Upupa epops</i>

Ροδανία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>

<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Σλοβακία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Σλοβενία
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
<i>Picus viridis</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Ισπανία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Pterocles orientalis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Tetrax tetrax</i>
<i>Upupa epops</i>

Σουηδία
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 10 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 2 ΚΑΙ 2α

Δείκτης	Περιγραφή, μονάδες και μεθοδολογία για τον προσδιορισμό και την παρακολούθηση του δείκτη
Όρθιο νεκρό ξύλο	Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης καταδεικνύει την ποσότητα της μη ζωντανής, όρθιας ξυλώδους βιομάζας σε δάση και άλλες δασικές εκτάσεις. Μονάδα: m³/ha. Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο <i>Tomppo E. et al.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010, και λαμβάνοντας υπόψη τη μεθοδολογία όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου.
Πεσμένο νεκρό ξύλο	Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης καταδεικνύει την ποσότητα της μη ζωντανής, ξυλώδους βιομάζας η οποία κείται στο έδαφος σε δάση και άλλες δασικές εκτάσεις. Μονάδα: m³/ha. Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο <i>Tomppo E. et al.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010, και λαμβάνοντας υπόψη τη μεθοδολογία όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου.

Μερίδιο δασών με μη ομήλικη δομή	Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης αναφέρεται στο μερίδιο των δασών που είναι διαθέσιμα για προμήθεια ξυλείας (FAWS) με μη ομήλικη δασική δομή σε σύγκριση με την ομήλικη δασική δομή. Μονάδα: Ποσοστό δασών διαθέσιμων για προμήθεια ξυλείας με μη ομήλικη δομή. Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο <i>Tomppo E. et al.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.
Δασική συνδεσιμότητα	Περιγραφή: Δασική συνδεσιμότητα είναι ο βαθμός πυκνότητας των εκτάσεων που καλύπτονται με δάση. Ορίζεται σε κλίμακα από 0 έως 100. Μονάδα: Δείκτης. Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε από τον FAO, Vogt P., et al., <i>FAO – State of the World's Forests: Forest Fragmentation</i>, τεχνική έκθεση JRC, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2019.
Δείκτης κοινών δασικών πτηνών	Περιγραφή: Ο δείκτης δασικών πτηνών περιγράφει τις τάσεις στην αφθονία των κοινών δασικών πτηνών με την πάροδο του χρόνου στις ευρωπαϊκές περιοχές όπου συναντώνται. Είναι ένας σύνθετος δείκτης που δημιουργήθηκε από δεδομένα παρατήρησης ειδών πτηνών που είναι χαρακτηριστικά των δασικών οικοτόπων στην Ευρώπη. Ο δείκτης βασίζεται σε συγκεκριμένο κατάλογο ειδών σε κάθε κράτος μέλος. Μονάδα: Δείκτης. Μεθοδολογία: Brlík et al. (2021): <i>Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds</i>, Sci Data 8, 21. 2021.

Απόθεμα οργανικού άνθρακα	Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης περιγράφει το απόθεμα οργανικού άνθρακα σε στρωμνή και σε ανόργανο έδαφος σε βάθος 0 έως 30 cm σε δασικά οικοσυστήματα. Μονάδα: τόνοι οργανικού άνθρακα/εκτάριο. Μεθοδολογία: όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου, και όπως υποστηρίζεται από τη στατιστική έρευνα του πλαισίου χρήσης/κάλυψης γης (LUCAS) Soil, Jones A. et al., <i>LUCAS Soil 2022</i>, τεχνική έκθεση του JRC, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021.
<u>Ποσοστό δάσους όπου κυριαρχούν αυτόχθονα είδη δένδρων:</u>	<u>Περιγραφή: Ποσοστό δάσους και άλλων δασικών εκτάσεων στις οποίες κυριαρχούν (> 50 % κάλυψη) αυτόχθονα είδη δένδρων</u> <u>Μονάδα: %</u> <u>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο Tomppo E. et al., <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.</u>
<u>Ποικιλότητα ειδών δένδρων</u>	<u>Περιγραφή: Ο δείκτης αυτός περιγράφει τον μέσο αριθμό ειδών δένδρων που απαντώνται σε δασικές περιοχές</u> <u>Μονάδα: Δείκτης</u> <u>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο Tomppo E. et al., <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.</u>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 11 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 8

- 1) Αποκατάσταση υγροτόπων, με επανύγρανση αποστραγγισμένων τυρφώνων, αφαίρεση των δομών αποστράγγισης τυρφώνων ή αποχωμάτωση και διακοπή της εξόρυξης τύρφης.
- 2) Βελτίωση των υδρολογικών συνθηκών με αύξηση της ποσότητας, της ποιότητας και της δυναμικής των επιφανειακών υδάτων, καθώς και της στάθμης των υπόγειων υδάτων για τα φυσικά και ημιφυσικά οικοσυστήματα.
- 3) Απομάκρυνση ανεπιθύμητων λοχμών ή μη γηγενών φυτειών σε λειμώνες, υγροτόπους, δάση και εδάφη με αραιή βλάστηση.
- 4) Εφαρμογή καλλιέργειας ελωδών γαιών.
- 5) Επαναφορά της μαιανδρικής ροής των ποταμών και επανασύνδεση τεχνητά αποκομμένων μαιάνδρων ή ημισεληνοειδών λιμνών.
- 6) Αφαίρεση διαμήκων και πλευρικών φραγμών (όπως αναχώματα και φράγματα), παραχώρηση περισσότερου χώρου στη δυναμική του ποταμού και αποκατάσταση των τμημάτων ελεύθερης ροής του ποταμού.
- 7) Επιστροφή στη φυσική κατάσταση των κοιτών και των λιμνών και των πεδινών υδάτινων ρευμάτων π.χ. με αφαίρεση της εγκατάστασης τεχνητής κοίτης, βελτιστοποίηση της σύνθεσης του υποστρώματος, βελτίωση ή ανάπτυξη κάλυψης οικοτόπου.
- 8) Αποκατάσταση των φυσικών διεργασιών ιζηματογένεσης.
- 9) Δημιουργία παρόχθιων ζωνών προστασίας, π.χ. παρόχθια δάση, λωρίδες προστασίας, λιβάδια ή βοσκοτόπους.
- 10) Αύξηση των οικολογικών χαρακτηριστικών στα δάση, όπως τα μεγάλα, ηλικιωμένα και φθίνοντα δέντρα (δέντρα οικοτόπων) και των ποσοτήτων πεσμένου και όρθιου νεκρού ξύλου.
- 11) Προσπάθειες προς την κατεύθυνση μιας διαφοροποιημένης δασικής δομής από άποψη [...] π.χ. σύνθεσης ειδών και ηλικίας, ενεργοποίηση της φυσικής αναγέννησης και διαδοχής των ειδών των δέντρων.

11α) Υποβοήθηση της μετανάστευσης των προελεύσεων και των ειδών όπου ενδέχεται να είναι αναγκαία λόγω της κλιματικής αλλαγής.

- 12) Ενίσχυση της δασικής ποικιλομορφίας με [...] την αποκατάσταση μωσαϊκών μη δασικών οικοτόπων, όπως ανοικτά τμήματα λειμώνων ή χερσότοπων, μικρές λίμνες ή βραχώδεις περιοχές.
- 13) Χρήση προσεγγίσεων εγγυοφυσικής δασοκομίας ή δασοκομίας «συνεχούς κάλυψης», εισαγωγή ιθαγενών ειδών δέντρων.
- 14) Ενίσχυση της ανάπτυξης παλαιών γηγενών δασών και ώριμων συστάδων (π.χ. με εγκατάλειψη της συγκομιδής ή με ενεργό διαχείριση που ευνοεί την ανάπτυξη λειτουργιών αυτορρύθμισης και κατάλληλης ανθεκτικότητας).
- 15) Εισαγωγή χαρακτηριστικών τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας σε αρόσιμη γη και σε εντατικά χρησιμοποιούμενους λειμώνες, όπως λωρίδες προστασίας, περιθώρια αγροτεμαχίων με αυτόχθονα άνθη, δενδροστοιχίες, δέντρα, μικρά δάση, τοιχώματα αναβαθμίδων, μικρές λίμνες, βιολογικούς διαδρόμους και σκαλοπάτια πέτρας κ.λπ.
- 16) Αύξηση της γεωργικής έκτασης που υπόκειται σε προσεγγίσεις αγροοικολογικής διαχείρισης, όπως η βιολογική γεωργία ή η αγροδασοκομία, η πολυκαλλιέργεια και η αμειψισπορά, η ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων και θρεπτικών συστατικών.
- 17) Μείωση της έντασης βόσκησης ή των συστημάτων χορτοκοπής στους λειμώνες, όπου χρειάζεται, και επαναφορά της εκτεταμένης βόσκησης με οικόσιτα ζώα και συστήματα εκτεταμένης χορτοκοπής, όπου εγκαταλείφθηκαν.
- 18) Παύση ή μείωση της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων, καθώς και χημικών λιπασμάτων και λιπασμάτων ζωικής κοπριάς.
- 19) Παύση οργώματος λειμώνων και φύτευση σπόρων παραγωγικών αγρωστωδών.
- 20) Αφαίρεση φυτειών σε πρώην δυναμικά ενδοχωρικά συστήματα θινών ώστε να ενεργοποιηθεί εκ νέου η δυναμική του φυσικού ανέμου προς όφελος των ανοικτών οικοτόπων.
- 21) Βελτίωση της συνδεσιμότητας μεταξύ οικοτόπων ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη πληθυσμών των ειδών, η επαρκής ατομική ή γενετική ανταλλαγή, καθώς και η μετανάστευση και προσαρμογή των ειδών στην κλιματική αλλαγή.
- 22) Δημιουργία δυνατοτήτων ώστε τα οικοσυστήματα να αναπτύξουν τη δική τους φυσική δυναμική, για παράδειγμα με εγκατάλειψη της συγκομιδής και προώθηση της φυσικότητας και της άγριας ζωής.

- 23) Αφαίρεση και έλεγχος των χωροκατακτητικών ξένων ειδών και αποτροπή ή ελαχιστοποίηση νέων εισαγωγών.
- 24) Ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα, για παράδειγμα με τη χρήση εξοπλισμού με μικρότερο αντίκτυπο στον βυθό της θάλασσας.
- 25) Αποκατάσταση σημαντικών περιοχών αναπαραγωγής και γόνων ψαριών.
- 26) Παροχή δομών ή υποστρωμάτων ώστε να ενθαρρυνθεί η επιστροφή της θαλάσσιας ζωής, για παράδειγμα υφάλους με κοράλλια/στρείδια/κροκάλες.
- 27) Αποκατάσταση των θαλάσσιων λειμώνων και δασών φυκών με ενεργή σταθεροποίηση του πυθμένα της θάλασσας, μείωση και, όπου είναι δυνατόν, εξάλειψη των πιέσεων ή με ενεργή αναπαραγωγή και φύτευση.
- 27α) Αποκατάσταση ή βελτίωση της κατάστασης του πληθυσμού χαρακτηριστικών ιθαγενών ειδών που είναι ζωτικής σημασίας για την οικολογία των θαλάσσιων οικοτόπων με τη λήψη μέτρων παθητικής ή ενεργητικής αποκατάστασης, π.χ. εισαγωγή ιχθυοδίων.**
- 28) Μείωση των διαφόρων μορφών θαλάσσιας ρύπανσης, όπως η επιβάρυνση σε θρεπτικά συστατικά, η ηχορύπανση και τα πλαστικά απορρίμματα.
- 29) Αύξηση των αστικών χώρων πρασίνου με οικολογικά χαρακτηριστικά, όπως πάρκων, δέντρων και τμημάτων δασικών εκτάσεων [...], πράσινων στεγών, λειμώνων αγριολούλουδων, κήπων, κηπευτικής πόλεων, δενδροστοιχιών, αστικών λειμώνων και θάμνων, λιμνών και υδάτινων ρευμάτων, **λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων την ποικιλότητα των ειδών, τα ιθαγενή είδη, τις τοπικές συνθήκες και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.**
- 30) Παύση, μείωση ή αποκατάσταση της ρύπανσης από φαρμακευτικά προϊόντα, επικίνδυνες χημικές ουσίες, αστικά και βιομηχανικά λύματα και άλλα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων των απορριμμάτων και των πλαστικών, καθώς και της φωτορύπανσης σε όλα τα οικοσυστήματα.
- 31) Μετατροπή εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων, πρώην βιομηχανικών περιοχών και λατομείων σε φυσικούς τόπους.
-